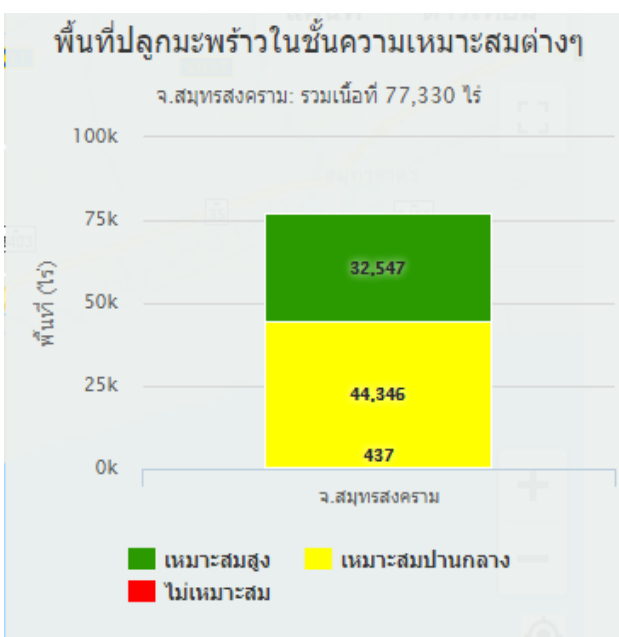
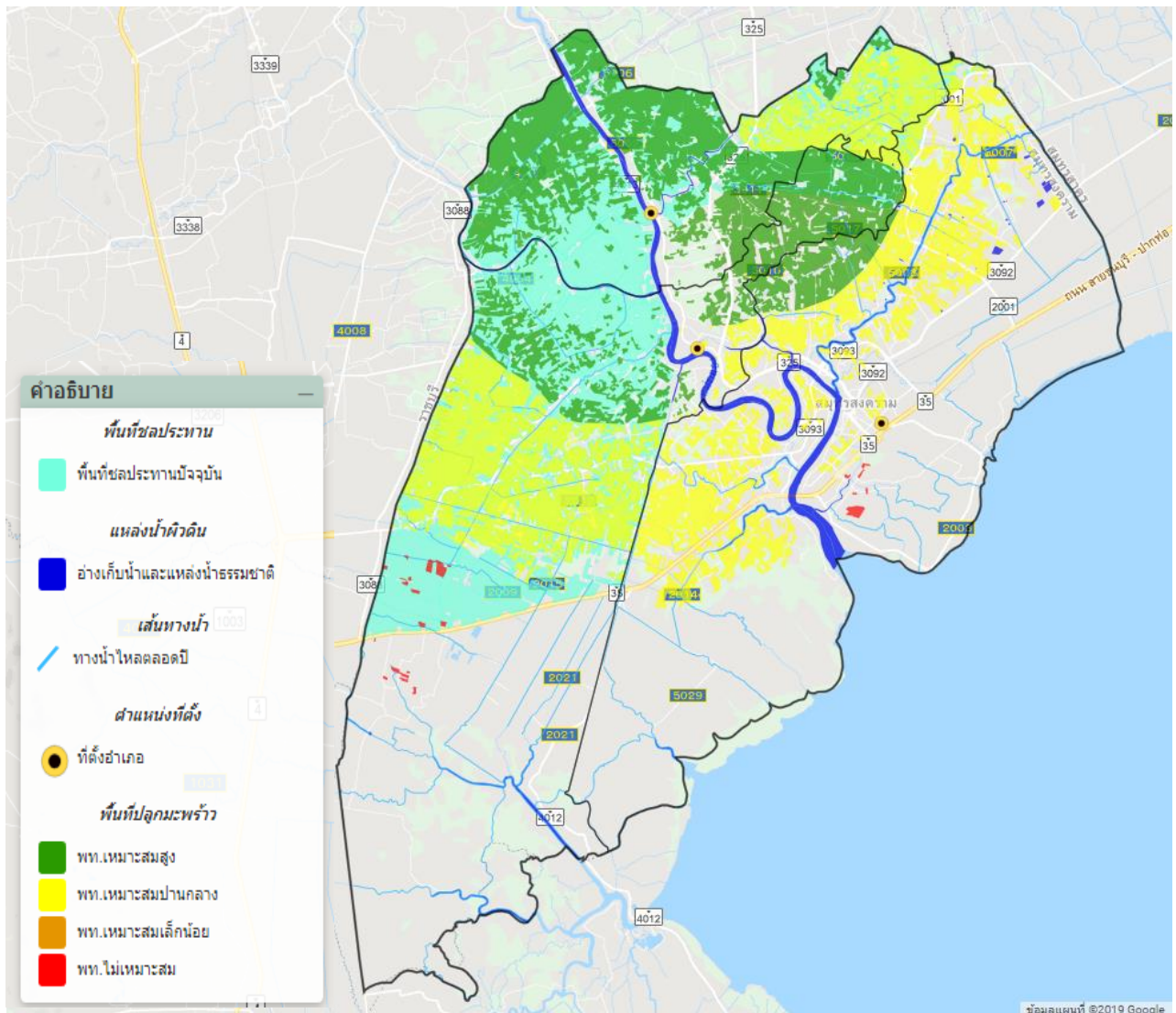

แผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกมะพร้าว ของจังหวัดสมุทรสงคราม

*ค่าตัวเลขได้มาจากการคำนวณด้วยระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์

พื้นที่ปลูกมะพร้าวในชั้นความเหมาะสมต่างๆ

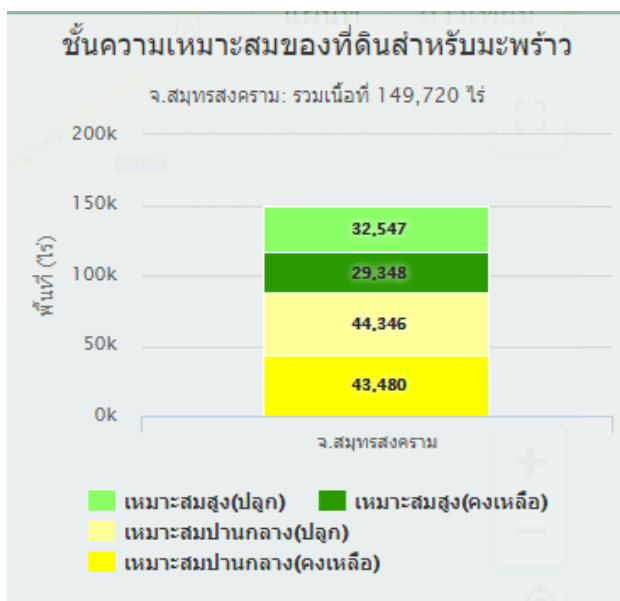
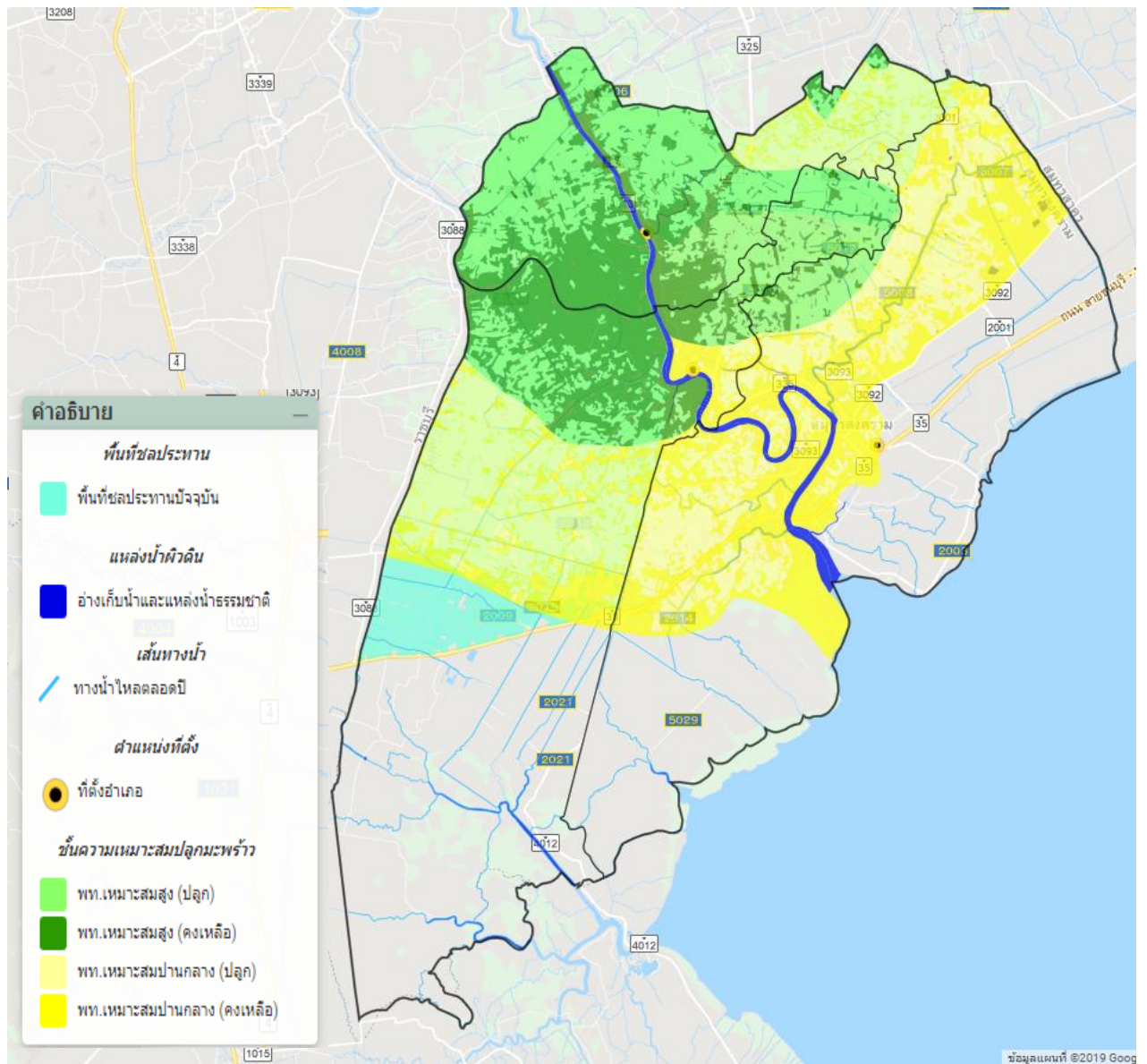
จ.สมุทรสงคราม: รวมเนื้อที่ 77,330 ไร่

ขอบเขต	ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
จ.สมุทรสงคราม	■ เหมาะสมสูง	32,547	42.08
	■ เหมาะสมปานกลาง	44,346	57.34
	■ ไม่เหมาะสม	437	0.56

แหล่งข้อมูล
*พื้นที่ปลูกนอกเขตป่าตามกฎหมาย
ข้อมูลการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2557)
กรมแผนที่ทหาร, ข้อมูลแผนที่, ข้อมูลแผนที่, ข้อมูลแผนที่, ข้อมูลแผนที่

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th>

แผนที่แสดงชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับมะพร้าว

*ค่าตัวเลขได้มาจากการคำนวณด้วยระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์

ชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับมะพร้าว

จ.สมุทรสงคราม: รวมเนื้อที่ 149,720 ไร่

ขอบเขต	ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
จ.สมุทรสงคราม	เหมาะสมสูง (ปลูก)	32,547	21.73
จ.สมุทรสงคราม	เหมาะสมสูง (คงเหลือ)	29,348	19.60
จ.สมุทรสงคราม	เหมาะสมปานกลาง (ปลูก)	44,346	29.61
จ.สมุทรสงคราม	เหมาะสมปานกลาง (คงเหลือ)	43,480	29.04

ข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนามะพร้าว จังหวัดสมุทรสงคราม

การพัฒนาจังหวัดสมุทรสงคราม เป็นการพัฒนาที่เกิดจากความต้องการของประชาชนเป็นหลัก โดยมีทุกภาคส่วนในจังหวัดสมุทรสงครามร่วมใจกันขับเคลื่อนยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด โดยดำเนินการพัฒนาผลักดันให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกระดับ โดยการพัฒนาให้จังหวัดเป็นแหล่งผลิตอาหารปลอดภัยเพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จังหวัดสมุทรสงครามมีพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มริมทะเล มีแม่น้ำแม่กลองไหลผ่าน มีคลอง ๓๖๖ คลอง ครอบคลุมพื้นที่ของจังหวัด เป็นเมือง ๓ น้ำ ๓ นา คือ น้ำจืด น้ำเค็ม น้ำกร่อย และนาข้าว นาเกลือ นากุ้ง สภาพสังคมยังคงความเป็นสังคมชนบท ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตร พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด คือ มะพร้าว ส้มโอ ข้าว

จังหวัดสมุทรสงครามมีศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งผลิตอาหารทะเลและสัตว์น้ำจืด ประชาชนยังดำรงวิถีชีวิตบ้านริมน้ำ และขนบธรรมเนียมที่ดั้งเดิม จึงได้กำหนดทิศทางการพัฒนาจังหวัด ตามวิสัยทัศน์จังหวัดสมุทรสงคราม คือ “เมืองแห่งวิถีชีวิต ๓ น้ำอย่างยั่งยืน แหล่งอาหารทะเลและการเกษตรปลอดภัย การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง”

๑. นโยบายที่เกี่ยวข้อง

การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (มะพร้าว)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาของกระทรวง (Road map) ซึ่งมีโครงการที่สำคัญ คือการปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตร ด้านสินค้าพืช ปศุสัตว์ และประมง ให้ความสำคัญในเรื่องการลดต้นทุนการผลิต โดยการรวมแปลงการผลิตของเกษตรกรเป็นแปลงใหญ่จะก่อให้เกิดกิจกรรมลดต้นทุนการผลิตตามที่กำหนดและสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสในการแข่งขันให้กับสินค้าเกษตร ทั้งนี้ การปรับโครงสร้างสินค้าที่สำคัญดังกล่าว จะต้องทำการผลิตในพื้นที่ที่มีความเหมาะสม ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประกาศเขตพื้นที่เหมาะสมสำหรับ การผลิตสินค้า ๒๐ ชนิดไว้แล้ว โดยมีหลักการ คือการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต อาทิ ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตต่อพื้นที่ รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน ตรงตามความต้องการของตลาด มีการผลิตร่วมกันเป็นกลุ่มและมีการเชื่อมโยงกับตลาดเพื่อบริหารจัดการให้เกิดสมดุลระหว่างอุปทานและอุปสงค์ของสินค้า แก้ปัญหาเรื่องสินค้าล้นตลาด และราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ

หลักการดำเนินการแปลงใหญ่

๑. หลักการประหยัดต่อขนาด : Economy of scale
๒. พื้นที่เหมาะสมสอดคล้องกับ AGRIMAP
๓. มีกระบวนการกลุ่มอยู่ก่อน : สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน
๔. มีแหล่งน้ำชัดเจน/ปริมาณน้ำเพียงพอ
๕. มีตลาดรองรับ
๖. การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่
๗. กำหนดเป้าหมายและแผนปฏิบัติที่ชัดเจน
๘. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการใช้เครื่องจักรกลการเกษตร
๙. กำหนดมาตรฐานการผลิต

๑๐. ผู้จัดการแปลงที่มีความสามารถ

๑๑. จัดการแปลงร่วมกับคณะกรรมการในการบริหารจัดการแปลงใหญ่

ข้อมูลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (มะพร้าว) ของจังหวัดสมุทรสงคราม ดังนี้
๑. แปลงใหญ่มะพร้าว ปี ๒๕๕๙ ตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จำนวน ๔๙ ราย พื้นที่ ๒๘๘ ไร่
ผู้จัดการแปลง นางนภัส จาตุรัส

๒. แปลงใหญ่มะพร้าว ปี ๒๕๖๐ ตำบลบ้านปรก อำเภอเมืองฯ จำนวน ๕๐ ราย พื้นที่ ๒๑๖ ไร่
ผู้จัดการแปลง นางฉิรดา เอกแก้วน้ำชัย

๓. แปลงใหญ่มะพร้าว ปี ๒๕๖๑ ตำบลบางคนที อำเภอบางคนที จำนวน ๔๐ ราย พื้นที่ ๖๗๒ ไร่
ผู้จัดการแปลง นายดำรงค์ ชีระไพบูลย์

๔. แปลงใหญ่มะพร้าว ปี ๒๕๖๒ ตำบลบ้านปรกอำเภอเมืองฯ อำเภอเมืองฯ จำนวน ๓๓ ราย พื้นที่ ๒๙๗ ไร่
ผู้จัดการแปลง นายโสธร ชัยบุตร

นโยบายจังหวัด

แนวทางการพัฒนาจังหวัดสมุทรสงคราม

๑. การพัฒนาให้จังหวัดเป็นเมืองอาหารทะเลและผลไม้ปลอดภัยจากสารพิษ จากนโยบายรัฐบาลที่มุ่งเน้นให้ประเทศเป็นแหล่งอาหารปลอดภัย (Food Safety) เพื่อเลี้ยงประชากรโลก หรือเป็นครัวของโลก จังหวัดสมุทรสงครามเป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมทั้งด้านอาหารทะเล ผลไม้ ที่มีตามฤดูกาลทั้งปี จังหวัดจึงมีโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยได้มาตรฐาน โครงการพัฒนาองค์กรและสถาบันเกษตรกร โครงการส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร

๒. สร้างระบบประกันความเสี่ยง ลดความเสี่ยงการผลิตสินค้าเกษตร บริหารจัดการศัตรูพืช มีการเฝ้าระวังและเตือนภัยศัตรูพืช(ก่อนเกิดภัย) มีการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรในศูนย์จัดการศัตรูพืช ชุมชน การติดตาม การระบาดของศัตรูพืช

๓. มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตผลไม้ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมแก่เกษตรกร สนับสนุนปัจจัยการผลิตในแปลงสาธิตการผลิตผลไม้คุณภาพดี และดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยพัฒนาอาสาสมัครเกษตรกร จัดกระบวนการเรียนรู้และอบรมเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๔. การพัฒนาองค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน การแต่งตั้งคณะกรรมการผู้แทนวิสาหกิจชุมชน เพื่อเป็นตัวแทนในการดำเนินการพัฒนา และมีการอบรมพัฒนาผู้นำกลุ่ม จัดเวทีเครือข่ายพัฒนาแหล่งเรียนรู้องค์กร

๕. ส่งเสริมสนับสนุนช่องทางการตลาดสินค้าเกษตร เชื่อมโยงตลาดสินค้า/จัดหาตลาดการค้าแก่ผู้ผลิต /ผู้ประกอบการ สร้างรายได้ให้แก่ผู้ผลิตมีการเชื่อมโยง โดยประชาสัมพันธ์และการจัดประชุมผู้ประกอบการสินค้าเกษตร เพื่อเจรจาการค้าจับคู่ทางธุรกิจ จัดหาสถานที่จำหน่ายสินค้า จัดงานเทศกาลผลไม้ในจังหวัด

นอกจากนี้ ในการพัฒนาของจังหวัดได้มีการจัดทำแผนชุมชนระดับจังหวัด เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพและสถานการณ์ ด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาพปัญหาความต้องการของประชาชนในระดับหมู่บ้าน ทุกภาคส่วนร่วมบูรณาการแผนงาน/โครงการตามทิศทางของแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การวิเคราะห์ศักยภาพผลิตมะพร้าว (SWOT) สรุปได้ดังนี้

จุดแข็ง (Strengths)

๑. คุณภาพของดินดีทำให้คุณภาพผลิตมะพร้าวมีคุณภาพดี
๒. มีการถ่ายเท ของน้ำอันเนื่องมาจากน้ำขึ้นน้ำลง
๓. มีภูมิปัญญาท้องถิ่น (ลอกเลน) เป็นการเพิ่มอินทรียวัตถุ
๔. เกษตรกรมีการถ่ายทอดความรู้ความชำนาญมาแต่บรรพบุรุษ
๕. การปลูกแบบยกร่องสามารถควบคุมน้ำได้ ช่วยลดการระบาดของแมลงศัตรูพืช
๖. เกษตรกรมีความชำนาญในการเพิ่มมูลค่าผลผลิต เช่น ทำมะพร้าวขาว/ดำ
๗. ทุกส่วนของมะพร้าวสามารถนำไปใช้ประโยชน์ เช่น ต้นมะพร้าวทำไม้ได้ กะละทำถ่าน
๘. มะพร้าวอายุยืน
๙. คุณภาพของไม้มีคุณภาพดี เป็นพันธุ์ดั้งเดิมของจังหวัดสมุทรสงคราม
๑๐. รสชาติของมะพร้าวหวานมันกว่าที่อื่นๆ (กะทิ)
๑๑. มะพร้าวการดูแลรักษาไม่มาก

จุดอ่อน (Weaknesses)

๑. เกษตรกรขาดการคัดและปรับปรุงสายพันธุ์เพื่อผลิตมะพร้าวผล
๒. เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่บำรุงดูแลสวนปล่อยตามธรรมชาติ (เทวดาเลี้ยง)
๓. เกษตรกรส่วนใหญ่อายุมาก ยังขาดเกษตรกรรุ่นใหม่สืบทอดอาชีพ
๔. ขาดการรวมกลุ่ม/กลุ่มไม่เข้มแข็ง ส่งผลให้ขาดอำนาจในการต่อรองราคา
๕. ปัจจุบันขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร และแรงงานมีราคาแพงขึ้น
๖. มะพร้าวสมุทรสงครามมีอัตราส่วนของน้ำต่อกะทิส่งสูงกว่าแหล่งอื่น
๗. เกษตรกรไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เอง
๘. ปัญหาแมลงศัตรูพืชระบาด
๙. พื้นที่ปลูกมะพร้าวลดลง

โอกาส (Opportunities)

๑. การคมนาคมสะดวกอยู่ใกล้โรงงานแปรรูป และตลาดกลางผลผลิตมะพร้าว
๒. เป็นศูนย์กลางการแปรรูปเป็นมะพร้าวขาว/ดำ
๓. ประชาชนมีอาชีพเสริมจากการแปรรูปมะพร้าว
๔. จังหวัด/ท้องถิ่นมีการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาการผลิตและการตลาด
๕. เพิ่มช่องทางในการขายได้มากขึ้นจากผลการวิจัยประโยชน์จากมะพร้าวและการท่องเที่ยว
๖. สามารถจำหน่ายผลผลิตได้ตลอดทั้งปี

อุปสรรค (Threats)

๑. ประชาชนมีแนวโน้มในการบริโภคมะพร้าวลดลง
๒. ลำปะโดงต้นเขินน้ำเข้าไม่ถึง บางส่วนถูกถม และเจ้าของสวนลำปะโดงไม่ยอมลอกลำปะโดง
๓. ขาดแคลนแรงงานเก็บเกี่ยว
๔. ค่าแรงสูง
๕. ราคาผลผลิตไม่แน่นอน
๖. แมลง และสัตว์ศัตรูพืชระบาดทำความเสียหาย
๗. การรับซื้อ และการนับจำนวนผลผลิตไม่เป็นธรรม

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ปัญหา/อุปสรรค

๑. มีการนำเข้ามาะพร้าวจากต่างประเทศ (จากเวียดนาม อินโดนีเซีย เนื่องจากราคาถูกกว่า)
๒. ปริมาณวัตถุดิบในประเทศไม่เพียงพอจึงต้องนำเข้าจากต่างประเทศ
๓. พฤติกรรมการบริโภคเปลี่ยนไป ไม่นิยมกินอาหารที่ผลิตจากมะพร้าว
๔. การปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูก หันไปปลูกส้มโอกันมาก
๕. รายได้กับค่าครองชีพไม่สมดุล
๖. ขาดการจัดการต้นทุนการผลิต

ข้อมูลเฉพาะของมะพร้าว

๑. ลักษณะทั่วไปของมะพร้าว

มะพร้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญพืชหนึ่งของประเทศไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคใต้ มะพร้าวสามารถปลูกได้ทั่วทุกภาคของประเทศ การใช้ประโยชน์จากมะพร้าวกว้างขวางมาก คือ ใช้ทั้งรับประทานผลสด นำมาประกอบอาหาร เป็นวัตถุดิบในโรงงานอุตสาหกรรม ส่วนที่เหลือยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์อื่น ๆ เช่น การนำเส้นใยของผลไปใช้บุเก้าอี้ ขุยมะพร้าวใช้ผสมกับดินสำหรับปลูกพืช เป็นต้น ปัจจุบันความต้องการมะพร้าวทางอุตสาหกรรมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีการขยายตัวด้านอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์มะพร้าว เช่น การผลิตกะทิเข้มข้น มะพร้าวอบแห้ง เป็นต้น อย่างไรก็ตามปริมาณความต้องการบริโภคโดยตรง เช่น ใช้ในการปรุงอาหาร การกินผลสด มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามอัตราการเพิ่มของประชากร ภาคที่มีการปลูกมะพร้าวมากและปลูกเป็นอาชีพ คือ ภาคใต้ ได้แก่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ชุมพร นครศรีธรรมราช ฯลฯ ภาคตะวันออก ได้แก่จังหวัดชลบุรี ระยอง ฯลฯ และภาคตะวันตก ได้แก่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม ฯลฯ

๒. ข้อมูลทั่วไปของมะพร้าว

มะพร้าว ชื่อสามัญ (Common name): coconut ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name): *Cocos nucifera* Linn. วงศ์ (Family): Arecaceae จีนัส (Genus): *Cocos* สปีชีส์ (Species): *nucifera*

ลำต้น มีลำต้นเดี่ยว ไม่แตกแขนง ทรงกลม สูงได้ถึง ๓๐ เมตร มีรอยแผลจากการหลุดร่วงของใบตลอดลำต้น สามารถคำนวณอายุของต้นมะพร้าวได้จากรอยแผลนี้ คือ ในปีหนึ่งมะพร้าวจะสร้างใบประมาณ ๑๒-๑๔ ใบ ดังนั้นใน ๑ ปี จะมีรอยแผลที่ลำต้น ๑๒ - ๑๔ รอยแผล

ใบ เป็นใบประกอบ ออกอยู่ตามส่วนของลำต้น ประกอบด้วยก้านทาง (rachis) มีขนาดใหญ่และยาว และมีใบย่อย (leaflet) บนก้านทางประมาณ ๒๐๐ - ๒๕๐ ใบ

ดอก ออกเป็นช่อชนิดพานิคิล เป็นช่อขนาดใหญ่ ในช่อดอกมีน้ำตาลชูโครสเป็นส่วนใหญ่ มีกาบหรือใบประดับหุ้มอยู่ชิด เมื่อดอกจะบาน กาบนี้จะหลุดออก มีทั้งดอกตัวผู้และดอกตัวเมียอยู่ในช่อเดียวกัน ดอกตัวเมียมีขนาดใหญ่กว่า มีจำนวนน้อย และอยู่ตอนโคนก้านดอกย่อย ส่วนดอกตัวผู้มีขนาดเล็กกว่าและมีจำนวนมากว่าดอกตัวเมีย ดอกตัวผู้จะอยู่ต่อจากดอกตัวเมียไปทางปลายของก้านช่อดอกย่อย ดอกมีสีเหลืองอมขาว ดอกมีกลีบดอก ๖ กลีบ ไม่มีก้านดอกย่อย ดอกตัวเมียจะมีกลีบดอกหนาและแข็งกว่ากลีบดอกตัวผู้ เมื่อดอกตัวผู้บานจะมีกลิ่นหอมอ่อน ๆ ช่อดอกมะพร้าวเรียกว่า “วงง” หรือ “จั่น”

ผล เมื่อติดผลเรียกว่า “ทะลาย” ผลมีขนาดใหญ่ รูปเกือบกลม เมื่ออ่อนเปลือกผลมีสีเขียว ผลมะพร้าวแก่แต่ยังไม่แก่จัด เรียกว่า มะพร้าวที่นึ่งก็ เปลือกผลจะมีสีเขียวอมน้ำตาล เนื้อในแข็ง กะลามีสีเนื้อแก่ ส่วนมะพร้าวที่แก่จัดเรียกว่า มะพร้าวห้าว ผิวของผลจะเป็นสีน้ำตาลและแข็ง กะลามีสีน้ำตาลดำ

มะพร้าวเป็นชนิดไฟบรัสดรู๊ป (fibrous drupe) เรียกว่า นัท (nut) มีเปลือก ๓ ชั้นคือ

๑. เปลือกชั้นนอก (exocarp) เป็นเส้นใยที่เหนียวและแข็ง เมื่อแก่อาจมีสีเขียว แดง เหลือง หรือน้ำตาล

๒. เปลือกชั้นกลาง (mesocarp) มีลักษณะเป็นเส้นใย มีความหนาพอประมาณ

๓. เปลือกชั้นใน (endocarp) มีลักษณะแข็งหรือที่เรียกกันว่า กะลา (shell)

เมล็ด (seed of kernel) คือ เนื้อมะพร้าว ภายในเมล็ดเป็นช่องกลางขณะผลอ่อนจะมีน้ำอยู่เต็ม ผลแก่น้ำมะพร้าวจะแห้งไปบางส่วน

๓. พันธุ์มะพร้าว

๑) มะพร้าวกะทิลูกผสม ๘๔-๑

เป็นพันธุ์มะพร้าวกะทิลูกผสมระหว่างมลายูสี่เหลี่ยมต้นเตี้ย x กะทิพันธุ์แท้ มะพร้าวกะทิน้ำหอม ๘๔-๒ เป็นพันธุ์มะพร้าวกะทิน้ำหอมพันธุ์แท้ผสมกับพันธุ์มะพร้าวน้ำหอม ผ่านการรับรองพันธุ์เป็นพันธุ์แนะนำของกรมวิชาการเกษตร เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔

๒) มะพร้าวหัวลิง

เป็นพันธุ์ต้นสูง กินผลแก่ ผลมะพร้าวคล้ายหัวลิงตัวผู้ กะโหลกตาที่บอดทั้งสองมีรอยนูนออกมา มากคล้ายตาลิงใช้ทำกระบาย ก้ามใบหนา ประมาณ ๑.๕ - ๒ เซนติเมตร

๓) มะพร้าวทะเลทราย

เป็นพันธุ์มะพร้าวที่ไม่มีสะเก็ด ต้นสูง ออกผลดก หนึ่งทะลายมี ๕๐ - ๗๐ ผล เป็นมะพร้าวพันธุ์กลาง กินผลแก่ เนื้อในหนา ๑ - ๑.๒ เซนติเมตร

๔) มะพร้าวปากจก

เป็นมะพร้าวต้นสูงสะเก็ดเล็ก ออกผลดก เป็นมะพร้าวที่มีอยู่ ๓ ขนาด เล็ก กลาง ใหญ่ มีลักษณะทรงกลมรี ก้นเหมือนปากจิงจก เป็นพันธุ์มะพร้าวทานผลแก่ ก้ามเนื้อในหนา ๑.๕ เซนติเมตร

๕) มะพร้าวเปลือกหวาน

มะพร้าวพันธุ์นี้มีความหมายอยู่ในตัว คือ เปลือกมีรสหวาน ทานได้เฉพาะเปลือกที่ยังอ่อน ในขณะที่มีสีขาวอยู่ส่วนหัวนั้นจะหวานมากกว่าส่วนอื่น ๆ มีรสชาติหวานน้อย ๆ คล้ายกับมันแกว อ่อนนุ่ม และไม่มีเส้นใช้ทานได้ และสามารถนำมาประกอบอาหารได้ด้วย กินได้ทั้งเปลือกและเนื้อใน

๖) มะพร้าวกลาง

เป็นมะพร้าวต้นสูงสะเก็ดใหญ่ ลักษณะผลเป็นทรงกลมเหมือนลูกฟุตบอลเป็นพันธุ์ทานผลแก่ ก้ามเนื้อในหนา ๑.๒ - ๑.๕ เซนติเมตร พบเห็นได้ทั่วไป

๗) มะพร้าวใหญ่

เป็นมะพร้าวต้นสูงสะเก็ดใหญ่ ลักษณะผลเป็นทรงกลมเหมือนลูกฟุตบอล น้ำหนักของผล ๗ - ๑๐ กิโลกรัม ต่อผล พันธุ์ทานผลแก่ เนื้อในก้ามหนา ๑.๒ - ๑.๕ เซนติเมตร ปลูกเป็นการค้า พบเห็นได้ทั่วไป

๘) มะพร้าว

เป็นพืชตระกูลเดียวกับมะพร้าว แต่ลักษณะการออกลูกติดผลจะไปเหมือนกับการติดลูกของต้นตาลโตนด เพราะในทะเลทรายจะไม่มีหางหนู จึงเหมือนกับทะเลทรายตาล ผลมะพร้าวจะมีเปลือกที่บางกว่ามะพร้าวอย่างเห็นได้ชัด เนื้อในหนา ๑.๕ - ๒ เซนติเมตร ใช้ทำแกงได้มันกว่ามะพร้าวแกงทั่วไป แหล่งค้นพบมะพร้าวพบที่อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

๙) มะพร้าวซอ

เป็นพันธุ์มะพร้าวที่ใช้ในการทำซอโดยตรง กะลาจะมีลักษณะพิเศษ กะโหลก ๓ โหนก ที่ก้นกะลา ลักษณะพิเศษนี้จึงใช้ทำซอสสามสาย เพราะมีเสียงที่ไพเราะมากกว่ามะพร้าวธรรมดา เป็นพันธุ์มะพร้าวที่หายาก เพราะในประเทศไทยมีเหลืออยู่ไม่มากนัก เนื้อในหนา ๗ มิลลิเมตร กะลาหนาแข็ง

๑๐) มะพร้าวตาล - ทะเลบัว

เป็นมะพร้าวกลางต้นใหญ่ไม่สูงมาก ให้ผลดกลักษณะกะลาใหญ่ เปลือกบาง เนื้อในหนา ๑.๘ - ๒.๒ เซนติเมตร

๑๑) มะพร้าวตาล - สุวิชา

เป็นมะพร้าวที่ให้จันดกทั้งปี เป็นมะพร้าวที่ให้ความหวานได้สูง ข้อเสีย คือ ปาดน้ำตาลหมดเร็ว

๑๒) มะพร้าวตาล – สายบัว

เป็นมะพร้าวที่ใช้ทำน้ำตาลมะพร้าวโดยตรง ทำมาตั้งแต่โบราณ เพราะให้น้ำตาลดี และออกสม่าเสมอตลอดจัน ลักษณะจันใหญ่เหนียวใ้มน่ง่าย ลักษณะผลจะใหญ่กว่ามะพร้าวน้ำหอม หนึ่งทะลายจะมีลูกผลประมาณ ๕ – ๙ ผล

๑๓) มะพร้าวตาล – เติ้งบ้อง

เป็นมะพร้าวที่ออกจันใหญ่และดก ให้น้ำตาลเยอะมาก จันเปาะหักง่าย ต้องเก็บน้ำตาลเช้า – เย็นตามเวลา ถ้าไม่เก็บตามเวลาจะบูดง่าย

๑๔) มะพร้าวหมูสีเขียว

ลักษณะมีสีเขียวนอกจากสีของผล ก้านทางและแกนใบซึ่งมีสีเขียวสดใส และมีสีเขียวवलอมเล็กน้อย ผลใหญ่กว่ามะพร้าวขนาดค้อมเล็กน้อย และมีบางต้นน้ำหอมด้วย

๑๕) มะพร้าวหมูสีเหลือง

ลักษณะคล้ายคลึงกับหมูสีเขียวนอกจากสีของผล ก้านทางและแกนใบซึ่งมีสีเหลืองสดใส และมีสีเขียวवलอมเล็กน้อย ผลใหญ่กว่ามะพร้าวขนาดค้อมเล็กน้อย และมีบางต้นน้ำหอมด้วย

๑๖) มะพร้าวหมูสีส้ม

เป็นมะพร้าวพันธุ์หนึ่งในตระกูลมะพร้าวหมูสี มีลักษณะต้นเตี้ย โคนต้นไม่มีสะโพก ผสมตัวเอง ลักษณะทางใบสั้น ลักษณะคล้ายหมูสีเขียวและหมูสีเหลือง แต่สีของผลอ่อน และก้านทางใบและแกนใบมีสีส้ม

๑๗) มะพร้าวไฟ

เป็นมะพร้าวต้นเตี้ย อยู่ในตระกูลมะพร้าวหมูสี ผลอ่อนสีน้ำตาลแดงเข้ม (apricot red) แต่บางสายพันธุ์ก็มีสีเขียว ลักษณะทั่วไปคล้ายหมูสี บริเวณใต้วงกลีบดอกที่ติดอยู่กับผล มีสีชมพู และมีรอยสีนี้ออกมาตามขอบวงกลีบดอก ลำต้นมีขนาดเล็กโคนต้นไม่มีสะโพก ต้นเตี้ย ก้านทางใบและแกนใบมีสีแดงอมส้ม ผลขนาดกลางกลม เปลือกผลอ่อนมีสีแดงอมส้ม ผลแก่มีสีแดงอมส้ม จำนวน ๗๗ ผล/ต้น/ปี น้ำหนักทั้งเปลือก ๑,๐๖๗ กรัม/ผล เนื้อมะพร้าวแห้งมีน้ำมัน ๕๖ เปอร์เซ็นต์

๑๘) มะพร้าวนาฬิกา

มีลักษณะผลสีเหลืองอมเขียว ลูกเล็กเท่ากับมะพร้าวน้ำหอม เก็บลงมาจากต้นแล้วทานเลยจะมีรสชาติซ่าเหมือนสไปร์ท ถ้าเก็บมาไว้ ๑ อาทิตย์ รสชาติจะหวานหอม พบเห็นได้ทั่วไประหว่างภาคกลางตอนบนภาคเหนือตอนล่าง คนโบราณชอบเอาไปปลูกพร้อมกับรถเด็ก เลยมีคำว่า “ฝังรกราก” คนโบราณมักเอามาทำเป็นยา และเป็นมะพร้าวชนิดแรกที่ปลูก ๓ ปี แล้วออกผล

๑๙) มะพร้าวขนาดค้อม

มีลักษณะที่มีขนาดเล็กที่สุด หรือ ครึ่งหนึ่งของพันธุ์มะพร้าวหมูสีทั่วไป ผลของมะพร้าวจะคล้ายกับตัวนกค้อมมาก และมีขนาดไร่เรียกว่านกค้อม คนเฒ่าคนแก่สมัยก่อนมีความเชื่อว่า การปลูกมะพร้าวพันธุ์นี้ไว้ในบ้านจะช่วยปกป้องคุ้มกันภัยต่าง ๆ

๒๐) มะพร้าวน้ำหอม

จัดอยู่ในกลุ่มมะพร้าวพันธุ์ต้นเตี้ย ลำต้นขนาดเล็กไม่มีสะโพก ทางใบและใ้ยย่อยสั้น มีอายุตกจันเร็ว ความหอมของมะพร้าวน้ำหอม จะพบว่ามีส่วนที่เราสามารถทดสอบความหอมได้ เช่น ปลายรากอ่อนของหน่อมะพร้าว กะลาของผลอ่อน น้ำ และเนื้อมะพร้าว

๒๑) มะพร้าวน้ำหวาน

เป็นกลุ่มพันธุ์มะพร้าวอ่อน ที่มีน้ำรสหวาน แต่ไม่มีกลิ่นหอม พันธุ์ที่นิยมปลูกมากที่สุด คือ พันธุ์มะพร้าวที่มีสีเขียว ให้ผลตก ๒๐ - ๕๐ ผลต่อทะลาย ตกผลเร็ว ในระยะผลอ่อนน้ำในผลจะมีรสหวาน แต่ไม่หอม มะพร้าวน้ำหวานนี้พบเห็นได้ทั่วไป

๒๒) มะพร้าวทุ่งเคล็ด

เป็นพันธุ์มะพร้าวใหญ่และกลางอยู่ในต้นเดียวกัน ต้นไม่สูงมาก รูปทรงผลกลม พันธุ์นี้ทานได้ทั้งอ่อนและแก่ ผลอ่อนน้ำหวานเหมือนใบเตย เปลือกบาง กะลาใหญ่ให้ผลตก ก้ามเนื้อในหนา ๑.๕ - ๒ เซนติเมตร

๒๓) มะพร้าวประทิว

เป็นมะพร้าวกลาง ต้นสะโพกใหญ่ไม่สูง ให้ผลตก ๑๐ - ๒๐ ผลต่อ ๑ ทะลาย เปลือกบาง กะลาใหญ่ก้ามเนื้อในหนา ๑.๗ - ๒ เซนติเมตร

๒๔) มะพร้าวพวงร้อย

เป็นมะพร้าวต้นเตี้ยไม่มีสะโพก เป็นพันธุ์มีหลายสีหลายขนาด ผลเล็ก ในหนึ่งทางหนูดัดผล ๒ - ๓ ผล กินได้ทั้งอ่อนและแก่

๒๕) ตีนตก

เป็นพันธุ์มะพร้าวกลางมีสะโพกเล็กน้อย ต้นไม่สูงมากผลสีเขียวขนาดกลาง รูปทรงกลมรี ให้ผลผลิต ๓๐ - ๔๐ ผล ต่อทะลาย ก้ามเนื้อในหนา ๑.๖ - ๒.๐ เซนติเมตร

๒๖) มะพร้าวเปลือกนิ่ม

ลักษณะของผลเป็นทรงกลมเหลี่ยมเล็กน้อย ตูดแหลมเล็กน้อย แต่จะมีลักษณะเด่น คือ เปลือกของผลจะนิ่ม ปลอดภัยมือเปล่าได้ง่าย เป็นมะพร้าวที่กินผลแก่เนื้อในหนาประมาณ ๒ เซนติเมตร

๒๗) มะพร้าวกันจุก

เป็นพันธุ์ที่หายาก ลักษณะของผลเป็นรูปทรงกลม ตูดผลเป็นจุก เหมือนผลเด็กเปลือกมีลักษณะบาง เนื้อในหนาประมาณ ๑.๒ - ๑.๖ เซนติเมตร ใสเป็นทรงกลม

๒๘) พันธุ์ลูกผสมชุมพร ๒

พันธุ์ลูกผสมชุมพร ๒ เป็นพันธุ์ลูกผสมระหว่างพันธุ์มลายูสีเหลืองต้นเตี้ย x พันธุ์ไทยต้นสูง ผลขนาดกลางถึงใหญ่ ทำให้สามารถจำหน่ายได้ทั้งรูปผลสดและแปรรูปในอุตสาหกรรมน้ำมัน ลักษณะเด่น คือ มีเปอร์เซ็นต์น้ำมันประมาณ ๖๖% ผลผลิตมะพร้าวแห้ง ๒๐๗ - ๒๐๘ กิโลกรัม/ไร่/ปี เนื้อมะพร้าวแห้งเฉลี่ย ๒๖๔ กรัม/ผล

๒๙) พันธุ์สวีลูกผสม ๑ (Sawi Hybrid No.๑)

เป็นมะพร้าวพันธุ์ลูกผสมที่เกิดจากการผสมระหว่างมะพร้าวพันธุ์มลายูสีเหลืองต้นเตี้ย x เวสต์แอฟริกันต้นสูง (MYD x WAT) ลักษณะเด่นของมะพร้าวพันธุ์นี้คือมีอายุการตกผลเร็ว สามารถเก็บผลผลิตได้ในปีที่ ๕ ผลผลิตเฉลี่ย ๒,๗๘๑ ผลต่อไร่ หรือคิดเป็นน้ำหนักแห้ง ๕๖๖ กก.ต่อไร่ จากจำนวนมะพร้าว ๒๒ ต้นต่อไร่ เนื้อมะพร้าวแห้งมีเปอร์เซ็นต์น้ำมันสูงถึง ๖๔ เปอร์เซ็นต์ จึงเป็นมะพร้าวที่เหมาะสมสำหรับอุตสาหกรรมน้ำมันมะพร้าวมาก

๓๐) ปากจุกผลยาว

เป็นมะพร้าวต้นสูงสะโพกเล็ก ออกผลตก เป็นมะพร้าวที่มีลักษณะทรงกลมรียาว ก้นเหมือนปากจิ้งจก เป็นพันธุ์มะพร้าวทานແผลแก่ ก้ามเนื้อในหนา ๑.๕ เซนติเมตร

๓๑) กลางผลกลมสีเขียว

เป็นมะพร้าวต้นสูงสะโพกใหญ่ ลักษณะผลเป็นทรงกลมเหมือนลูกฟุตบอลสีเขียว เป็นพันธุ์ทานผลแก่ ก้ามเนื้อในหนา ๑.๕ - ๒ เซนติเมตร พบเห็นได้ทั่วไป

๓๒) กลางผลกลมสีเหลือง

เป็นมะพร้าวต้นสูงสะโพกใหญ่ ลักษณะผลเป็นทรงกลมเหมือนลูกฟุตบอลสีเหลือง เป็นพันธุ์ทานผลแก่ ก้ามเนื้อในหนา ๑.๕ - ๒ เซนติเมตร พบเห็นได้ทั่วไป

๓๓) กลางผลกลมสีส้ม

เป็นมะพร้าวต้นสูงสะโพกใหญ่ ลักษณะผลเป็นทรงกลมเหมือนลูกฟุตบอลสีเหลืองอมส้ม เป็นพันธุ์ทานผลแก่ ก้ามเนื้อในหนา ๑.๕ - ๒ เซนติเมตร พบเห็นได้ทั่วไป

๓๔) กลางผลกลมสีน้ำตาลแดง

เป็นมะพร้าวต้นสูงสะโพกใหญ่ ลักษณะผลเป็นทรงกลมเหมือนลูกฟุตบอลสีน้ำตาลแดง เป็นพันธุ์ทานผลแก่ ก้ามเนื้อในหนา ๑.๕ - ๒ เซนติเมตร พบเห็นได้ทั่วไป

๓๕) กลางผลรีสีเขียว

เป็นมะพร้าวต้นสูงสะโพกใหญ่ ลักษณะผลเป็นทรงกลมรีเหมือนลูกรักบี้สีเขียว เป็นพันธุ์ทานผลแก่ ก้ามเนื้อในหนา ๑.๕ - ๒ เซนติเมตร พบเห็นได้ทั่วไป

๓๖) กลางผลรีสีเหลือง

เป็นมะพร้าวต้นสูงสะโพกใหญ่ ลักษณะผลเป็นทรงกลมรีเหมือนลูกรักบี้สีเหลือง เป็นพันธุ์ทานผลแก่ ก้ามเนื้อในหนา ๑.๕ - ๒ เซนติเมตร พบเห็นได้ทั่วไป

๓๗) กลางผลรีสีส้ม

เป็นมะพร้าวต้นสูงสะโพกใหญ่ ลักษณะผลเป็นทรงกลมรีเหมือนลูกรักบี้สีส้ม เป็นพันธุ์ทานผลแก่ ก้ามเนื้อในหนา ๑.๕ - ๒ เซนติเมตร พบเห็นได้ทั่วไป

๓๘) กลางผลรีสีน้ำตาล

เป็นมะพร้าวต้นสูงสะโพกใหญ่ ลักษณะผลเป็นทรงกลมรีเหมือนลูกรักบี้สีน้ำตาล เป็นพันธุ์ทานผลแก่ ก้ามเนื้อในหนา ๑.๕ - ๒ เซนติเมตร พบเห็นได้ทั่วไป

๓๙) มะพร้าวสีเขียว

เป็นพืชตระกูลเดียวกับมะพร้าว มีสีเขียว ลักษณะการออกลูกติดผลจะไปเหมือนกับการติดลูกของต้นตาลโตนด เพราะในทะเลาะจะไม่มีหางหนู จึงเหมือนกับทะเลาะของตาล ผลมะพร้าวจะมีเปลือกที่บางกว่ามะพร้าวอย่างเห็นได้ชัด เนื้อในหนา ๑.๕ - ๒ เซนติเมตร ใช้ทำแคงได้มันกว่ามะพร้าวแคงทั่วไป แหล่งค้นพบมะพร้าวพบที่อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

๔๐) มะพร้าวสีน้ำตาลอ่อน

เป็นพืชตระกูลเดียวกับมะพร้าว มีสีน้ำตาลอ่อน ลักษณะการออกลูกติดผลจะไปเหมือนกับการติดลูกของต้นตาลโตนด เพราะในทะเลาะจะไม่มีหางหนู จึงเหมือนกับทะเลาะของตาล ผลมะพร้าวจะมีเปลือกที่บางกว่ามะพร้าวอย่างเห็นได้ชัด เนื้อในหนา ๑.๕ - ๒ เซนติเมตร ใช้ทำแคงได้มันกว่ามะพร้าวแคงทั่วไป แหล่งค้นพบมะพร้าวพบที่อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

๔๑) มะพร้าวสีน้ำตาลแก่

เป็นพืชตระกูลเดียวกับมะพร้าว มีสีน้ำตาลแก่ ลักษณะการออกลูกติดผลจะไปเหมือนกับการติดลูกของต้นตาลโตนด เพราะในทะเลาะจะไม่มีหางหนู จึงเหมือนกับทะเลาะของตาล ผลมะพร้าวจะมีเปลือกที่

บางกว่ามะพร้าวอย่างเห็นได้ชัด เนื้อในหนา ๑.๕ - ๒ เซนติเมตร ใช้ทำแกงได้มันกว่ามะพร้าวแกงทั่วไป แหล่งค้นพบมะพร้าวพบที่อำเภอบางคนที่ จังหวัดสมุทรสงคราม

๔๒) มะพร้าวสีเหลืองอ่อน

เป็นพืชตระกูลเดียวกับมะพร้าว มีสีเหลืองอ่อน ลักษณะการออกลูกติดผลจะไปเหมือนกับการติดลูกของต้นตาลโตนด เพราะในทะเลาะจะไม่มีหนวดเลย จึงเหมือนกับทะเลาะของตาล ผลมะพร้าวจะมีเปลือกที่บางกว่ามะพร้าวอย่างเห็นได้ชัด เนื้อในหนา ๑.๕ - ๒ เซนติเมตร ใช้ทำแกงได้มันกว่ามะพร้าวแกงทั่วไป แหล่งค้นพบมะพร้าวพบที่อำเภอบางคนที่ จังหวัดสมุทรสงคราม

๔๓) มะพร้าวสีเหลืองแก่

เป็นพืชตระกูลเดียวกับมะพร้าว มีสีเหลืองแก่ ลักษณะการออกลูกติดผลจะไปเหมือนกับการติดลูกของต้นตาลโตนด เพราะในทะเลาะจะไม่มีหนวดเลย จึงเหมือนกับทะเลาะของตาล ผลมะพร้าวจะมีเปลือกที่บางกว่ามะพร้าวอย่างเห็นได้ชัด เนื้อในหนา ๑.๕ - ๒ เซนติเมตร ใช้ทำแกงได้มันกว่ามะพร้าวแกงทั่วไป แหล่งค้นพบมะพร้าวพบที่อำเภอบางคนที่ จังหวัดสมุทรสงคราม

๔๔) มะพร้าวสีส้ม

เป็นพืชตระกูลเดียวกับมะพร้าว มีสีส้ม ลักษณะการออกลูกติดผลจะไปเหมือนกับการติดลูกของต้นตาลโตนด เพราะในทะเลาะจะไม่มีหนวดเลย จึงเหมือนกับทะเลาะของตาล ผลมะพร้าวจะมีเปลือกที่บางกว่ามะพร้าวอย่างเห็นได้ชัด เนื้อในหนา ๑.๕ - ๒ เซนติเมตร ใช้ทำแกงได้มันกว่ามะพร้าวแกงทั่วไป แหล่งค้นพบมะพร้าวพบที่อำเภอบางคนที่ จังหวัดสมุทรสงคราม

๔๕) มะพร้าวเกริงกราเวีย

เป็นมะพร้าวสูง สะโพกใหญ่กว่ามะพร้าวซออย่างอื่น ผลใหญ่และยาวกว่าซอทั่ว ๆ ไป ก้านผลจะโหนกสูงกว่าซอทั่วไป กะลาในโหนกจะไม่สูงมาก ลูกกะลาในใหญ่เปลือกบาง

๔๖) ซอเมืองกาญจน์

เป็นมะพร้าวที่ใช้ในการทำซอโดยตรง กะลาจะมีลักษณะพิเศษ ขึ้นเป็น ๓ โหนก ที่ก้นกะลา ลักษณะพิเศษนี้จึงใช้ทำซอ เพราะมีเสียงที่ไพเราะมากกว่ามะพร้าวธรรมดา เป็นพันธุ์มะพร้าวที่หายากด้วย เพราะในประเทศไทยมีจำนวนต้นที่สามารถนับต้นได้เลย ส่วนใหญ่อยู่ในแถบจังหวัดกาญจนบุรี เหลืออยู่ไม่มากนัก เนื้อในหนา ๗ มิลลิเมตร กะลาบาง

๔๗) ใหญ่ผลกลมสีเขียว

มีลักษณะผลอ่อนสีเขียว ผลแก่สีน้ำตาลอมส้ม พบเห็นได้ในเขตแม่น้ำแม่กลอง ลักษณะผลทรงกลม ตูดเป็น ๓ จีบ เส้นผ่านศูนย์กลางรอบลูก ๕๕ - ๖๕ เซนติเมตร ความยาวของลูก ๒๐ - ๓๐ เซนติเมตร ก้านเนื้อในหนา ๑.๒ - ๑.๕ เซนติเมตร การออกลูกติดผล ๑๐ - ๑๔ ลูกต่อทะเลาะ

๔๘) ใหญ่ผลกลมสีเหลือง

มีลักษณะผลอ่อนสีเขียวอมเหลือง ผลแก่สีน้ำตาลอมส้ม พบเห็นได้ในเขตแม่น้ำแม่กลอง ลักษณะผลทรงกลม ตูดเป็น ๓ จีบ เส้นผ่านศูนย์กลางรอบลูก ๕๕ - ๖๕ เซนติเมตร ความยาวของลูก ๒๐ - ๓๐ เซนติเมตร ก้านเนื้อในหนา ๑.๒ - ๑.๕ เซนติเมตร การออกลูกติดผล ๑๐ - ๑๔ ลูกต่อทะเลาะ

๔๙) ใหญ่ผลกลมสีน้ำตาลแดง

มีลักษณะผลอ่อนและผลแก่สีน้ำตาลแดงอมส้ม พบเห็นได้ในเขตแม่น้ำแม่กลอง ลักษณะผลทรงกลม ตูดเป็น ๓ จีบ เส้นผ่านศูนย์กลางรอบลูก ๕๕ - ๖๕ เซนติเมตร ความยาวของลูก ๒๐ - ๓๐ เซนติเมตร ก้านเนื้อในหนา ๑.๒ - ๑.๕ เซนติเมตร การออกลูกติดผล ๑๐ - ๑๔ ลูกต่อทะเลาะ

๕๐) ใหญ่ผลกลมรีสีเขียว

มีลักษณะผลอ่อนและผลแก่สีเขียว พบเห็นได้ในเขตแม่น้ำแม่กลอง ลักษณะผลทรงกลมรี ตูดเป็น ๓ จีบ เส้นผ่านศูนย์กลางรอบลูก ๕๕ - ๖๕ เซนติเมตร ความยาวของลูก ๒๐ - ๓๐ เซนติเมตร ก้ำมเนื้อในหนา ๑.๒ - ๑.๕ เซนติเมตร การออกลูกติดผล ๑๐ - ๑๔ ลูกต่อทะลาย

๕๑) ใหญ่ผลกลมรีสีเหลือง

มีลักษณะผลอ่อนและผลแก่สีเหลือง พบเห็นได้ในเขตแม่น้ำแม่กลอง ลักษณะผลทรงกลมรี ตูดเป็น ๓ จีบ เส้นผ่านศูนย์กลางรอบลูก ๕๕ - ๖๕ เซนติเมตร ความยาวของลูก ๒๐ - ๓๐ เซนติเมตร ก้ำมเนื้อในหนา ๑.๒ - ๑.๕ เซนติเมตร การออกลูกติดผล ๑๐ - ๑๔ ลูกต่อทะลาย

๕๒) ใหญ่ผลกลมรีสีน้ำตาลแดง

มีลักษณะผลอ่อนและผลแก่สีน้ำตาลแดง พบเห็นได้ในเขตแม่น้ำแม่กลอง ลักษณะผลทรงกลมรี ตูดเป็น ๓ จีบ เส้นผ่านศูนย์กลางรอบลูก ๕๕ - ๖๕ เซนติเมตร ความยาวของลูก ๒๐ - ๓๐ เซนติเมตร ก้ำมเนื้อในหนา ๑.๒ - ๑.๕ เซนติเมตร การออกลูกติดผล ๑๐ - ๑๔ ลูกต่อทะลาย

๕๓) กะโหลกผลกลมรีสีเขียว

เป็นมะพร้าวที่มีผลขนาดใหญ่เป็นพิเศษ มีผลกลมรีสีเขียว ปะปนอยู่ในประชากรของมะพร้าว (ประมาณ ๑%) ลักษณะเหมือนมะพร้าวใหญ่ทุกประการ นอกจากผลซึ่งมีปริมาตรกว่า ๑.๕ ลิตร หนักเกือบ ๒.๔ กิโลกรัม แต่ออกผลไม่ตก เพียงปีละ ๒๐ - ๓๐ ผลต่อปี คนจึงไม่นิยมปลูก

๕๔) กะโหลกผลกลมรีสีเหลือง

เป็นมะพร้าวที่มีผลขนาดใหญ่เป็นพิเศษ มีผลกลมรีสีเหลือง ปะปนอยู่ในประชากรของมะพร้าว (ประมาณ ๑%) ลักษณะเหมือนมะพร้าวใหญ่ทุกประการ นอกจากผลซึ่งมีปริมาตรกว่า ๑.๕ ลิตร หนักเกือบ ๒.๔ กิโลกรัม แต่ออกผลไม่ตก เพียงปีละ ๒๐ - ๓๐ ผลต่อปี คนจึงไม่นิยมปลูก

๕๕) กะโหลกผลกลมรีสีน้ำตาล

เป็นมะพร้าวที่มีผลขนาดใหญ่เป็นพิเศษ มีผลกลมรีสีน้ำตาล ปะปนอยู่ในประชากรของมะพร้าว (ประมาณ ๑%) ลักษณะเหมือนมะพร้าวใหญ่ทุกประการ นอกจากผลซึ่งมีปริมาตรกว่า ๑.๕ ลิตร หนักเกือบ ๒.๔ กิโลกรัม แต่ออกผลไม่ตก เพียงปีละ ๒๐ - ๓๐ ผลต่อปี คนจึงไม่นิยมปลูก

๕๖) กะโหลกผลรีสีเหลือง

เป็นมะพร้าวต้นสูง สะโพกใหญ่ ลักษณะผลทรงกลมก้นรี ตูดแหลมผลสีเหลืองเข้ม จะออกผล ๑๒ - ๑๗ ผล ต่อ ๑ ทะลาย กะลาในรูปทรงกลม ก้น ๓ โหนกเล็ก คนโบราณสมัยก่อนใช้กะลาทำซอก้ำมเนื้อในหนา ๗ มิลลิเมตร - ๑ เซนติเมตร

๕๗) ไร่สีเขียว

เป็นมะพร้าวต้นเล็กแต่สูงมาก ลูกเล็ก เปลือกบางกะลาใหญ่ จะออกผล ๕ - ๗ ผลต่อ ๑ ทะลาย ก้ำมเนื้อในหนา ๓ - ๔ เซนติเมตร สาเหตุของชื่อนี้ (คนโบราณผ่ามะพร้าวดูแล้วร้องว่า ไร่)

๕๘) มะพร้าวทนานสีเขียว

มีลักษณะผลอ่อนสีเขียว ผลแก่สีน้ำตาลเข้ม พบเห็นได้ทั่วไปของประเทศไทย เส้นผ่าศูนย์กลางวัดรอบลูก ๓๘ เซนติเมตร ลักษณะผลคล้ายลูกกรักบี้ คนโบราณชอบนำกะลาไปตวงข้าวสาร นับเป็นทนาน ก้ำมเนื้อในหนาประมาณ ๑ เซนติเมตร กะลาบาง

๕๙) ทะลายร้อยสีเหลือง

เป็นพันธุ์มะพร้าวที่ไม่มีสะโพก ต้นสูง ออกผลตก มีสีเหลือง หนึ่งทะลายมี ๕๐ - ๗๐ ผล เป็นมะพร้าวพันธุ์กลาง กินแก่ เนื้อในหนา ๑ - ๑.๒ เซนติเมตร

๖๐) น้ำหอมสีเหลือง

เป็นพันธุ์มะพร้าวที่ไม่มีสะโพก ต้นสูง ออกผลดก มีสีเหลือง หนึ่งทะลายมี ๕๐ - ๗๐ ผล เป็นมะพร้าวพันธุ์กลาง กิ่งแก่ เนื้อในหนา ๑ - ๑.๒ เซนติเมตร

๖๑) ใหญ่ตุตจิบ

มะพร้าวต้นสูงสะโพกเล็ก ออกผลดก เป็นมะพร้าวที่มีอยู่ ๓ ขนาด เล็ก กลาง ใหญ่ มีลักษณะทรงกลมรี ก้นเหมือนปากจิ้งจก ผลเล็กมีสีส้มอมเหลือง เป็นพันธุ์มะพร้าวทานผลแก่ ก้ำมเนื้อในหนา ๑.๕ เซนติเมตร

๖๒) ปากจกผลเล็กสีเขียว

มะพร้าวต้นสูงสะโพกเล็ก ออกผลดก เป็นมะพร้าวที่มีอยู่ ๓ ขนาด เล็ก กลาง ใหญ่ มีลักษณะทรงกลมรี ก้นเหมือนปากจิ้งจก ผลเล็กมีสีเขียว เป็นพันธุ์มะพร้าวทานผลแก่ ก้ำมเนื้อในหนา ๑.๕ เซนติเมตร

๖๓) ก้นจุกใหญ่

มะพร้าวต้นสูงสะโพกเล็ก ออกผลดก เป็นมะพร้าวใหญ่ เป็นพันธุ์หายาก ลักษณะของผลเป็นรูปทรงกลม ตูดผลเป็นจุก เหมือนจุกผมเด็ก เปลือกมีลักษณะบาง

๖๔) ปากจกผลยาวสีไฟ

มะพร้าวต้นสูงสะโพกเล็ก ออกผลดก เป็นมะพร้าวใหญ่ที่มีอยู่ ๓ ขนาด เล็ก กลาง ใหญ่ มีลักษณะทรงกลมรี ก้นเหมือนปากจิ้งจก ผลเล็กมีสีเหลืองอมส้ม เป็นพันธุ์มะพร้าวทานผลแก่ ก้ำมเนื้อในหนา ๑.๕ เซนติเมตร

๖๕) ซอบางกึ่ง

เป็นพันธุ์มะพร้าวที่ใช้ในการทำซอโดยตรง กะลาจะมีลักษณะพิเศษ ขึ้นเป็น ๓ โหนด ที่ก้นกะลา ลักษณะพิเศษนี้จึงขอให้ทำซอ เป็นพันธุ์มะพร้าวที่หายากอยู่ในแถบตำบลบางกึ่ง อำเภอบางคนที เหลืออยู่ไม่มากนัก เนื้อในหนา ๗ มิลลิเมตร

๖๖) น้ำหอมสามพราน

เป็นพันธุ์มะพร้าวต้นเตี้ยลูกผสม ผลดก ออกผลเร็วในระยะ ๒.๕ - ๓ ปี น้ำหวานหอม ลูกใหญ่กว่ามะพร้าวน้ำหอมทั่วไปมีผล ๑๐ - ๑๕ ผลต่อ ๑ ทะลาย

๖๗) น้ำหอมฟาร์มอ่างทอง

เป็นมะพร้าวลูกผสม ต้นเตี้ย ผลดก ออกผลเร็วในระยะ ๒.๕ - ๓ ปี น้ำหวานหอม ลูกใหญ่กว่ามะพร้าวน้ำหอมทั่วไปมีผล ๑๐ - ๑๕ ผลต่อ ๑ ทะลาย

๖๘) น้ำหอมฉะเชิงเทรา

ลักษณะผลกลมเล็ก ก้นแบน ผลจะมี ๒๐ - ๓๐ ผลต่อทะลาย จะมีกลิ่นหอมคล้ายใบเตยอ่อน ๆ ผลอ่อนเนื้อจะนิ่มกว่ามะพร้าวทั่วไป

๖๙) หมูสีเขี้ยวผลเล็ก

ลักษณะมีสีเขี้ยวผลเล็ก นอกจากสีของก้นผล ก้านทางและแกนใบซึ่งมีสีเขี้ยวสดใส และมีสีเขี้ยวवलอมเหลืองเล็กน้อย ผลใหญ่กว่ามะพร้าวนกคุ้มเล็กน้อย และมีบางต้นน้ำหอมด้วย

๗๐) หมูสีเขี้ยวผลใหญ่

ลักษณะมีสีเขี้ยวผลใหญ่ นอกจากสีของผล ก้านทางและแกนใบซึ่งมีสีเขี้ยวสดใส และมีสีเขี้ยวवलอมเหลืองเล็กน้อย ผลใหญ่กว่ามะพร้าวนกคุ้มเล็กน้อย และมีบางต้นน้ำหอมด้วย

๗๑) น้ำหอมบ้านแพ้ว

เป็นกลุ่มพันธุ์มะพร้าวอ่อน ที่มีน้ำรสหวาน ตาไม่มีกลิ่นหอม ผลเล็ก พันธุ์ที่นิยมปลูกมากที่สุด คือ พันธุ์มะพร้าวที่มีสีเขียว แต่พันธุ์มะพร้าวนี้ให้ผลตก คือ ๒๐ - ๕๐ ผลต่อทะลาย ผลตกเร็วในระยะผลอ่อน น้ำในผลจะมีรสหวานแต่ไม่หอม มะพร้าวนี้พบเห็นได้ทั่วไป

๗๒) น้ำหอมกลาย

เป็นกลุ่มพันธุ์มะพร้าวอ่อน ที่มีน้ำรสหวาน ตาไม่มีกลิ่นหอม ผลเล็ก พันธุ์ที่นิยมปลูกมากที่สุด คือ พันธุ์มะพร้าวที่มีสีเขียว แต่พันธุ์มะพร้าวนี้ให้ผลตก คือ ๒๐ - ๕๐ ผลต่อทะลาย ผลตกเร็วในระยะผลอ่อน น้ำในผลจะมีรสหวานแต่ไม่หอม มะพร้าวนี้พบเห็นได้ทั่วไป

๗๓) พวงสีแดง

เป็นมะพร้าวต้นเตี้ยไม่มีสะโพก เป็นพันธุ์มีหลายสีหลายขนาด ผลเล็ก กินได้ทั้งอ่อนและแก่

๗๔) พวงร้อยบางคล้า

เป็นมะพร้าวต้นเตี้ยไม่มีสะโพก เป็นพันธุ์มีหลายสีหลายขนาด ผลเล็ก กินได้ทั้งอ่อนและแก่

๗๕) พวงร้อยราชบุรี

เป็นมะพร้าวต้นเตี้ยไม่มีสะโพก เป็นพันธุ์มีหลายสีหลายขนาด ผลเล็ก กินได้ทั้งอ่อนและแก่

๗๖) พวงร้อยน้ำหอม

เป็นมะพร้าวลูกผสมน้ำหอม - พวงร้อย ที่ผลผลิตต่อทะลายตก บางทะลายติดผล ๘๐-๑๐๐ ผล ผลกินได้ทั้งเนื้อและน้ำ แต่น้ำไม่หอม จัดเป็นมะพร้าวสายพันธุ์ป่า ที่ต้นมีขนาดใหญ่และสูง ปีหนึ่งมะพร้าวมี ๑๒ ทะลาย เฉลี่ยเดือนละทะลาย โอกาสเกิดพวงร้อย ๕-๖ ทะลาย หมายถึงมีความคมมาก ๆ ที่เหลือติดผลธรรมดา พวงร้อย เกิดจากการผสมพันธุ์กันระหว่างมะพร้าว น้ำหอมกับมะพร้าวพวงร้อย โดยดึงเอาจุดเด่นของแต่ละสายพันธุ์มา การได้พันธุ์มะพร้าวที่มีลักษณะดีเด่น ใช้เวลานานถึง ๑๐ ปี ให้ลักษณะที่พบนี้ก่อนนั่นเอง

๗๗) พวงร้อยสีครีม

เป็นมะพร้าวต้นเตี้ยไม่มีสะโพกสีครีม เป็นพันธุ์มีหลายสีหลายขนาด ผลเล็ก กินได้ทั้งอ่อนและแก่

๗๘) พวงเงิน

เป็นมะพร้าวต้นเตี้ยไม่มีสะโพก เป็นพันธุ์มีหลายสีหลายขนาด ผลเล็ก กินได้ทั้งอ่อนและแก่

๗๙) พวงทอง

มะพร้าวพันธุ์นี้ มีถิ่นดั้งเดิมที่ภาคใต้ เป็นมะพร้าวลูกผสมนิยมปลูกเฉพาะถิ่นทางภาคใต้มาแต่โบราณ มีลักษณะเด่น คือ ต้นเตี้ย ระยะปลูกให้ผลเร็ว ๒ ปีครึ่ง ถึง ๓ ปีเท่านั้น ในทะลายจะมีลูกไม่น้อยกว่า ๔๐-๕๐ ลูก เปลือกเป็นสีเหลืองสวยงามมาก รูปทรงผลเห็นทรงรี น้ำหวานหอมคล้ายกลิ่นเผือกต้ม เป็นมะพร้าวที่ทานได้ทั้งอ่อนและแก่ เนื้อในหนา ๑.๕-๒ เซนติเมตร

๘๐) พวงนก

เป็นมะพร้าวพันธุ์เตี้ยที่ออกผลตก ๒๐-๕๐ ผลต่อทะลาย สีผิวเป็นสีเขียวอมส้ม เป็นพันธุ์กินได้ทั้งอ่อนและแก่

๘๑) หมูสีเหลืองผลเล็ก

ลักษณะคล้ายคลึงกับหมูสีเขียว นอกจากสีของผล ก้านทางและแกนใบซึ่งมีสีเหลืองสดใส และมีสีเขียวนวลอมเหลืองเล็กน้อย ขนาดของผลเล็ก และมีบางต้นน้ำหอมด้วย

๘๒) หมูสีเหลืองผลกลาง

ลักษณะคล้ายคลึงกับหมูสีเขียว นอกจากสีของผล ก้านทางและแกนใบซึ่งมีสีเหลืองสดใส และมีสีเขียวนวลอมเขียวเล็กน้อย ขนาดของผลเล็ก และมีบางต้นน้ำหอมด้วย

๘๓) พันธุ์ชุมพรวลูกผสม ๖๐ (Chumphon Hybrid ๖๐)

เป็นมะพร้าวลูกผสมที่เกิดจากการผสมระหว่างพันธุ์เวสต์อ์ฟริกกันตันสูง x ไทยตันสูง สามารถเก็บผลผลิตได้ในปีที่ ๕ หลังจากปลูก ขนาดผลมีตั้งแต่ขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ผลผลิตเฉลี่ย ๒,๒๕๗ ผลต่อไร่ หรือคิดเป็นน้ำหนักมะพร้าวแห้งสูงถึง ๖๒๘ กก.ต่อไร่ เนื้อมะพร้าวแห้งมีเปอร์เซ็นต์น้ำมันสูง ๖๓ เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากขนาดผลของมะพร้าวพันธุ์นี้ค่อนข้างโตกว่าพันธุ์สวีลูกผสม ๑ จึงสามารถจำหน่ายได้ทั้งผลสดและในรูปมะพร้าวแห้งส่งโรงงานสกัดน้ำมัน มะพร้าวลูกผสมทั้ง ๒ พันธุ์ ให้ผลผลิตสูงกว่าพันธุ์พื้นเมืองเกือบ ๒ เท่า กล่าวคือ พันธุ์ไทยให้ผลผลิต ๑,๐๘๔ ผลต่อไร่ คิดเป็นผลผลิตเนื้อมะพร้าวแห้ง ๓๗๔ กก.ต่อไร่ และมีปริมาณเปอร์เซ็นต์น้ำมัน ๕๙-๖๐ เปอร์เซ็นต์

๘๔) หมูสีส้มผลเล็ก

ลักษณะประจำพันธุ์ เป็นมะพร้าวพันธุ์หนึ่งในตระกูลมะพร้าวหมูสี มีลักษณะต้นเตี้ย โคนต้นไม่มีสะเก็ด ผสมตัวเอง ลักษณะทางใบสั้น ลักษณะคล้ายหมูสีเขียวและหมูสีเหลือง ผลเล็ก สีของผลอ่อน และก้านทางใบและแกนใบสีส้ม

๘๕) หมูสีส้มผลกลาง

ลักษณะประจำพันธุ์ เป็นมะพร้าวพันธุ์หนึ่งในตระกูลมะพร้าวหมูสี มีลักษณะต้นเตี้ย โคนต้นไม่มีสะเก็ด ผสมตัวเอง ลักษณะทางใบสั้น ลักษณะคล้ายหมูสีเขียวและหมูสีเหลือง ผลกลาง สีของผลอ่อน และก้านทางใบและแกนใบสีส้ม

มะพร้าวเป็นพืชผสมข้ามพันธุ์ได้ แต่ละต้นจึงไม่เป็นพันธุ์แท้ อาศัยหลักทางการผสมพันธุ์ที่เป็นไปโดยธรรมชาติ อาจแบ่งมะพร้าวออกเป็น ๒ ประเภท คือ ประเภทต้นเตี้ยและประเภทต้นสูง

๑. ประเภทต้นเตี้ย มะพร้าวประเภทนี้ มีการผสมตัวเองค่อนข้างสูง จึงมักให้ผลตกและไม่ค่อยกลายพันธุ์ ส่วนใหญ่นิยมปลูกไว้เพื่อรับประทานผลอ่อน เพราะในขณะที่ยังไม่แก่ อายุประมาณ ๔ เดือน เนื้อมีลักษณะอ่อนนุ่ม และน้ำมีรสหวาน บางพันธุ์น้ำมีคุณสมบัติพิเศษ คือ มีกลิ่นหอม

ลักษณะทั่วไปของประเภทต้นเตี้ย ลำต้นเล็ก โคนต้นไม่มีสะเก็ด ต้นเตี้ย โตเต็มที่สูงประมาณ ๑๒ เมตร ทางใบสั้น ถ้ามีการดูแลปานกลางจะเริ่มให้ผลเมื่ออายุ ๓-๔ ปี ให้ผลผลิตประมาณ ๓๕-๔๐ ปี มะพร้าวประเภทต้นเตี้ยมีหลายพันธุ์ แต่ละพันธุ์มีลักษณะแตกต่างกัน เช่น เปลือกสีเขียวเหลือง นวล (สีงาช้าง) น้ำตาลแดง หรือสีส้ม น้ำมีรสหวาน มีกลิ่นหอม มะพร้าวต้นเตี้ยทุกพันธุ์จะมีผลขนาดเล็ก เมื่อผลแก่มีเนื้อบางและน้อย ซึ่งได้แก่พันธุ์ นกคุ้ม หมูสีเขียว หมูสีเหลือง หรือนาฬิกา มะพร้าวเตี้ย น้ำหอม และมะพร้าวไฟ แต่ปัจจุบันมะพร้าวน้ำหอมกำลังเป็นพืชเศรษฐกิจอีกชนิดหนึ่ง ที่นิยมใช้ในการบริโภคสดและส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ ตลอดจนใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมเครื่องดื่ม

๒. ประเภทต้นสูง ตามปกติมะพร้าวต้นสูงจะผสมข้ามพันธุ์ คือ ในแต่ละช่อดอก (จั่น) หนึ่ง ๆ ดอกตัวผู้จะค่อย ๆ ทอยยิบ และร่วงหล่นไปหมดก่อนที่ดอกตัวเมียในจั่นนั้นจะเริ่มบาน จึงไม่มีโอกาสผสมตัวเอง มะพร้าวประเภทนี้เป็นมะพร้าวเศรษฐกิจส่วนใหญ่ปลูกเป็นสวนอาชีพ เพื่อใช้เนื่องจากผลแก่ไปประกอบอาหาร หรือเพื่อทำมะพร้าวแห้งใช้ในอุตสาหกรรมน้ำมันพืช

ลักษณะทั่วไปของประเภทต้นสูง ลำต้นใหญ่ โคนต้นมีสะเก็ดใหญ่ ต้นสูง โตเต็มที่สูงประมาณ ๑๘ เมตร ทางใบใหญ่และยาว ถ้ามีการดูแลปานกลางจะเริ่มให้ผลเมื่ออายุ ๕-๖ ปี อายุยืนให้ผลผลิตนานประมาณ ๘๐ ปี มะพร้าวต้นสูงมีผลโต เนื้อหนาปริมาณเนื้อมาก มีลักษณะภายนอกหลายอย่างที่แตกต่างกัน เช่น ผลขนาดกลาง ขนาดใหญ่ รูปผลกลม ผลรี บางพันธุ์เปลือกมีลักษณะพิเศษ คือ ในขณะที่ยังไม่แก่เปลือกตอนส่วนหัวจะมีรสหวานใช้รับประทานได้ จึงมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน ได้แก่พันธุ์กะโหลก มะพร้าวใหญ่ มะพร้าวกลาง ปากจก ทะลายร้อย เปลือกหวานและมะพร้าว มะพร้าวพันธุ์ลูกผสมแม้ว่ามะพร้าวพื้นเมืองที่

เกษตรกรปลูกกันมาแต่ดั้งเดิม จะมีลักษณะดีหลายอย่าง เช่น มีขนาดผลค่อนข้างโต และทนทานต่อสภาพอากาศแล้งได้ดี แต่ในวงการอุตสาหกรรมมะพร้าวในปัจจุบันได้พัฒนาทางด้านคุณภาพมะพร้าวมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปริมาณเปอร์เซ็นต์น้ำมัน ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร กรมวิชาการเกษตรมีหน้าที่รับผิดชอบด้านวิจัยและพัฒนามะพร้าวได้ผลิตมะพร้าวพันธุ์ลูกผสม ซึ่งได้ผ่านการรับรองพันธุ์ออกมาแล้ว ๒ พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์สวีลูกผสม ๑ (Sawi Hybrid No.๑) และ พันธุ์ชุมพรลูกผสม ๖๐-๑ (Chumphon Hybrid ๖๐-๑) 。

๔. ข้อมูลมะพร้าวผลจังหวัดสมุทรสงคราม

จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นจังหวัดที่มีสภาพเหมาะสมในการปลูกมะพร้าวเป็นอย่างยิ่งเป็นพื้นที่ที่ติดกับชายทะเล ดังนั้นพื้นดินจึงกระทบกับน้ำ ๓ สภาพ คือ น้ำเค็ม น้ำกร่อย และน้ำจืด ลักษณะดินเป็นดินเลนเก่าบริเวณที่อยู่เหนือปากอ่าว น้ำไม่ท่วมซึ่งจึงเหมาะแก่การทำการเกษตรอย่างยิ่ง กลุ่มคนที่อยู่ในพื้นที่แห่งนี้จึงปลูกมะพร้าวและพืชผักผลไม้มานานานชนิด โดยเฉพาะมะพร้าวซึ่งเป็นพืชที่เหมาะสมกับสภาพดินเลนชายทะเลยิ่งนัก ดังจะเห็นได้จากพื้นที่อำเภอเมืองซึ่งอยู่ใกล้ทะเลที่สุด จะอุดมไปด้วยมะพร้าวทั้งเก็บผลและเก็บน้ำหวาน ส่วนพื้นที่อำเภออัมพวา ซึ่งอยู่ในช่วงกลางของแม่น้ำแม่กลองจะอุดมไปด้วยผลไม้หลากหลายชนิด และพื้นที่อำเภอบางคนที ซึ่งเป็นบริเวณช่วงปลายที่อยู่ใกล้กับจังหวัดราชบุรี กระทบเพียงน้ำจืดเท่านั้นจึงสามารถปลูกผักได้แทบทุกชนิด แต่ทุกพื้นที่ล้วนปลูกมะพร้าวไว้ตามคันดินรอบสวน ตรงกลางสวนจะยกเป็นร่องสวนสำหรับปลูกพืชผักผลไม้ และเกษตรกรจังหวัดสมุทรสงครามมีการปลูกมะพร้าวกันมานานนับ ๑๐๐ ปีแล้ว เริ่มแรกก็จะเป็นการปลูกมะพร้าวพันธุ์ผลใหญ่หรือมะพร้าวใหญ่สำหรับเก็บผลต่อมาก็มีการเริ่มทำน้ำตาลมะพร้าว เนื่องจากมะพร้าวมีความสูงมากทำให้ยากต่อการเก็บเกี่ยวน้ำตาล เกษตรกรจึงมีการปรับเปลี่ยนสวนมะพร้าวเป็นมะพร้าวอ่อนน้ำหอม โดยจังหวัดสมุทรสงคราม มีพื้นที่ปลูกมะพร้าวทั้งหมด ๖๗,๖๘๒ ไร่ พื้นที่ปลูกมะพร้าวผลทั้งหมด ๔๖,๗๑๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๐๒ ปลูกมากที่สุดในอำเภออัมพวา พื้นที่ปลูกมะพร้าวอ่อน ทั้งหมด ๘,๑๕๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐๔ ปลูกมากที่สุดในอำเภอบางคนที และพื้นที่ปลูกมะพร้าวตาล ทั้งหมด ๑๒,๘๑๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๙๔ ปลูกมากที่สุดในอำเภอเมืองฯ

๕. จุดเด่นของมะพร้าว

คนไทยคุ้นเคยกับมะพร้าวมาเป็นเวลานาน และใช้ประโยชน์จากทุกส่วนของมะพร้าว เช่น ผลอ่อนใช้รับประทานสด (น้ำและเนื้อ) เนื้อมะพร้าวจากผลแก่นำไปปรุงอาหารและขนมหลายชนิด และใช้สกัดน้ำมันจากที่เหลื่อใช้เลี้ยงสัตว์ น้ำมันมะพร้าวใช้ประกอบอาหาร เนยเทียม และสบู่ เปลือกมะพร้าวนำไปแยกเอาเส้นใยใช้ทำเชือก วัสดุทำเบาะและที่นอน ขุยมะพร้าวใช้ทำวัสดุเพาะชำต้นไม้ กะลาใช้ทำภาชนะ ตักดวงของเหลว (กระจำ กระบวย ฯลฯ) ทำกระดุม เครื่องประดับ เครื่องดนตรี (ซอฮู้) ทำเชื้อเพลิง และถ่านกัมมันต์ (มีคุณสมบัติในการดูดซับสูง) ใบมะพร้าวทั้งอ่อนและแก่ ตลอดจนก้านใบใช้มุงหลังคา เครื่องจักสาร ไม้กวาดทางมะพร้าว ใช้ทำรั้วและเชื้อเพลิง ลำต้นแก่ใช้ในการก่อสร้างประดิษฐ์เครื่องเรือน ยอดอ่อนใช้เป็นอาหาร จั่น (ช่อดอก) มีน้ำหวานรองมาดื่มเป็นน้ำผลไม้หรือน้ำตาล หมักทำเหล้าและน้ำส้ม รากใช้ทำยา สีย้อมผ้า และเชื้อเพลิง แต่อย่างไรก็ตามการปลูกมะพร้าวโดยทั่วไปก็นำเอาเนื้อมะพร้าวไปประกอบอาหารและสกัดเอาน้ำมันเช่นเดียวกับปาล์ม ซึ่งถือว่า ต้นมะพร้าว ๑ ต้น สามารถนำไปใช้ได้ทุกส่วน

๖. วิธีเลือกซื้อมะพร้าว

๑. ดูจากสีบริเวณรอยต่อของช่อกับลูกมะพร้าว ถ้ายังอ่อน รอบวงช่อกจะมีสีเขียวยิ่งสีขาวเป็นวงกว้าง มะพร้าวยิ่งอ่อน ถ้าเป็นสีเขียวแสดงว่าเริ่มแก่

๒. ตืด หรือเขยาลูกมะพร้าว ฟังเสียงน้ำ ถ้าเสียงแน่นๆ รู้สึกว่าเหมือนน้ำจะเต็มลูกอยู่ (ไม่ค่อยได้ยินเสียงน้ำ) แสดงว่าเนื้อมะพร้าวอ่อนอยู่ระยะขั้นครึ่งหรือสองขั้น เนื้อกำลังอโรย แต่ถ้าตืดแล้วน้ำพร่อง ได้ยินเสียงน้ำอยู่ข้างในซัดๆ นำน้อย แสดงว่าเริ่มแก่

๓. ดูที่หนดมะพร้าว ถ้าเป็นสีน้ำตาลถึงครึ่งของหนด แสดงว่าเนื้อมะพร้าวอ่อนใช้ได้ น้ำหวานอโรย

๔. หากมะพร้าวยังอยู่ในทะเลสาบ ลูกบนสุดของทะเลสาบจะอ่อนสุด เนื้อจะไม่ค่อยมี น้ำจะมีรสฝาดซ่า ส่วนลูกล่างลงมาของทะเลสาบก็จะแก่ลงไปเรื่อยๆ

๕. มะพร้าวที่ยังไม่ปอกเปลือก ดูที่เปลือก หากเปลือกนวลๆ ทั้งลูก แสดงว่าอ่อน หากเปลือกมีผิวดูหยาบทั้งลูก แสดงว่ากำลังพอดี และสุดท้าย หากเปลือกหยาบครึ่ง ด้านล่างๆ หยาบมาจนออกขลุ่ยๆ น้ำหนักเบา แสดงว่าแก่

๖. หากเป็นมะพร้าวปอกเปลือกแล้ว ให้อูที่เสี้ยนมะพร้าว หากเห็นเสี้ยนเป็นเส้นๆ ชัดเจน แสดงว่าอ่อน ถ้าเห็นเสี้ยนหยาบลงออกเส้นปานกลางทั่วลูกมะพร้าว แสดงว่ากำลังพอดี สุดท้ายหากเห็นเส้น เสี้ยนมะพร้าวมีขนาดเล็กๆ ละเอียดมีสีออกเข้มกว่า แสดงว่าแก่เนื้อจะแข็ง

๗. วิธีสุดท้าย วิธีนี้ค่อนข้างสังเกตง่าย แต่หาโอกาสทำได้ยาก คือเอาลูกมะพร้าวแช่น้ำ มะพร้าวที่จมน้ำสุดจะเป็นมะพร้าวอ่อน มะพร้าวที่อยู่ในน้ำกึ่งจมน้ำกึ่งลอย แสดงว่ากำลังพอดี หากเป็นมะพร้าวลูกที่ลอยมากกว่าจมน้ำแสดงว่าเป็นมะพร้าวแก่เนื้อแข็งนั่นเอง

๗. ลักษณะทั่วไป

มะพร้าว เป็นพืชยืนต้น ใบมีลักษณะเป็นใบประกอบแบบขนนก ผลประกอบด้วยเอพิคาร์ป (epicarp) คือเปลือกนอก ถัดไปข้างในจะเป็นมีโซคาร์ป (mesocarp) หรือใยมะพร้าว ถัดไปข้างในเป็นส่วนเอนโดคาร์ป (endocarp) หรือกะลามะพร้าว ซึ่งจะมีรูสีคล้ำอยู่ ๓ รู สำหรับงอก ถัดจากส่วนเอนโดคาร์ปเข้าไปจะเป็นส่วนเอนโดสเปิร์ม หรือที่เรียกว่าเนื้อมะพร้าว ภายในมะพร้าวจะมีน้ำมะพร้าว ซึ่งเมื่อมะพร้าวแก่ เอนโดสเปิร์มก็จะดูดเอาน้ำมะพร้าวไปหมด

ขณะที่มะพร้าวยังอ่อน ชั้นเอนโดสเปิร์ม (เนื้อมะพร้าว) ภายในผลมีลักษณะบางและอ่อนนุ่ม ภายในมีน้ำมะพร้าว ซึ่งในระยะนี้เรามักสอยเอามะพร้าวลงมารับประทานน้ำและเนื้อ เมื่อมะพร้าวแก่ ซึ่งสังเกตได้จากการที่เปลือกนอกเริ่มเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล ชั้นเอนโดสเปิร์มก็จะหนาและแข็งขึ้น จนในที่สุดมะพร้าวก็หล่นลงจากต้น

๘. อายุการเก็บเกี่ยว

มะพร้าวอ่อนเป็นไม้ผลที่ให้ผลผลิตตลอดปี โดยสามารถเก็บผลมะพร้าวได้ประมาณ ๒๐ วันต่อครั้ง ใน ๑ ปีหากมะพร้าวแทงจันทูครั้งที่ออกทาง ใหม่จะเก็บมะพร้าวได้ทั้งสิ้น ๑๖ ทะลายต่อต้น ซึ่งทะลายใหญ่ ๆ มีผลประมาณ ๑๐-๑๕ ผล ผลผลิตเฉลี่ยปีละ ๗๐-๑๐๐ ผลต่อต้น หรือประมาณ ๓๐๐๐-๔๐๐๐ ผลต่อไร่ ระยะที่เหมาะสมสำหรับเก็บมะพร้าวมากที่สุดคือมะพร้าวเนื้อสองชั้นมีเนื้อเต็มกะลา เนื้อหนาอ่อนนุ่มซึ่งอายุหลังจากจันทูเปิดประมาณ ๒๐๐ - ๒๑๐ น้ำมีความหนาประมาณ ๖.๖-๗ เปอร์เซ็นต์บริกซ์ (Brix)

ข้อสังเกตในการเก็บผลผลิต : สังเกตจากสีผลบริเวณรอยต่อผลกับขั้วผล ถ้าเห็นสีขาวเป็นวงกว้าง แสดงว่ามะพร้าวอ่อนเกินไป แต่เมื่อส่วนสีขาวบริเวณรอยต่อเหลือเพียงเล็กน้อย แสดงว่าได้ระยะเก็บผลผลิตเมื่อปอกเปลือกสีกร้านขึ้น เปลือกด้านในจะมีเสี้ยนหยาบขึ้นแต่เปลือกในยังไม่ถึงกับเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล ซึ่งเป็นมะพร้าวที่แก่เกินไป การเก็บมะพร้าวน้ำหอมเกษตรกรควร ใช้เชือกผูกทะเลสาบแล้วหย่อนลงพื้น ซึ่งจะทำให้มะพร้าวไม่ช้ำหรือแตกเสียหายสามารถเก็บได้นานขึ้น และเป็นผลดีต่อการจำหน่ายยังตลาดต่อไป

มะพร้าวแก่ การพิจารณาอายุการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสมของมะพร้าว พิจารณาได้จากปัจจัยดังต่อไปนี้

๑. อายุของผล: ผลมะพร้าวเริ่มแก่เมื่ออายุประมาณ ๑๑ เดือน จนอายุ ๑๒ เดือนหลังจากดอกเพศเมีย พร้อมผสมพันธุ์ ๕๐% ผลก็จะแก่เต็มที่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพันธุ์

๒. สีของผิวเปลือก: เมื่อผลมะพร้าวเริ่มแก่สีของผิวเปลือกจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลหรือสีกำมู

๓. ปริมาณน้ำในผล: เมื่อผลมะพร้าวเริ่มแก่ปริมาณน้ำในผลจะน้อยลง ดังนั้นเมื่อเขย่าผลจะได้ยินเสียงน้ำมะพร้าวโคลน

ข้อสังเกตก่อนเก็บมะพร้าว : เกษตรกรนิยมสอยมะพร้าวทุก ๆ ๔๕-๖๐ วัน โดยนิยมใช้ไม้ไผ่ลำยาวๆที่มีตะขอผูกติดปลายลำ ใช้ตะขอเกี่ยวทะลายที่มีผลแก่แล้วดึงกระตุกให้ผลหลุดลงมา แต่ถ้ามะพร้าวสูงมาก มักใช้ลิงในการเก็บแทน

๙. ประโยชน์ของมะพร้าว

มะพร้าวเป็นผลไม้ที่นิยมกันอย่างมากในบ้านเรา คุณสมบัติเด่น ๆ ของมะพร้าวก็คือ ส่วนต่าง ๆ สามารถนำมาใช้ทำเป็นประโยชน์ได้หมด ไม่ว่าจะเป็นทำเป็นอาหารคาวหวานเพื่อบำรุงสุขภาพและรักษาอาการหรือโรคต่าง ๆ รวมไปถึงการผลิตน้ำมันมะพร้าว กะทิ น้ำตาล และยังรวมไปถึงการทำสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ขึ้นมาใช้สอย โดยประโยชน์ของมะพร้าว มีดังนี้

๑. ช่วยกำจัดริ้วรอยของครกหินที่ซื้อใหม่ ด้วยการใช้น้ำมันมะพร้าวที่ใช้คั้นกะทิติดเป็นชั้นเล็ก ๆ ๔-๕ ชั้น ใส่ลงไปในครกแล้วตำน้ำมันมะพร้าวจนละเอียด ให้น้ำมันจากเนื้อมะพร้าวออกมาสัมผัสกับผิวครกไปเรื่อย ๆ ประมาณสิบนาที แล้วทิ้งไว้ประมาณ ๑ คืนเพื่อให้ไขมันมะพร้าวซึมเข้าตามริ้วรอยของเนื้อครก ก้นครกก็จะลื่นเป็นมันดูสดใสใช้งานได้คล่องมือ (หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ)

๒. มารดาที่เพิ่งคลอดบุตรแต่ไม่มีน้ำนมเพียงพอ ก็สามารถให้บุตรกินน้ำมันมะพร้าวแทนน้ำนมแม่ได้ชั่วคราวได้ เพราะน้ำมันมะพร้าวมีกรดลอริกที่มีอยู่มากในน้ำนมแม่นั้นเอง แล้วยังมีความบริสุทธิ์ไม่มีสารเคมีเจือปน จึงไม่เป็นอันตรายต่อเด็กทารก (น้ำมันมะพร้าว)

๓. ผู้ที่เป็นสิวหรือมีประจำเดือนติดต่อกันไม่หยุดให้ตีมน้ำมันมะพร้าว จะช่วยทำให้ร่างกายขับของเสียออกมาได้มากยิ่งขึ้น (น้ำมันมะพร้าว)

๔. มะพร้าว ประโยชน์ใช้ทำเป็นน้ำส้มสายชูได้ (น้ำมันมะพร้าว)

๕. ยอดอ่อนมะพร้าว หรือ "หัวใจมะพร้าว" (Coconut's heart) ซึ่งมีราคาแพงมาก เพราะการเก็บยอดอ่อนจะทำให้ต้นมะพร้าวตายทั้งต้น (ต้องโค่นกันเลยทีเดียว) โดยนำไปใช้ทำอาหารได้หลายอย่าง เช่น ผัด แกงส้ม แกงคั่ว รวมไปถึงยำยอดอ่อนมะพร้าว หรือ "สลัดเจ้าสัว" (Millionaire's salad)

๕. น้ำมันมะพร้าวนำไปแปรรูปเป็นวุ้นมะพร้าวได้ ด้วยการเจือกรดอ่อนเล็กน้อยลงในน้ำมันมะพร้าว (น้ำมันมะพร้าว)

๖. มะพร้าวอ่อน นอกจากรับประทานสดแล้ว ยังนำมาทำเป็นวุ้นมะพร้าว มะพร้าวเผา ส่วนประกอบในอาหารคาวหวาน เป็นต้น

๗. มะพร้าวแก่ นำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้มากมาย ไม่ว่าจะเป็นคั้นกะทิสด กะทิกล่อง มะพร้าวอบน้ำผึ้ง น้ำมันมะพร้าว รวมไปถึงน้ำมันไบโอดีเซลด้วย เป็นต้น

๘. เนื้อในของมะพร้าวแก่ ใช้ทำเป็นกะทิ ด้วยการชูดเนื้อเป็นเศษ ๆ แล้วบีบคั้นเอาน้ำกะทิออก (เนื้อมะพร้าว)

๙. กากที่เหลือจากการคั้นน้ำกะทิ สามารถนำไปใช้ทำเป็นอาหารสัตว์ได้อีกด้วย (กากมะพร้าว)

๑๐. กาบมะพร้าวหรือเปลือกมะพร้าว คุณสมบัติแข็งแรง คงทน ยืดหยุ่น มีสปริง นำมาใช้ทำเชือก พรหม กระสอบ แปรง อวน ไม้กวาด และเส้นใบสั้นใช้ขัดไม้ของที่นอน เบาะรถยนต์ เป็นต้น

๑๑. ใบมะพร้าวนำไปใช้ยัดฟูกเพื่อทำเป็นเสื่อได้ หรือนำไปใช้ในการเกษตรก็ได้เช่นกัน (ใบมะพร้าว)

๑๒. จั่นมะพร้าวหรือช่อดอกมะพร้าว อุดมไปด้วยฟรุกโตส ซึ่งเป็นแหล่งอาหารของผึ้งและแมลงนานาชนิด จึงได้มีการนำน้ำหวานส่วนนี้มาทำเป็นน้ำตาลเพื่อใช้ปรุงอาหารคาวหวาน หรือทำเป็นน้ำตาลสดไว้เป็นเครื่องดื่มเพิ่มพลังก็ได้

๑๓. จาวมะพร้าวนำมาใช้ทำเป็นอาหารได้

๑๔. จาวมะพร้าวช่วยกระตุ้นการเจริญเติบโตของพืชที่ปลูกได้ เพราะมีฮอร์โมนออกซิน ซึ่งเมื่อนำไปคั้นก็จะได้น้ำไว้สำหรับรดต้นพืชที่ปลูก

๑๕. ใบมะพร้าวนิยมนำมาใช้สานเป็นภาชนะใส่ของ ห่อขนม สานหมวกกันแดดหรือเครื่องเล่นเด็ก กระจาด กระเช้า ตะกร้า ทำของที่ระลึกรูปสัตว์ต่าง ๆ เป็นต้น

๑๖. ก้านใบมะพร้าวหรือหางมะพร้าว นำมาใช้ทำเป็นไม้กวาดหางมะพร้าว เสวียนหม้อหรือกันหม้อ เครื่องประดับข้างฝา พัด ภาชนะปักดอกไม้ กระเป่า กระจาด เป็นต้น

๑๗. รกมะพร้าวหรือเยื่อหุ้มคอมะพร้าว ลักษณะเป็นแผ่นใยหยาบ ๆ บาง ๆ มีความยืดหยุ่น (แต่ขาดง่าย) นิยมนำมาทำเป็นกระเป่า หมวก รองเท้าแตะ ดอกไม้ประดิษฐ์ กล่องใส่ของ สิ่งประดิษฐ์ใช้ตกแต่งงานศิลปะต่าง ๆ เป็นต้น

๑๘. กะลามะพร้าวนิยมนำไปใช้ทำสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น กระบวย กระดุม ซอู้ โคมไฟ เครื่องประดับ เครื่องดนตรี ที่วางแก้วน้ำ ที่เชียบูหรี รวมถึงทำเป็นถ่านหุงต้ม ถ่านกัมมันต์ น้ำควัน และถ่านสำหรับป้องกันมอดแมลงก็ได้เช่นกัน และอีกสารพัด (ที่อาจารย์สั่งให้ทำส่งเพื่อแลกกับคะแนน)

๑๙. รากมะพร้าวมีเส้นยาว เหนียวเป็นพิเศษ ใช้สานเป็นตะกร้า ถาด ภาชนะต่าง ๆ และสิ่งประดิษฐ์ทั่ว ๆ ไป

๒๐. ลำต้น เมื่อถูกโค่นทิ้งแล้วสามารถนำมาใช้ทำเฟอร์นิเจอร์ โต๊ะ เก้าอี้ ทำรั้ว ฝาผนัง กระจาด ต้นไม้ ตกแต่งสวน เป็นต้น

สรรพคุณของมะพร้าว

๑. น้ำมะพร้าวช่วยทำให้ผิวพรรณสดใส เปล่งปลั่ง ขาวนวลขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ เพราะมีฮอร์โมนเอสโตรเจนอยู่ (น้ำมะพร้าว)

๒. น้ำมะพร้าวมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการสร้างคอลลาเจนและอีลาสติน ซึ่งทำให้ผิวมีความยืดหยุ่น กระชับ ช่วยชะลอการเกิดริ้วรอยแห่งวัยได้เป็นอย่างดี (น้ำมะพร้าว)

๓. ประโยชน์ของน้ำมะพร้าว มีส่วนช่วยกระตุ้นการเจริญเติบโตและการแบ่งเซลล์ได้เป็นอย่างดี (น้ำมะพร้าว)

๔. ในเนื้อและน้ำมันมะพร้าวอ่อนมีวิตามินและแร่ธาตุที่จำเป็นสำหรับร่างกายอย่างครบถ้วนไม่ว่าจะเป็นวิตามินซี วิตามินบี กรดอะมิโน ธาตุแคลเซียม ธาตุแมกนีเซียม ธาตุฟอสฟอรัส ธาตุโพแทสเซียม ธาตุเหล็ก และยังมีไขมันที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายอีกด้วย ซึ่งร่างกายสามารถดูดซึมได้ภายใน ๕ นาที (น้ำมะพร้าว)

๕. น้ำมะพร้าวมีประโยชน์ใช้เป็นเครื่องดื่มจากธรรมชาติที่ทำให้ร่างกายรู้สึกสดชื่นและไม่มีอันตรายใด ๆ ต่อร่างกาย (ยกเว้นผู้ที่เป็นโรคเบาหวานและโรคไต)

๖. น้ำมะพร้าวเป็นผลไม้ที่มีฤทธิ์เย็นจึงช่วยดับร้อนในร่างกายได้เป็นอย่างดี (น้ำมะพร้าว)
๗. น้ำมะพร้าวอ่อนมีคุณสมบัติเป็นธาตุเย็น ช่วยล้างพิษ ขับพิษของเสียออกจากร่างกาย หรือช่วยดีท็อกซ์นั่นเอง (น้ำมะพร้าว)
๘. ช่วยปรับสมดุลของร่างกายในช่วงที่ร่างกายมีความเป็นกรดสูง เพราะน้ำมะพร้าวมีความเป็นด่าง ทำให้กลไกการทำงานของระบบต่าง ๆ ภายในร่างกายเป็นปกติส่งผลให้มีสุขภาพดีและแข็งแรง (น้ำมะพร้าว)
๙. น้ำมะพร้าวลดบวม ช่วยแก้อาการบวม (น้ำมะพร้าว)
๑๐. น้ำมะพร้าวมีคุณสมบัติปลอดเชื้อโรค จึงนำไปใช้ฉีดเข้าเส้นเลือดได้ สำหรับผู้ป่วยที่มีอาการขาดน้ำหรือปริมาณเลือดลดแบบผิดปกติ (น้ำมะพร้าว)
๑๑. ช่วยป้องกันหรือชะลอการเกิดโรคอัลไซเมอร์ ภาวะความจำเสื่อมในสตรีวัยทอง เนื่องจากมีปริมาณของฮอร์โมนเอสโตรเจนสูง (น้ำมะพร้าวอ่อน)
๑๒. ช่วยป้องกันการเกิดโรคหัวใจและช่วยรักษาผู้ป่วยโรคหัวใจ (น้ำมะพร้าวอ่อน)
๑๓. ช่วยรักษาโรคเบาหวาน ด้วยการใช้น้ำมะพร้าวแก่ขูดเอาเนื้อมาคั่วให้เหลือง โรยเกลือเล็กน้อย ใส่ภาชนะปิดให้แน่น แล้วนำมารับประทานครั้งละ ๑ ช้อนแกง เช้า กลางวัน เย็น ประมาณ ๑๐ วันจะช่วยทำให้ระดับน้ำตาลลดลงเรื่อย ๆ ช่วยบรรเทาอาการปวดหัวปวดศีรษะได้ (น้ำมะพร้าวอ่อน)
๑๔. ช่วยแก้อาการตาอักเสบ ด้วยการใช้น้ำมะพร้าวอ่อน ๑ ถ้วย นำมาผสมกับน้ำตาลทรายแดงไว้ต้มเข้าและเย็น อาการอักเสบก็จะค่อย ๆ หายไปเอง (น้ำมะพร้าวอ่อน)
๑๕. ช่วยแก้อาการระคายเคืองตา ด้วยการใช้น้ำมะพร้าวอ่อนสด ๆ แปะที่ดวงตา อาการจะค่อย ๆ หายไปเอง (น้ำมะพร้าว)
๑๖. ช่วยลดอาการไข้สูง ตัวร้อน เพราะมีฤทธิ์เป็นยาเย็นจึงช่วยทุเลาอาการไข้ได้ (น้ำมะพร้าวอ่อน , เนื้อมะพร้าว)
๑๗. ใช้รักษาคนไข้ที่มีภาวะความเป็นกรดในเลือดสูง (น้ำมะพร้าวอ่อน)
๑๘. ช่วยแก้ไข้หวัด ด้วยการใช้มะพร้าว ที่ยังมีกาบหุ้มอยู่นำมาต้มน้ำดื่ม เช้า กลางวัน เย็น อาการจะค่อยดีขึ้น (บางคนใช้รากก็ได้ผลเหมือนกัน)
๑๙. ช่วยแก้อาการร้อนใน ด้วยการต้มน้ำมะพร้าวอ่อนในช่วงเช้าและช่วงบ่าย (รับประทานเนื้อด้วย)
๒๐. ช่วยแก้อาการไอ ด้วยการต้มน้ำมะพร้าวห้าว (น้ำมะพร้าวห้าว)
๒๑. ช่วยแก้อาการปากเปื่อย ปากเป็นแผล ด้วยการอมน้ำกะทิสด ๆ จากมะพร้าวแก่ประมาณ ๕-๑๐ นาที ประมาณ ๓ วันแผลจะหายเร็วขึ้น (น้ำกะทิสด)
๒๒. ใช้แก้อาการเจ็บฟัน ด้วยการใส่เปลือกต้นสดนำไปเผาไฟให้เป็นเถ้าแล้วนำมาสีฟัน (เปลือกต้นสดมะพร้าว)
๒๓. ใช้เป็นยาแก้อาการเจ็บปากเจ็บคอ (ดอก)
๒๔. รากใช้ต้มบ้วนปากแก้อาการเจ็บคอ (ราก)
๒๕. ช่วยแก้อาการคลื่นไส้อาเจียน ด้วยการใช้น้ำมะพร้าว ๑ ชักบีบผสมกับน้ำมะพร้าวอ่อนแล้วดื่ม (น้ำมะพร้าวอ่อนผสมมะนาว)
๒๖. สำหรับผู้ที่อาเจียนและท้องร่วงในเวลาเดียวกันให้ต้มน้ำมะพร้าว จะช่วยทำให้ร่างกายดูดซึมน้ำกลับเข้าไปใช้ได้เร็ว ทำให้ร่างกายกลับมาเป็นปกติได้ (น้ำมะพร้าว)

๒๗. ช่วยแก้อาการปวดฟัน ด้วยการใช้กะลามะพร้าวแก่จัดที่มีรู ชูดเอาเนื้อออกใหม่ ๆ ใส่ถ่านไฟแดงลงไป แล้วรองเอาน้ำมันมะพร้าวที่ไหลออกมาเก็บใส่ภาชนะปิดให้มิดชิด แล้วใช้สำลีพันปลายไม้ชุบน้ำมันที่ได้อุดรูฟันที่ปวด แต่อย่าให้สัมผัสกับเหงือกหรือเนื้อเยื่อบริเวณรอบ ๆ โดยตรง เพราะจะทำให้ชาได้ (น้ำมันจากกะลามะพร้าว)

๒๘. ช่วยแก้อาการอาเจียนเป็นเลือด (น้ำมันมะพร้าว)

๒๙. ช่วยรักษาโรคกระเพาะ (น้ำมันมะพร้าวอ่อน)

๓๐. ใช้แก้อาการท้องเสีย ด้วยการใช้รำกล้างสะอาดประมาณ ๓ กำมือ ทุบพอแตก ต้มน้ำ ๕ แก้ว เคี่ยวเอา ๒ แก้ว แบ่งรับประทานครั้งละครึ่งแก้ว เช้า กลางวัน เย็น (ดอก, ราก, กะลา)

๓๑. ช่วยแก้โรคบิด ด้วยการต้มน้ำมันมะพร้าวอ่อน เช้า กลางวัน เย็น อาการจะดีขึ้น (น้ำมันมะพร้าวอ่อน)

๓๒. ช่วยรักษาโรคลำไส้อักเสบ ด้วยการใช้เปลือกมะพร้าวมาสับเป็นชิ้นเล็ก ๆ แล้วนำมาต้มน้ำดื่ม อาการจะค่อย ๆ ดีขึ้น (ควรใช้เปลือกมะพร้าวห้าวหรือมะพร้าวแก่)

๓๓. ช่วยแก้อาการท้องอืด ท้องเฟ้อ จุกเสียดแน่นท้อง ด้วยการใช้กะลามะพร้าวสะอาดมาเผาไฟจนแดง แล้วคีบเก็บไว้ในปิบสะอาด ปิดฝาให้เรียบร้อย จะได้ถ่านกะลาสีดำ นำมาบดเป็นผงรับประทานครั้งละ ๑-๒ ช้อนโต๊ะ (กะลา)

๓๔. ช่วยบรรเทาอาการอ่อนเพลียจากอาการท้องเสียท้องร่วงได้ ช่วยเติมพลังหลังการเสียเหงื่อ เสียน้ำและเกลือแร่ในร่างกาย (น้ำมันมะพร้าวอ่อน)

๓๕. ช่วยขับปัสสาวะ (น้ำมันมะพร้าวอ่อน, เนื้อมะพร้าว, ราก)

๓๖. น้ำมันมะพร้าว สรรพคุณช่วยรักษาโรคทางเดินปัสสาวะอักเสบ (น้ำมันมะพร้าวอ่อน)

๓๗. ช่วยแก้หนาว ด้วยการต้มน้ำมันมะพร้าวอ่อน เช้า กลางวัน เย็น อาการจะดีขึ้นมาก (น้ำมันมะพร้าวอ่อน)

๓๘. ช่วยรักษาโรคตับและไต (ยังไม่ยืนยัน)

๓๙. ช่วยรักษาโรคดีซ่าน ด้วยการต้มน้ำมันมะพร้าวอ่อน เช้า กลางวัน เย็น เพียง ๒ วันอาการก็จะดีขึ้นมาก (น้ำมันมะพร้าว)

๔๐. ใช้ถ่ายพยาธิได้ (น้ำมันมะพร้าว, เนื้อมะพร้าว)

๔๑. ช่วยบำรุงและแก้อาการปวดกระดูกและเอ็น (น้ำมันจากกะลามะพร้าว)

๔๒. ช่วยแก้อาการปวดเมื่อยตามกล้ามเนื้อ อักเสบ ข้ำบวม ด้วยการใช้น้ำกะทิเคี่ยวให้ร้อน แล้วนำผักเสี้ยนผีล้างให้สะอาดสับเคี้ยวเข้าด้วยกัน ใส่เมนทอลเล็กน้อยเพื่อให้มีกลิ่นหอมและช่วยให้ตัวยาแทรกซึมได้ดีขึ้น เสร็จแล้วนำมาขนาดบริเวณที่มีอาการ (น้ำกะทิเคี่ยว)

๔๓. ช่วยแก้อาการเม็ดผดผื่นคันตามตัว ด้วยการต้มน้ำมันมะพร้าวอ่อนเป็นประจำ (น้ำมันมะพร้าวอ่อน)

๔๔. สามารถใช้รักษาโรคผิวหนังได้ (น้ำมันจากกะลามะพร้าว)

๔๕. ช่วยสมานแผลให้หายเร็วขึ้นและป้องกันการเกิดแผลเป็น ด้วยการใช้น้ำมันมะพร้าวที่ได้จากกะลาเผาไฟถ่าน นำมาทาที่แผล จะทำให้แผลหายเร็วภายในไม่กี่วัน และจะไม่เกิดรอยแผลเป็น (น้ำมันจากกะลามะพร้าว)

๔๖. ใช้รักษาแผลเรื้อรัง ด้วยการเอากะลามะพร้าวมาถูตะไคร่เอาผง นำมาผสมกับน้ำมันมะพร้าว ใส่พิมเสนเล็กน้อย แล้วนำมาทาบริเวณแผลเช้า กลางวัน เย็น

๔๗. ใช้ทาแก้ผิวหนังแตกกลาย (น้ำมันจากกะลามะพร้าว)

๔๘. ใช้เป็นยาทาแก้กลากเกลื้อนได้ ด้วยการใช้น้ำมันมะพร้าวแก่จัดที่ขูดแล้ว มีรู มาใส่ถ่านไฟแดง ๆ น้ำมันมะพร้าวจะไหลออกมา แล้วนำมาทาบริเวณที่เป็นทิ้งไว้ประมาณหนึ่งสัปดาห์ ยางจะติดอยู่ เกลื้อนจะค่อย ๆ หายไป (น้ำมันจากกะลามะพร้าว)

๔๙. ช่วยรักษาเล็บขบ ฝ่ามือแตกสลาย ด้วยการใช้น้ำมันมะพร้าวที่ได้จากการเผากะลามาทาเข้ากลางวัน เย็น หรือหยอดบริเวณที่เป็นเล็บขบ จะหายเร็วขึ้นและไม่มีอาการปวด (น้ำมันจากกะลามะพร้าว)

๕๐. ช่วยรักษาโรคฮีสติกอัส ด้วยการใช้น้ำมันมะพร้าวต้ม น้ำดื่ม (ใบมะพร้าว)

๕๑. ใช้ทาแก้หิด (เปลือกต้นสดมะพร้าว)

๕๒. ใช้รักษาแผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก ด้วยการใช้น้ำมันมะพร้าวกะทิปิดบริเวณแผล (มะพร้าวกะทิ)

๕๓. ในไต้หวันและจีน นิยมต้มน้ำมันมะพร้าวเพื่อช่วยลดอาการเมา แก้อาเจียนหลังการดื่มแอลกอฮอล์ (น้ำมันมะพร้าว)

๕๔. ช่วยแก้พิษเบื่อเมา ด้วยการต้มน้ำมันมะพร้าวซึ่งจะช่วยล้างพิษที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี (น้ำมันมะพร้าวอ่อน)

มะพร้าวกับความเชื่อ

๑. มะพร้าวกับความเชื่อ มีความเชื่อว่าการปลูกต้นมะพร้าวทางทิศตะวันออกของบ้านจะอยู่เย็นเป็นสุข ไม่มีการเจ็บไข้ได้ป่วย และยังเป็นมิ่งขวัญสำหรับคนเกิดปีชวดและปีเถาะอีกด้วย ส่วนในพิธีกรรมทางศาสนาจะจัดให้มีเครื่องสังเวยเป็นมะพร้าวอ่อน เพราะเชื่อว่าเป็นตัวแทนแห่งความอุดมสมบูรณ์ การต้มน้ำมันมะพร้าวก็เพื่อความเป็นสิริมงคล นอกจากนี้ยังใช้น้ำมันมะพร้าวล้างหน้าศพอีกด้วย เพราะมีความเชื่อว่าน้ำมันมะพร้าวเป็นน้ำที่บริสุทธิ์ ทำให้ผู้ตายเกิดความผ่องใส สงบจิตใจลงได้ และเดินทางไปยังภพภูมิหน้าได้อย่างเป็นสุข (อ้อ มะพร้าวยิ่งต้นสูงเท่าไร น้ำก็ยิ่งสะอาดมากขึ้นเท่านั้น)

๒. น้ำมันมะพร้าวกับประจำเดือน ด้วยความเชื่อที่ว่า "ในขณะที่มีประจำเดือนไม่ควรต้มน้ำมันมะพร้าวเป็นอันขาด" แต่ความจริงก็คือน้ำมันมะพร้าวก็เหมือนน้ำหวานทั่ว ๆ ไป จึงไม่มีผลกระทบต่อการมีประจำเดือนแต่อย่างใด แต่ก็มีข้อยกเว้นสำหรับบางรายที่อาจมีอาการแพ้ น้ำมันมะพร้าวได้ ดังนั้นคุณสามารถต้มน้ำมันมะพร้าวแสนโปรดของคุณได้ตามปกติแม้จะมีประจำเดือนก็ตาม แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อป้องกันความเสี่ยง ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้เลี่ยงทดลอง เพราะประจำเดือนอาจจะเปลี่ยนสีและหายไปได้ ซึ่งมีส่วนทำให้เกิดมะเร็งมดลูกได้ในระยะยาว (แหล่งอ้างอิง : ดาราเดลี) ประกอบกับตำรายาไทยโบราณบอกว่า "น้ำมันมะพร้าวแสดงกับหญิงที่กำลังมีประจำเดือน"

๓. น้ำมันมะพร้าวกับคนท้อง ด้วยความเชื่อที่ว่า "ต้มน้ำมันมะพร้าวมาก ๆ จะทำให้ลูกที่คลอดออกมา มีผิวขาว ผิวเกลี้ยง และช่วยล้างไตตามตัว" ความจริงก็คือในน้ำมันมะพร้าวมีสารอาหารหลากหลายและกรดไขมันที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย เมื่อต้มน้ำมันมะพร้าวจะทำให้สร้างไข่ที่ตัวเด็กให้มีสีค่อนข้างขาว เลยคิดว่าเด็กตัวสะอาด เพราะตามธรรมชาติเด็กทุกคนต้องมีไขมันห่อหุ้มตัวอยู่แล้วเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงจากอุณหภูมิกายนอกและยังช่วยให้เด็กคลอดง่ายขึ้นด้วย

หมายเหตุ น้ำมันมะพร้าว ถ้าจะให้ดีควรกินสด ๆ เปิดลูกแล้วควรดื่มเลย ไม่ควรทิ้งไว้หรือเก็บไว้ในตู้เย็นนานเกินครึ่งชั่วโมง หากดื่มทันทีจะทำให้ร่างกายได้รับประโยชน์อย่างสูงสุด แต่ควรระวังเรื่องสารฟอกขาวไว้ด้วย ซื้อมาจากสวนโดยตรงก็จะดีและปลอดภัยมาก และสำหรับผู้ที่เป็นโรคเบาหวานหรือเป็นโรคไตควรหลีกเลี่ยงการต้มน้ำมันมะพร้าว

งานฝีมือจากมะพร้าว

มะพร้าวเป็นพืชที่มีความผูกพันกับ วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนไทยมาช้านาน คุณสมบัติที่ดีของมะพร้าว คือ ส่วนต่างๆ ของมะพร้าวสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า และสามารถนำมาแปรรูป

เป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ หลากหลาย ตั้งแต่ ลำต้น ใบ ก้าน ผล กะลา รากมะพร้าว กาบมะพร้าว รากมะพร้าว ประเภทของรูปแบบผลิตภัณฑ์มะพร้าว เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานหัตถกรรม มีมากมายหลายชนิด ขึ้นอยู่กับวัสดุที่มาจากส่วนต่างๆ ของมะพร้าว เช่น

ก้านมะพร้าว หรือแกนใบ นำมาผลิตงานหัตถกรรมได้หลายอย่าง เช่น ไม้กวาด เสวียนหม้อ หรือ ก้นหม้อ ที่รองจาน เครื่องประดับข้างฝา โป๊ะไฟฟ้า พัด ที่หุ้มภาชนะปักดอกไม้ กระเป๋าถือสตรี กระดาษใส่ผลไม้ เป็นต้น

กาบมะพร้าวหรือเปลือกมะพร้าว มีคุณสมบัติแข็งแรง คงทนต่อน้ำและน้ำทะเล มีความยืดหยุ่น และสปริงดี นำมาทำเชือก ทำพรม กระสอบ แปรงชนิดต่างๆ อวน ไม้กวาด เส้นใบสั้นใช้อัดใส่ของที่นอน เบาะรถยนต์ เป็นต้น

ใบมะพร้าว ใช้สานเป็นภาชนะใส่ของชั่วคราว ห่อขนม สานหมวกกันแดด สานเป็นเครื่องเล่นเด็ก และผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกรูปสัตว์ต่างๆ ของที่ระลึกประดับตกแต่ง

รากมะพร้าว เป็นเส้นยาว เหนียวมาก ใช้สานเป็นผลิตภัณฑ์ใช้สอย จำพวกตะกร้า ถาด ภาชนะสำหรับดอกไม้หรือใส่ของต่างๆ ประดิษฐ์เป็นหัตถกรรมของที่ระลึก

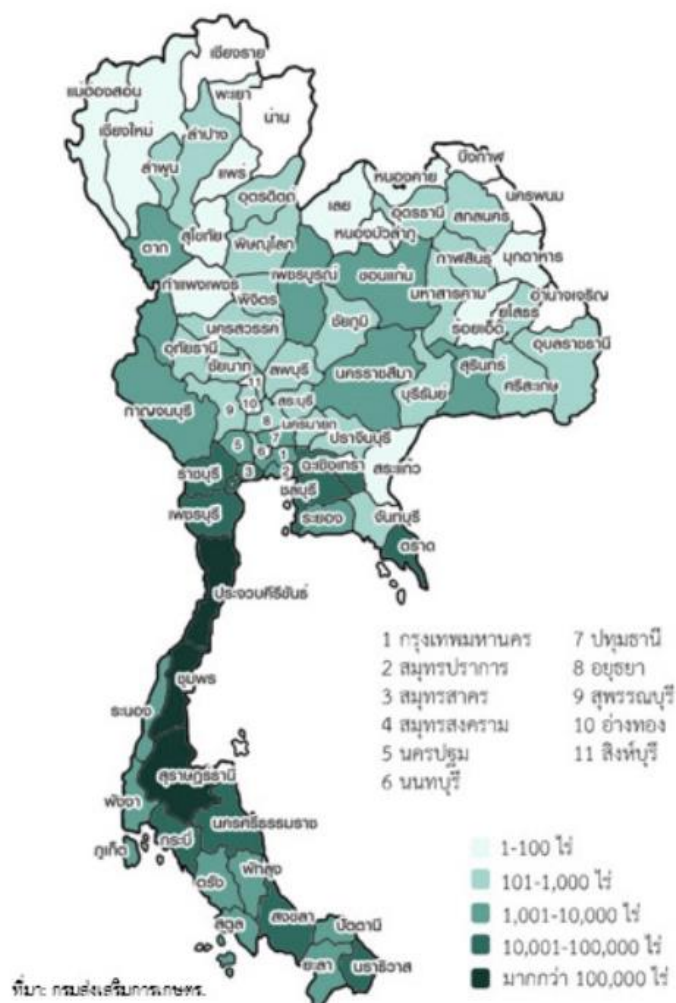
รกมะพร้าว หรือเยื่อหุ้มคอมะพร้าว ลักษณะเป็นแผ่นใยหยาบบางๆ ยืดหยุ่นได้ แต่แยกขาดง่าย ใช้ผลิตหัตถกรรมประเภท กระเป๋า หมวก รองเท้าแตะ กล่องใส่ของ ดอกไม้ประดิษฐ์ เป็นต้น

กะลามะพร้าว มะพร้าวแก่จะมีความคงทนมาก ไม่หุดตัวแม้ถูกน้ำ ถูกแดด แต่จะเปราะง่าย หักง่าย หากกระทบกับสิ่งที่แข็งๆ ใช้ทำผลิตภัณฑ์ ภาชนะ เครื่องประดับ เครื่องดนตรี ที่วางแก้วน้ำ กระบวย ตักน้ำ ที่เชียบูหรี เป็นต้น

ข้อมูลด้านกายภาพ

๑. พื้นที่ปลูก

มะพร้าวสามารถขึ้นได้ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ แต่ขึ้นได้ดีในดินที่มีสภาพเป็นกลางหรือเป็นกรดเล็กน้อยคือ (pH ระหว่าง ๖-๗) ลักษณะดินร่วน หรือร่วนปนทราย มีการระบายน้ำดี มีฝนตกกระจายสม่ำเสมอแทบทุกเดือน อากาศอบอุ่น หรือค่อนข้างร้อน และมีแสงแดดมาก เนื่องจากมะพร้าวเป็นพืชยืนต้นที่มีอายุยาวนานมาก หลังจากปลูกแล้ว ๕-๖ ปี จึงให้ผล การสร้างสวนมะพร้าวต้องลงทุนพอสมควร และใช้เวลานานจึงควรทราบสภาพแวดล้อมที่มะพร้าวชอบ ลักษณะวิธีการคัดเลือกพันธุ์ การเพาะชำ การคัดเลือกหน่อ การปลูก ตลอดจนการปฏิบัติดูแลรักษาเพื่อให้ได้ผลตอบแทนจากสวนมะพร้าวอย่างคุ้มค่า

จากข้อมูลของกรมส่งเสริมการเกษตร พบว่า ในปี ๒๕๕๙ ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกมะพร้าวทั้งสิ้น ๑,๑๒๙,๐๒๕ ไร่ ซึ่งแหล่งเพาะปลูกมะพร้าวส่วนใหญ่อยู่ทางภาคใต้และภาคกลาง โดยจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกเกินกว่า ๑๐๐,๐๐๐ ไร่ ได้แก่ ประจวบคีรีขันธ์ สุราษฎร์ธานี และชุมพร มีสัดส่วนร้อยละ ๓๙.๒ ๑๔.๒ และ ๙.๖ ของพื้นที่ปลูกมะพร้าวทั้งประเทศ ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่ามีปริมาณผลผลิตรวม ๑,๒๓๐,๘๙๐ ตัน โดยแบ่งเป็นมะพร้าวแก่ ๙๐๘,๙๖๖ ตัน มะพร้าวอ่อน ๒๙๖,๖๕๐ ตัน และมะพร้าวน้ำตาล ๒๕,๒๗๔ ตัน ซึ่งจังหวัดที่ทำให้ปริมาณผลผลิตมะพร้าวแก่มากที่สุด ได้แก่ ประจวบคีรีขันธ์ สุราษฎร์ธานี สมุทรสงคราม ชุมพร และนครศรีธรรมราช มีสัดส่วนร้อยละ ๔๕.๕ ๑๒.๘ ๘.๗ ๔.๓ และ ๓.๖ ของปริมาณมะพร้าวแก่

ทั้งหมดที่ผลิตได้ในประเทศ ตามลำดับ ขณะที่มะพร้าวอ่อนจะมีผลผลิตมากที่สุดในจังหวัดราชบุรี สมุทรสาคร ฉะเชิงเทรา นครปฐม และสงขลา มีสัดส่วนร้อยละ ๑๖.๕ ๕.๖ ๑.๙ ๑.๗ และ ๑.๑ ของปริมาณมะพร้าวอ่อน ทั้งหมดที่ผลิตได้ในประเทศ ตามลำดับ ส่วนมะพร้าวน้ำตาลจะปลูกเฉพาะในพื้นที่ ๓ จังหวัดเท่านั้น ได้แก่ สมุทรสงคราม เพชรบุรี และราชบุรี โดยจังหวัดสมุทรสงครามให้ผลผลิตมากที่สุด คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ ๙๘.๕ ของปริมาณมะพร้าวน้ำตาลทั้งหมดที่ผลิตได้ในประเทศ

๒. การคัดเลือกพันธุ์มะพร้าว

พันธุ์ที่ใช้ปลูกมี ๒ กลุ่มคือ ประเภทต้นเตี้ย และประเภทต้นสูง

๑. ประเภทต้นเตี้ย มีการผสมตัวเองค่อนข้างสูงจึงมักให้ผลดกและไม่ค่อยกลายพันธุ์ ส่วนใหญ่นิยมปลูกไว้เพื่อรับประทานผลอ่อน เพราะในขณะที่ยังไม่แก่อายุประมาณ ๔ เดือน เนื้อมีลักษณะอ่อนนุ่ม และน้ำมีรสหวาน บางพันธุ์มีกลิ่นหอม ต้นเตี้ยโตเต็มที่สูงประมาณ ๑๒ เมตร ให้ผลเมื่ออายุ ๓-๔ ปี มะพร้าวประเภทนี้มีหลายพันธุ์ แต่ละพันธุ์มีลักษณะแตกต่างกัน เช่น เปลือกสีเขียวเหลือง นวล น้ำตาลแดง หรือสีส้ม น้ำมีรสหวาน มีกลิ่นหอม มะพร้าวต้นเตี้ยทุกพันธุ์มีผลขนาดเล็ก เมื่อผลแก่มีเนื้อบางและน้อย เช่น พันธุ์นกคุ้ม หมูสีเขียว หมูสีเหลือง นาฬิกา น้ำหอม มะพร้าวเตี้ย มะพร้าวไฟ

๒. ประเภทต้นสูง มักผสมข้ามพันธุ์คือ ในแต่ละช่อดอก (จั่น) หนึ่งๆ ดอกตัวผู้จะค่อยๆ ทอยย بان และร่วงไปหมดก่อนที่ดอกตัวเมียในจั่นนั้นจะเริ่มบานจึงไม่มีโอกาสผสมตัวเอง มะพร้าวประเภทนี้มักใช้ผลแก่เพื่อประกอบอาหารหรือใช้ในอุตสาหกรรมน้ำมันพืช เพราะมีผลโตเนื้อหนาปริมาณเนื้อมาก ต้นสูงโตเต็มที่ประมาณ ๑๘ เมตร ให้ผลเมื่ออายุ ๕-๖ ปี มีชื่อเรียกต่างๆ เช่น พันธุ์กะโหลก มะพร้าวกลาง ปากจก ทะลาย ร้อย เปลือกหวาน

สำหรับพันธุ์ที่ใช้ปลูกนั้นแม้ว่ามะพร้าวพื้นเมืองที่เกษตรกรปลูกกันมาแต่ดั้งเดิม จะมีลักษณะดีหลายอย่าง เช่น มีขนาดผลค่อนข้างโต และทนทานต่อสภาพอากาศแล้งได้ดี แต่ในวงการอุตสาหกรรมมะพร้าวในปัจจุบันได้พัฒนาทางด้านคุณภาพมะพร้าวมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปริมาณเปอร์เซ็นต์น้ำมัน ซึ่งศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร กรมวิชาการเกษตร มีหน้าที่รับผิดชอบด้านวิจัยและพัฒนามะพร้าวได้ผลิตมะพร้าวพันธุ์ลูกผสม

๓. ลักษณะดินที่ปลูก

สภาพพื้นดิน พื้นที่ปลูกมะพร้าวในประเทศไทยไม่ควรสูงกว่าระดับน้ำทะเลเกิน ๑๐๐ เมตร ปลูกได้ตั้งแต่ดินทรายจนถึงดินเหนียวจัด แต่ในดินร่วนจะมีการระบายน้ำดีทำให้รากเจริญเติบโตเร็ว หน้าดินควรลึกไม่น้อยกว่า ๑ เมตร และน้ำใต้ดินไม่สูง เพราะอาจทำให้เหี่ยวเฉาและผลอ่อนร่วงหล่นได้ ความเป็นกรดเป็นด่างของดินควรอยู่ระหว่าง ๖.๔ - ๗.๐ และมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ดินที่เหมาะสมกับการปลูกมะพร้าวมี ๖ ชนิดคือ

๑. ดินไถลี้ฝั่งแม่น้ำ
๒. ดินไถลี้ปากน้ำติดทะเลเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมในฤดูฝน
๓. ดินตามเกาะต่างๆ
๔. ดินชายทะเลซึ่งส่วนมากหน้าดินเป็นดินทราย
๕. ดินเลนที่ขุดลอกจากสันดอน
๖. ดินบนคันนา

๔. สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

สภาพอากาศ ถึงแม้มะพร้าวจะสามารถเจริญเติบโตและให้ผลในสภาพลมฟ้าอากาศแทบทุกประเภท แต่หากจะปลูกเป็นการค้าก็ควรเลือกปลูกในสภาพที่มะพร้าวจะให้ผลผลิตสูง ซึ่งสภาพลมฟ้าอากาศที่เหมาะสมแก่การปลูกมะพร้าวเป็นดังนี้

ฝน มะพร้าวเจริญเติบโตให้ผลผลิตดีเมื่อได้รับน้ำฝนอย่างสม่ำเสมอ ๑,๕๐๐ - ๒,๐๐๐ มิลลิเมตรต่อปีและไม่ควรได้รับน้ำน้อยกว่า ๕๐ มิลลิเมตรติดต่อกันนาน ๓ เดือน ผู้ปลูกมะพร้าวในภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงนิยมขุดร่องสวนเพื่อให้มะพร้าวมีน้ำหล่อเลี้ยงเพียงพอตลอดปี ทั้งยังช่วยป้องกันน้ำท่วมรากหากฝนตกชุกเป็นเวลานาน

ลม ลมพัดอ่อนๆ จะช่วยให้มะพร้าวเติบโตได้ดีเพราะเพิ่มการคายน้ำและเร่งการดูดธาตุอาหารและน้ำจากดิน ทั้งยังช่วยในการผสมเกสร แต่ถ้าลมแรงเกินไปอาจทำให้ยอดบิดหักและตายได้ มะพร้าวที่ปลูกใหม่จะชะงักการเจริญเนื่องจากรากยังไม่ยึดดินแน่นเท่าที่ควร

แสง มะพร้าวต้องการแสงแดดสม่ำเสมอประมาณ ๒๐๐๐ ชั่วโมงต่อปี หรือไม่น้อยกว่า ๕ ชั่วโมงต่อวัน หากได้รับแสงแดดน้อยมะพร้าวจะไม่ค่อยออกดอกติดผล หรือติดผลแต่เนือบาง อุณหภูมิ มะพร้าวเจริญได้ดีในอุณหภูมิเฉลี่ย ๒๗ องศาเซลเซียส จะสูงหรือต่ำกว่าก็ไม่ควรเกิน ๗ - ๘ องศา และอุณหภูมิไม่ควรเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหัน อุณหภูมิที่ต่ำมากจะกระทบกระเทือนการเจริญและผลผลิต

๕. ปฏิทินการปลูกมะพร้าว

กิจกรรม	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ทำดิน/ใส่ปุ๋ย	←————→										←————→	
เก็บเกี่ยวผลผลิต	←————→											

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของมะพร้าว

๑. ปริมาณการผลิตมะพร้าวผล

ภาวะการผลิต การตลาดมะพร้าว

ผลผลิตมะพร้าวผล แหล่งเพาะปลูกมะพร้าวผลที่สำคัญอยู่ในเขตอำเภออัมพวา เนื่องจากเกษตรกรนิยมปลูกมะพร้าวผล จะให้ผลผลิตตลอดปีแต่จะออกมากในช่วงเดือน พฤษภาคม – สิงหาคม ของทุกปี โดยจะให้ผลผลิตมากกว่าในช่วงอื่น ๆ ประมาณร้อยละ ๔๐ – ๕๐ หลังจากนั้นมะพร้าวจะเริ่มให้ผลผลิตน้อยราวเดือน ธันวาคม – มกราคม

จังหวัดสมุทรสงครามมีพื้นที่ปลูกมะพร้าวผล ในปี ๒๕๖๑ จำนวนทั้งสิ้น ๔๖,๗๑๓ ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย ๑,๗๑๑ กิโลกรัมต่อไร่ ราคาที่เกษตรกรขายได้ กิโลกรัมละ ๑๐ บาท มูลค่าการผลิต ๗๙๙.๒๖ ล้านบาท

ข้อมูลมะพร้าวจังหวัดสมุทรสงคราม ปี ๒๕๖๑

ชนิด	จำนวนครัวเรือน	พื้นที่ปลูก(ไร่)	พื้นที่ให้ผลผลิต (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่/ปี)
มะพร้าวผล	๗,๗๙๒	๔๖,๗๑๓	๔๕,๙๖๘	๑,๗๑๑
มะพร้าวอ่อน	๑,๔๗๐	๘,๑๕๐	๘,๑๓๐	๒,๔๓๖
มะพร้าวตาล	๑,๗๔๒	๑๒,๘๑๙	๑๒,๘๑๙	๑๕,๕๖๗

ข้อมูลมะพร้าวอำเภอเมืองสมุทรสงคราม ปี ๒๕๖๑

ชนิด	จำนวนครัวเรือน	พื้นที่ปลูก(ไร่)	พื้นที่ให้ผลผลิต (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่/ปี)
มะพร้าวผล	๒,๑๒๘	๑๓,๘๔๒	๑๓,๗๙๐	๑,๕๐๐
มะพร้าวอ่อน	๓๐๙	๑,๖๓๗	๑,๖๑๗	๓,๐๐๐
มะพร้าวตาล	๑,๐๔๙	๙,๑๖๔	๙,๑๖๔	๑๒,๕๐๐

ข้อมูลมะพร้าวอำเภออัมพวา ปี ๒๕๖๑

ชนิด	จำนวนครัวเรือน	พื้นที่ปลูก(ไร่)	พื้นที่ให้ผลผลิต (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่/ปี)
มะพร้าวผล	๓,๕๓๘	๑๘,๑๙๓	๑๗,๕๐๐	๑,๘๐๐
มะพร้าวอ่อน	๑๗๐	๖๘๓	๖๘๓	๒,๑๐๐
มะพร้าวตาล	๓๑๖	๑,๖๖๖	๑,๖๖๖	๑๕,๐๐๐

ข้อมูลมะพร้าวอำเภอบางคนที ปี ๒๕๖๑

ชนิด	จำนวนครัวเรือน	พื้นที่ปลูก(ไร่)	พื้นที่ให้ผลผลิต (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่/ปี)
มะพร้าวผล	๒,๑๒๖	๑๔,๖๗๘	๑๔,๖๗๘	๑,๘๓๒
มะพร้าวอ่อน	๙๙๑	๕,๘๓๐	๕,๘๓๐	๒,๒๐๘
มะพร้าวตาล	๓๗๗	๑,๙๘๙	๑,๙๘๙	๑๙,๒๐๐

ที่มา สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม

๒. ค่าใช้จ่ายการผลิต/ต้นทุนการผลิตมะพร้าว

๒.๑ มะพร้าวผลแก่ อายุ ๐-๕ ปี (พื้นที่ ๑ ไร่ ปลูกมะพร้าว จำนวน ๒๕ ต้น ระยะปลูก ๘ x ๘ เมตร)

เดือน	ระบบการผลิต	ต้นทุนการผลิต	หมายเหตุ
มกราคม	- ให้น้ำ	ค่าแรงงานรดน้ำ ๗๕๐ บาท/ไร่	
กุมภาพันธ์	- ให้น้ำ - ตัดหญ้า	ค่าแรงงานรดน้ำ ๗๕๐ บาท/ไร่ ค่าแรงงานตัดหญ้า ๗๐๐ บาท/ไร่	ปีที่ ๒-๕
มีนาคม	- ให้น้ำ	ค่าแรงงานรดน้ำ ๗๕๐ บาท/ไร่	
เมษายน	- ให้น้ำ - เบิกที่ ในกรณีปลูกใหม่	ค่าแรงงานรดน้ำ ๗๕๐ บาท/ไร่ - ๒,๐๐๐ บาท/ไร่	ปีที่ ๒ -๕
พฤษภาคม	- ปลูกมะพร้าวใหม่ - ให้น้ำ - ตัดหญ้า	- ต้นพันธุ์ ต้นละ ๗๐-๑๒๐ บาท, - ค่าปลูก ๑๐-๓๐ บาท/ต้น, - ปุ๋ยคอก ๒ กก./หลุม (ถุงละ ๒๐ กก. ๗ ละ ๕ บาท) - ค่ายาฆ่าปลวก ๔๐ บาท/ไร่ ค่าแรงงานรดน้ำ ๗๕๐ บาท/ไร่ ค่าแรงงานตัดหญ้า ๗๐๐ บาท/ไร่	ปีที่ ๒-๕
มิถุนายน	- ฉีดยา - ให้อปุ๋ยเคมี - ให้น้ำ	ค่าแรงงาน + ยาฆ่าแมลง ๗๕๐ บาท/ไร่ ค่าแรงงาน + ค่าปุ๋ย ๘๗๕ บาท/ไร่ ค่าแรงงานรดน้ำ ๗๕๐ บาท/ไร่	
กรกฎาคม	- ให้น้ำ	- ค่าแรงงานรดน้ำ ๗๕๐ บาท/ไร่	
สิงหาคม	- ตัดหญ้า - ให้น้ำ	ค่าแรงงานตัดหญ้า ๗๐๐ บาท/ไร่ ค่าแรงงานรดน้ำ ๗๕๐ บาท/ไร่	
กันยายน	- ให้น้ำ	ค่าแรงงานรดน้ำ ๗๕๐ บาท/ไร่	
ตุลาคม	- ให้น้ำ	ค่าแรงงานรดน้ำ ๗๕๐ บาท/ไร่	
พฤศจิกายน	- ใส่ปุ๋ย - ให้น้ำ - ตัดหญ้า	ค่าแรงงาน + ค่าปุ๋ย ๘๗๕ บาท/ไร่ ค่าแรงงานรดน้ำ ๗๕๐ บาท/ไร่ ค่าแรงงานตัดหญ้า ๗๐๐ บาท/ไร่	
ธันวาคม	- ให้น้ำ	ค่าแรงงานรดน้ำ ๗๕๐ บาท/ไร่	

ต้นทุนการผลิตมะพร้าวผลแก่ อายุ ๐-๕ ปี ต่อไร่/ปี

๑. ค่าต้นพันธุ์	๑,๗๕๐ - ๓,๐๐๐	บาท
๒. ค่าตัดหญ้า	๒,๘๐๐	บาท
๓. ค่าปุ๋ยคอก	๒๕๐	บาท
๔. ค่าปุ๋ยเคมี + แรงงาน	๑,๗๕๐	บาท
๕. ค่าแรงงานปลูก	๒๕๐ - ๗๕๐	บาท
๖. ค่าแรงให้น้ำ	๙,๐๐๐	บาท
๗. ค่ายาปราบศัตรูพืช + แรงงาน	๗๕๐	บาท
๘. ค่าเช่าที่	๑,๐๐๐	บาท/ไร่/ปี

รวมต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ย ๑๗,๕๙๐ - ๑๙,๓๔๐ บาท/ไร่/ปี

มะพร้าวผลแก่ (พื้นที่ ๑ ไร่ ปลุกมะพร้าว จำนวน ๒๕ ต้น ระยะปลูก ๘ x ๘ เมตร)

เดือน	ระบบการผลิต	ต้นทุนการผลิต	หมายเหตุ
มกราคม	ลอกเลน	๑๐,๐๐๐ บาท/ไร่ (ปีเว้นปี ครั้งละ ๕,๐๐๐ บาท)	
กุมภาพันธ์			
มีนาคม			ช่วงผลผลิตมาก
เมษายน			ช่วงผลผลิตมาก
พฤษภาคม	ตัดหญ้า	๗๐๐ บาท/ไร่	ช่วงผลผลิตมาก
มิถุนายน	ปุ๋ยคอก	๑,๕๐๐ บาท/ไร่ (ต้นละ ๒ กระสอบๆ ละ ๓๐ บาท)	
กรกฎาคม			ช่วงผลผลิตน้อย
สิงหาคม	ตัดหญ้า	๗๐๐ บาท/ไร่	ช่วงผลผลิตน้อย
กันยายน			ช่วงผลผลิตน้อย
ตุลาคม	ปุ๋ยเคมี	ค่าปุ๋ยเคมี ๘๗๕ บาท/ไร่	
พฤศจิกายน	ตัดหญ้า	๗๐๐ บาท/ไร่	
ธันวาคม			

การเก็บเกี่ยว เก็บเกี่ยวได้ ๖ ครั้ง/ปี ค่าคนขึ้น ต้นละ ๑๐-๑๕ บาท (๒๕๐ - ๓๗๕ บาท/ไร่)
 ค่าเก็บผล + ค่าขนมะพร้าว เฉลี่ย ๒๗๐ บาท/ไร่ เฉลี่ยมะพร้าวผล ๑๐ ผล/ต้น ๒๕๐ ผล/ไร่ จำนวน ๖ ครั้ง
 รวมผลผลิต ๑,๕๐๐ ผล/ปี ราคาผลละ ๑๒ บาท เป็นเงิน ๑๘,๐๐๐ บาท/ไร่/ปี

ต้นทุนการผลิตมะพร้าวผลแก่ (อายุ ๕ ปี ขึ้นไป) ต่อไร่/ปี

๑. ค่าลอกเลน ๕,๐๐๐ บาท
๒. ค่าตัดหญ้า (๓ ครั้ง) ๒,๑๐๐ บาท
๓. ค่าปุ๋ยคอก (๑ ครั้ง/๒ กระสอบๆละ ๓๐ บาท) ๑,๕๐๐ บาท
๔. ค่าเก็บเกี่ยว ๓,๑๒๐ - ๓,๘๗๐ บาท

(ค่าขึ้น ๒๕๐ - ๓๗๕ บาท/ไร่/ครั้ง ค่าเก็บผล + ค่าขนมะพร้าว ๒๗๐ บาท/ไร่/ครั้ง)

๕. ค่าเช่าที่ ๑,๐๐๐ บาท

รวมต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ย(ไม่รวมค่าแรงเจ้าของสวน) ๑๒,๗๒๐ - ๑๓,๔๗๐ บาท/ไร่/ปี (ผลผลิตเฉลี่ย ๑,๕๐๐ ผล/ปี/ไร่) ต้นทุนการผลิต ๘.๔๘ - ๘.๙๘ บาท/ผล

๓. การแปรรูปและการใช้ประโยชน์

มะพร้าวเป็นพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจพืชหนึ่งของประเทศไทย เนื่องจากคนไทยรู้จักใช้เนื้อมะพร้าวในการบริโภคเป็นอาหารทั้งคาวและหวานประมาณ ๖๕% ของผลผลิตทั้งหมด ส่วนที่เหลือประมาณ ๓๕% ใช้ในรูปของอุตสาหกรรมหรือส่งออกต่อไป ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มอุตสาหกรรมมะพร้าวใหญ่ ๆ ได้ ๒ กลุ่ม คือ

๑. การแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารจากเนื้อมะพร้าว

ผลิตภัณฑ์อาหารจากมะพร้าวส่วนใหญ่ได้จากเนื้อมะพร้าวซึ่งมีอยู่ ๒๙-๓๐ เปอร์เซ็นต์ ต่อน้ำหนักผล และจากน้ำมันมะพร้าวซึ่งมีอยู่ ๒๑-๒๖ เปอร์เซ็นต์ ต่อน้ำหนักผล ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้แก่ กะทิ กะทิ

เข้มข้น กะทิผง น้ำมันมะพร้าว แป้งมะพร้าว ส่วนผลิตภัณฑ์จากน้ำมันมะพร้าวได้แก่ น้ำส้มสายชู น้ำมันมะพร้าวอ่อน น้ำตาลมะพร้าว ฯลฯ

๑.๑ อุตสาหกรรมเนื้อมะพร้าว นอกจากเราใช้มะพร้าวสดและแห้งในการประกอบอาหารในชีวิตประจำวันแล้ว มะพร้าวยังเป็นพืชที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในภาคอุตสาหกรรมอีกด้วย การแปรรูปผลผลิตมะพร้าวในทางอุตสาหกรรมอาจแบ่งได้เป็น ๔ กลุ่มใหญ่คือ

๑.๑.๑ อุตสาหกรรมมะพร้าวแห้ง โดยนำเนื้อมะพร้าวมาตากแดดหรืออย่างไฟแบบรมควัน อาจทำในรูปของอุตสาหกรรมในครอบครัว การทำมะพร้าวแห้งส่วนใหญ่จะทำเมื่อราคาของมะพร้าวตกต่ำ ซึ่งราคาของมะพร้าวก็ขึ้นอยู่กับผลผลิตตามฤดูกาลคือในช่วงระหว่างกรกฎาคม-ตุลาคมของทุกปี ผลผลิตมะพร้าวเข้าสู่ตลาดมาก ราคาจะตกต่ำ

๑.๑.๒ อุตสาหกรรมน้ำมันมะพร้าว เป็นอุตสาหกรรมเกษตรที่รับช่วงการผลิตมาจากอุตสาหกรรมมะพร้าวแห้ง มีความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น อุตสาหกรรมทำนม ทำสบู่ เนยเทียม เป็นต้น สาเหตุที่น้ำมันมะพร้าวเป็นที่ยอมรับของทั่วไปเพราะมีกลิ่นและรสเฉพาะตัว ซึ่งเป็นที่ยอมรับของตลาด และปริมาณหาได้ค่อนข้างสม่ำเสมอตลอดทั้งปี

๑.๑.๓ อุตสาหกรรมกะทิเข้มข้น เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการนำน้ำกะทิมะพร้าวมาระเหย เอาน้ำออกบางส่วน แล้วนำไปบรรจุในภาชนะปลอดอากาศ ทำให้สามารถเก็บรักษาไว้ได้นาน และสะดวกต่อการใช้เพราะเมื่อนำกะทิดังกล่าวมาผสมเข้ากับน้ำก็จะคืนรูปเป็นกะทิธรรมดา การทำกะทิเข้มข้นทำอยู่ในวงจำกัด เนื่องจากในประเทศเรายังพอร่ามมะพร้าวสดคั้นกะทิได้ง่าย แต่อาจจะจำเป็นสำหรับต่างประเทศ

๑.๑.๔ อุตสาหกรรมมะพร้าวชูดแห้ง วิธีการคือนำเนื้อในมะพร้าวมาชูดลักษณะเดียวกับเนื้อมะพร้าวสดชูดที่มีขายอยู่ตามท้องตลาดทั่วไป หลังจากนั้นนำไปผ่านกรรมวิธีอบแห้งด้วยความร้อนประมาณ ๖๐ องศาเซลเซียส เป็นเวลา ๓๕ นาที จะได้ผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเป็นผงขาวนวล แต่ยังคงสภาพกลิ่น รส ของมะพร้าวแห้งทุกประการ

๒. ผลิตภัณฑ์เพื่ออุตสาหกรรมอุปโภค

๒.๑ อุตสาหกรรมผลิตเส้นใยมะพร้าว เฉลี่ยแล้วกาบมะพร้าว ๑๓ ผล สามารถผลิตเส้นใยมะพร้าวแห้งได้ ๑ กิโลกรัม เส้นใยเหล่านี้ผ่านเครื่องตี แยกขุยมะพร้าวออกและตากแห้งแล้วถูกส่งออกจำหน่ายในรูปของเส้นใยอัด หรือวันเกลียว อุตสาหกรรมที่ใช้เส้นใยมะพร้าวมากได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตที่นอน เบาะรถยนต์ เบาะนั่งโซฟา พรหมเช็ดเท้า แผ่นฉนวนป้องกันความร้อน เชือก ฯลฯ

๒.๒ อุตสาหกรรมแท่งเพาะชำ นำเอาฟองใยมะพร้าวมาเป็นเศษวัสดุเหลือใช้จากโรงงานเส้นใยโดยนำมาอัดเป็นแท่ง และผ่านกรรมวิธีอบแห้ง แล้วบรรจุกล่องส่งขายได้ ส่วนที่เหลือจากการอบแห้งก็นำมาบ่น และบรรจุลงขายเป็นดินผสมเพื่อใช้ปลูกไม้กระถาง ใช้ในรูปของอุตสาหกรรมหรือส่งออกไปซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มอุตสาหกรรมมะพร้าวใหญ่ ๆ ได้ ๒ กลุ่ม คือ

๑. ผลิตภัณฑ์แปรรูปเพื่อการบริโภค เช่น อุตสาหกรรมมะพร้าวแห้ง อุตสาหกรรมน้ำมันมะพร้าว อุตสาหกรรมกะทิเข้มข้น อุตสาหกรรมมะพร้าวชูดแห้ง อุตสาหกรรมน้ำตาลมะพร้าว

๒. ผลิตภัณฑ์เพื่ออุตสาหกรรมและอุปโภค เช่น อุตสาหกรรมเส้นใยมะพร้าว อุตสาหกรรมแท่งเพาะชำ อุตสาหกรรมเผาถ่านจากกะลามะพร้าว อุตสาหกรรมแปรรูปมะพร้าว

๔. ช่องทางการตลาด

การตลาดมะพร้าวผล ลักษณะการซื้อขาย สามารถแบ่งออกได้ดังนี้ คือ เกษตรกรจังหวัดสมุทรสงครามจะขายผลผลิตในรูปมะพร้าวผลเป็นส่วนใหญ่ โดยคัดขนาดแยกเป็นขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ถ้าหากเป็นมะพร้าวผลใหญ่ ชาวสวนจะขายมะพร้าวให้พ่อค้ารวบรวมในระดับท้องถิ่น เพื่อนำไปจำหน่ายให้ล้ง อีกต่อหนึ่ง โดยที่ล้งจะจำหน่ายมะพร้าวส่วนหนึ่งให้กับพ่อค้าส่งในตลาดกรุงเทพฯ และตลาดต่างจังหวัด อีกส่วนหนึ่งจะขายปลีกให้กับผู้บริโภค หากเป็นมะพร้าวขนาดเล็กซึ่งขายไม่ได้ราคา ชาวสวนจะนำมาผ่า และตากให้แห้ง จำหน่ายในรูปของเนื้อมะพร้าวตากแห้งผ่านพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น เพื่อจำหน่ายให้กับล้งมะพร้าวหรือโรงงานสกัดน้ำมันเพื่อสกัดเป็นน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น จำหน่ายในท้องถิ่นหรือส่งไปขายยังกรุงเทพฯ ฯ จังหวัดอื่น ๆ อีกต่อหนึ่งและจำหน่ายในรูปของเนื้อมะพร้าวขาว โดยผู้รวบรวมท้องถิ่นจะส่งให้กับโรงงานผลิตกะทิสำเร็จรูป และโรงงานผลิตนมข้นหวานในกรุงเทพฯ ต่อไป

ตลาดมะพร้าวในจังหวัดสมุทรสงคราม ส่วนใหญ่เป็นตลาดท้องถิ่น พ่อค้าในพื้นที่เป็นผู้รวบรวม หรือผู้รับซื้อจากเกษตรกรรายย่อย ซึ่งขายคราวละไม่มาก ส่วนพ่อค้าจากจังหวัดอื่นเข้ามาซื้อน้อย เพราะไม่คุ้มทุนกับค่าใช้จ่าย

๕. วิถีตลาดมะพร้าว

มะพร้าวผล

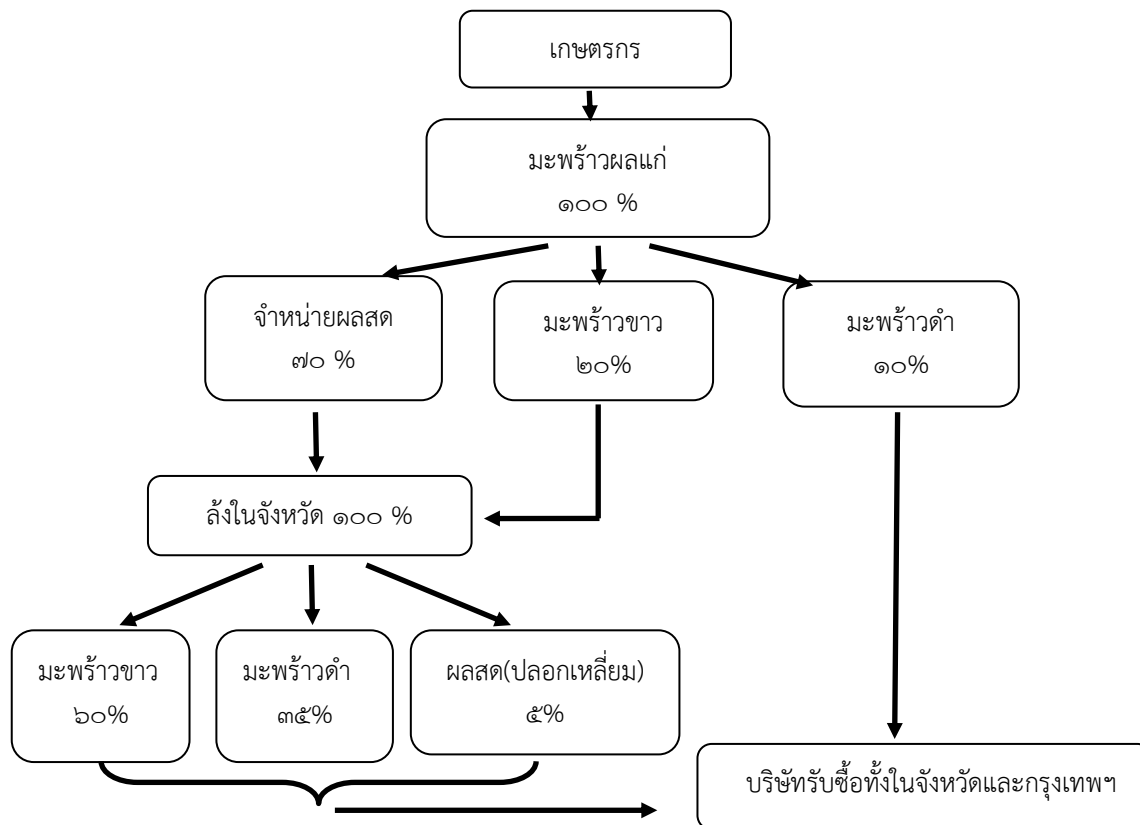
เกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายในรูปผลสด บางส่วนแปรรูปเองเป็นมะพร้าวขาวและมะพร้าวดำ จำหน่ายพ่อค้าคนกลางหรือจำหน่ายล้งที่มารับซื้อ สำหรับมะพร้าวที่ไม่ได้คุณภาพ เช่น มะพร้าวอก มะพร้าวเสีย หรือมะพร้าวเสื่อมคุณภาพ เกษตรกรจะแปรรูปเป็นมามะพร้าวตากแห้ง ปริมาณการผลิตแล้วแต่ตามความต้องการของตลาดและราคาตลาด หากว่าราคามะพร้าวตากแห้งดี เกษตรกรจะแปรรูปเป็นมะพร้าวตากแห้ง หากช่วงใดมะพร้าวขาว หรือ มะพร้าวดำ ราคาดี เกษตรกรจะแปรรูปในผลิตภัณฑ์ที่ตลาดต้องการและราคาดี แต่จะเป็นการเพิ่มต้นทุนการผลิตให้กับเกษตรกร เกษตรกรจึงนิยมขายผลสดมากกว่า

บริษัทผลิตกะทิที่รับซื้อมะพร้าวผลแก่จากจังหวัดสมุทรสงคราม

๑. บริษัทเทพผดุงพรมะพร้าว จำกัด
๒. บริษัทเอเชียติก
๓. บริษัทอำพลฟู้ด
๔. บริษัทสุนีย์อินเตอร์ฟู้ด
๕. บริษัทไทยอกริฟู้ด

บริษัทเหล่านี้ รับซื้อมะพร้าวผลแก่ โดยค่านึงถึงปัจจัย ด้านคุณภาพผลผลิตเป็นหลัก (มะพร้าว

คุณภาพดี)

๖. ราคาสินค้าเกษตร/ผลผลิตรวมทั้งจังหวัด ปี ๒๕๖๑

ชนิดพืช	ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม/ไร่)	ราคาที่เกษตรกรขายได้
มะพร้าวผล	๗๘,๖๕๑	๑,๗๑๑	๗.๓๓
มะพร้าวอ่อน	๑๙,๘๐๕	๒,๔๓๖	๑๖.๙๙
มะพร้าวตาล (น้ำตาลใส)	๑๙๙,๕๕๓	๑๕,๕๖๗	๖

๗. ราคาจำหน่าย

ปี ๒๕๖๑

รายการสินค้า (ร้อยละ)	ราคา (บาท)					
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.
มะพร้าวผลแห้งทั้งเปลือก ขนาดใหญ่ (ร้อยละ)	๑,๕๐๐	๑,๓๓๗.๕๐	๑,๒๑๐	๙๖๒.๒๒	๗๘๗.๕๐	๖๓๕
มะพร้าวผลแห้งทั้งเปลือก ขนาดกลาง (ร้อยละ)	๘๕๐	๗๗๕	๖๓๐	๔๕๐	๔๓๗.๕๐	๓๘๐
มะพร้าวผลแห้งทั้งเปลือก ขนาดเล็ก (ร้อยละ)	๕๕๐	๔๕๐	๓๑๐	๓๐๐	๒๘๗.๕๐	๒๔๗.๕๐

รายการสินค้า (ร้อยละ)	ราคา (บาท)					
	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มะพร้าวผลแห้งทั้งเปลือก ขนาดใหญ่ (ร้อยละ)	๔๒๕	๔๕๐	๕๐๐	๔๕๔.๑๗	๕๙๐	๖๐๐
มะพร้าวผลแห้งทั้งเปลือก ขนาดกลาง (ร้อยละ)	๓๐๐	๓๐๐	๓๐๒.๕๐	๓๐๒๐๘	๔๐๐	๔๐๗.๕๐
มะพร้าวผลแห้งทั้งเปลือก ขนาดเล็ก (ร้อยละ)	๒๓๗.๖๓	๒๐๘	๑๘๑.๔๖	๑๘๑.๖๗	๒๔๐	๒๕๐

ปี ๒๕๖๒

รายการสินค้า (ร้อยละ)	ราคา (บาท)					
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.
มะพร้าวผลแห้งทั้งเปลือก ขนาดใหญ่ (ร้อยละ)	๖๒๕	๖๒๕	๖๘๗.๕๐	๗๕๐	-	-
มะพร้าวผลแห้งทั้งเปลือก ขนาดกลาง (ร้อยละ)	๔๖๘.๗๕	๔๓๗.๕๐	๕๓๗.๕๐	๕๒๕	-	-
มะพร้าวผลแห้งทั้งเปลือก ขนาดเล็ก (ร้อยละ)	๒๘๕	๓๐๐	๓๓๓.๒๕	๓๖๒.๕๐	-	-

หมายเหตุ ราคาเดือนเมษายน ราคาเฉลี่ย ๒ สัปดาห์

๘. แหล่งจำหน่าย

การตลาดมะพร้าวผล ลักษณะการซื้อขาย สามารถแบ่งออกได้ดังนี้ คือ เกษตรกรจังหวัดสมุทรสงครามจะขายผลผลิตในรูปมะพร้าวผลเป็นส่วนใหญ่ โดยคัดขนาดแยกเป็นขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ถ้าหากเป็นมะพร้าวผลใหญ่ ชาวสวนจะขายมะพร้าวให้พ่อค้ารวบรวมในระดับท้องถิ่น เพื่อนำไปจำหน่ายให้ล้ง อีกต่อหนึ่ง โดยที่ล้งจะจำหน่ายมะพร้าวส่วนหนึ่งให้กับพ่อค้าส่งในตลาดกรุงเทพฯ และตลาดต่างจังหวัด อีกส่วนหนึ่งจะขายปลีกให้กับผู้บริโภค หากเป็นมะพร้าวขนาดเล็กซึ่งขายไม่ได้ราคา ชาวสวนจะนำมาผ่า และตากให้แห้ง จำหน่ายในรูปของเนื้อมะพร้าวตากแห้งผ่านพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น เพื่อจำหน่ายให้กับล้งมะพร้าวหรือโรงงานสกัดน้ำมันเพื่อสกัดเป็นน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น จำหน่ายในท้องถิ่นหรือส่งไปขายยังกรุงเทพฯ ฯ จังหวัดอื่น ๆ อีกต่อหนึ่งและจำหน่ายในรูปของเนื้อมะพร้าวขาว โดยผู้รวบรวมท้องถิ่นจะส่งให้กับโรงงานผลิตกะทิสำเร็จรูป และโรงงานผลิตนมข้นหวานในกรุงเทพฯ ต่อไป

ตลาดมะพร้าวในจังหวัดสมุทรสงคราม ส่วนใหญ่เป็นตลาดท้องถิ่น พ่อค้าในพื้นที่เป็นผู้รวบรวม หรือผู้รับซื้อจากเกษตรกรรายย่อย ซึ่งขายคราวละไม่มาก ส่วนพ่อค้าจากจังหวัดอื่นเข้ามาซื้อน้อย เพราะไม่คุ้มทุนกับค่าใช้จ่าย

๙. พื้นที่ปลูกมะพร้าวผล

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ อำเภออัมพวามีพื้นที่การปลูกมะพร้าวผลมากที่สุด จำนวน ๑๘,๑๙๓ ไร่ รองลงมาคืออำเภอบางคนที จำนวน ๑๔,๖๗๘ ไร่ และอำเภอเมือง ๑๓,๘๔๒ ตามลำดับ ซึ่งแสดงเป็นตารางได้ดังนี้

พื้นที่ปลูกรายตำบล ปี ๒๕๖๑

อำเภอเมือง

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)	ครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด (ครัวเรือน)	มะพร้าวผล		
				ครัวเรือนเกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
บางขันแตก	๘,๓๕๒	๕,๙๓๘	๑,๐๓๐	๗๗๓	๔,๘๐๔	๔,๘๐๔
ท้ายหาด	๒,๕๘๖	๑,๐๑๘	๑๗๐	๑๑๖	๙๑๐	๙๑๐
บางแก้ว	๑๗,๗๐๒	๖,๒๓๒	๑๙๙	๕	๔๖	๔๖
คลองเขิน	๔,๗๕๖	๒,๙๖๖	๔๓๔	๒๑๗	๑,๒๘๗	๑,๒๘๗
คลองโคน	๒๐,๐๕๖	๔,๒๘๒	๑๒๕	๒๑	๑๒๑	๑๒๐
บ้านปรก	๔,๙๒๔	๖๐๑	๒๔๖	๒๑๓	๕๔๑	๔๙๐
แหลมใหญ่	๑๐,๘๕๔	๒,๙๑๔	๒๖๒	๑๒๗	๑,๖๒๗	๑,๖๒๗
ลาดใหญ่	๑๕,๘๕๐	๕,๙๙๒	๙๑๐	๔๑๐	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐
นางตะเคียน	๑๐,๔๓๗	๖,๖๖๓	๕๗๖	๑๒๖	๑,๖๙๗	๑,๖๙๗
บางจะเกร็ง	๔,๑๕๖	๕๗๒	๔๕	๖	๘๐	๘๐
แม่กลอง	๕,๗๓๔	๑,๒๔๐	๑๑๗	๑๑๔	๑,๒๒๙	๑,๒๒๙
รวม	๑๐๕,๔๐๗	๓๘,๔๑๘	๔,๑๑๔	๒,๑๒๘	๑๓,๘๔๒	๑๓,๗๙๐

อำเภออัมพวา

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)	ครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด (ครัวเรือน)	มะพร้าวผล		
				ครัวเรือนเกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
วัดประดู่	๙,๖๘๑	๔,๑๕๓	๑,๖๒๖	๔๓๔	๒,๓๒๓	๒,๓๒๓
เหมืองใหม่	๘,๔๗๓	๕,๓๓๗	๑,๐๐๘	๓๖๓	๒,๒๐๒	๒,๒๐๒
สวนหลวง	๔,๑๑๖	๑,๕๙๑	๑,๑๗๓	๒๕๖	๑,๔๘๐	๑,๔๘๘
แพรกหนามแดง	๑๘,๙๓๓	๒,๔๖๙	๑,๐๐๕	๑๙๒	๔๐๐	๔๐๐
คว้ออัม	๒,๘๓๐	๒,๕๔๐	๒๙๖	๑๔๓	๕๓๐	๕๐๐
บางช้าง	๓,๐๙๖	๒,๕๔๐	๓๙๖	๓๖๔	๙๕๐	๙๕๐
ปลายโพงพาง	๙,๐๓๘	๕,๒๔๔	๗๒๕	๗๑๔	๔,๘๘๕	๔,๗๓๔
อัมพวา	๑,๖๗๑	๕๘๐	๘๕	๕๐	๔๒๐	๓๘๐
บางแค	๒,๘๐๕	๒,๑๑๘	๓๔๑	๒๒๕	๑,๓๕๓	๑,๓๕๓

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)	ครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด (ครัวเรือน)	มะพร้าวผล		
				ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่เพาะปลูก	พื้นที่เก็บเกี่ยว
				(ครัวเรือน)	(ไร่)	(ไร่)
บางนางลี่	๓,๖๖๘	๒,๖๙๖	๙๓๒	๓๔๓	๒,๑๓๐	๑,๖๖๒
ท่าคา	๕,๓๙๖	๒,๘๓๐	๔๙๖	๔๔๒	๑,๔๓๐	๑,๔๓๐
ยี่สาร	๓๖,๑๐๙	๙๐	๔๒๘	๑๒	๙๐	๘๖
รวม	๑๐๕,๘๑๖	๓๒,๑๘๘	๘,๕๑๑	๓,๕๓๘	๑๘,๑๙๓	๑๖,๑๖๘

อำเภอบางคนที

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)	ครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด (ครัวเรือน)	มะพร้าวผล		
				ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่เพาะปลูก	พื้นที่เก็บเกี่ยว
				(ครัวเรือน)	(ไร่)	(ไร่)
กระดังงา	๔,๑๘๖	๓,๓๔๔	๗๘๐	๔๑๑	๒,๑๕๖	๒,๑๕๖
บางนกแขวก	๒,๓๓๑	๑,๗๙๐	๕๖๔	๑๘๓	๑,๑๙๘	๑,๑๙๘
บางยี่รงค์	๕,๖๗๓	๓,๑๖๗	๒๖๑	๑๔๑	๑,๕๕๓	๑,๕๕๓
จอมปลวก	๓,๗๗๓	๒,๙๙๙	๕๐๖	๒๔๘	๑,๘๙๐	๑,๘๙๐
บางกระบือ	๒,๖๗๙	๒,๑๓๕	๔๙๕	๘๗	๔๔๐	๔๔๐
บางพรม	๒,๘๑๖	๒,๑๖๗	๑๙๖	๔๕	๑๕๘	๑๕๘
บางกุ้ง	๒,๐๔๓	๑,๖๒๘	๑๕๒	๔๑	๒๗๑	๒๗๑
ดอนมะโนรา	๘,๖๕๖	๖,๑๗๘	๕๙๑	๑๐๕	๗๘๒	๗๘๒
บางคนที	๓,๗๘๙	๒,๙๕๕	๓๔๒	๓๒๗	๑,๙๒๒	๑,๙๒๒
ยายแพง	๒,๒๐๑	๑,๗๓๕	๒๐๐	๑๙๐	๑,๔๗๘	๑,๔๗๘
บางสะแก	๔,๓๘๔	๓,๕๐๗	๕๓๕	๖๖	๓๕๘	๓๕๘
โรงหีบ	๓,๒๐๗	๒,๐๓๙	๑๘๔	๑๓๖	๑,๐๘๙	๑,๐๘๙
บ้านปราโมทย์	๒,๘๒๑	๒,๒๔๐	๓๓๗	๑๔๖	๑,๓๘๓	๑,๓๘๓
รวม	๔๘,๕๕๙	๓๕,๘๘๔	๕,๑๔๓	๒,๑๒๖	๑๔,๖๗๘	๑๔,๖๗๘
รวมทั้งสิ้น	๒๕๙,๗๘๒	๑๐๖,๔๙๐	๑๗,๗๖๘	๗,๗๙๒	๔๖,๗๑๓	๔๔,๖๓๖

องค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. การปลูก

การเตรียมดิน

พื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามเป็นกลุ่มที่มีน้ำทะเลท่วมถึง มีลำคลองและลำปะโดงเกือบ ๓๐๐ สาย ครอบคลุมทั่วพื้นที่โดยเป็นตาข่ายทั่วทุกพื้นที่ ระบบการเตรียมดินของเกษตรกรจึงเป็นระบบยกร่องมีท้องร่องสวน ทุกชนิดพืชทั้งส้มโอ ลิ้นจี่และมะพร้าว เกษตรกรรายใหม่ที่หันมาปลูกมะพร้าวหรือปรับปรุงบ่อกุ้งร้างมาเป็นแปลงสวนมะพร้าว มีการเตรียมดินโดยใช้แม่โคไถร่อง กว้าง ๒ เมตร ความยาวแล้วแต่พื้นที่ ชาวสวนเรียกว่า หนดสวน

วิธีการปลูกและระยะปลูก

ระยะปลูก

เกษตรกรจะคัดพันธุ์มะพร้าวผลโดยเน้นที่ผลใหญ่ ลูกตก ผลผลิตสม่ำเสมอ ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์พื้นเมืองแต่ดั้งเดิม ปลูกต้นฤดูฝน ระยะการปลูกระหว่างต้น ๘ เมตร ระยะห่างตามความกว้างของร่องสวน ขุดหลุมลึก ๕๐ เซนติเมตร กว้าง ๖๐ เซนติเมตร (ทำให้ต้นตั้งตรง ผลโต แข็งแรง ไม่โค่นง่าย) หันหน่อไปทางทิศตะวันออก (ปลูกกลางร่อง) หันหน่อเข้าร่องในกรณีปลูกริมร่อง ยกตุ่มมะพร้าวขึ้นประมาณ ๓๐ องศา (ทำให้รากชั่งดิน) ก่อนจะนำหน่อลงปลูกให้แช่น้ำก่อนปลูก ๓ วัน หากรากยาวให้ตัดรากออกก่อนลงปลูก ใส่ปุ๋ยอินทรีย์รองกันหลุม ๕ กิโลกรัมต่อหลุม ใส่ยากันปลวกนำหญ้ามาคลุมโคนมะพร้าวเพื่อรักษาความชื้น

๒. การดูแลรักษา

การปลูกพืชคลุมดิน

ในสวนมะพร้าวหากไม่มีการปลูกพืชแซมควรทำการปลูกพืชคลุมดินซึ่งมักใช้พืชตระกูลถั่ว เพื่อเป็นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน และยังเป็นการเพิ่มปุ๋ยไนโตรเจนให้กับดินอีกด้วย นอกจากนี้แล้วพืชคลุมยังมีส่วนช่วยลดการชะล้างหน้าดินหลังจากปลูกมะพร้าวใหม่ ๆ อาจใช้กาบมะพร้าว หรือใบมะพร้าวคลุมดินเพื่อป้องกันวัชพืชในหน้าฝน และรักษาความชุ่มชื้นของดินในหน้าแล้ง

การกำจัดวัชพืช

เนื่องจากมะพร้าวเป็นพืชที่เจริญเติบโตได้ดีในเขตที่มีฝนตกชุกและความชื้นสูง ซึ่งเป็นสภาพที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของวัชพืชด้วย วัชพืชที่พบว่าเป็นปัญหามากในสวนมะพร้าวคือหญ้าคา การปลูกพืชคลุม หรือการปลูกพืชแซมในสวนมะพร้าวก็เป็น การช่วยป้องกันกำจัดวัชพืชได้ดี

การให้น้ำ

มะพร้าวที่ปลูกใหม่จำเป็นต้องมีการให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ ๒-๓ วันต่อครั้ง จนกว่ามะพร้าวจะตั้งตัวได้ เกษตรกรจะใช้กะโพงตักน้ำในท้องร่องรดที่หน่อมะพร้าวในช่วงหน้าแล้งรดบ่อยหน่อย ในช่วงหน้าฝนหากมีฝนทิ้งช่วงนานให้รดน้ำ อयरตมากอาจทำให้หน่อเน่า เมื่อมะพร้าวตั้งตัวได้ไม่ต้องรดน้ำ

๓. การใส่ปุ๋ยเพื่อเพิ่มผลผลิต

มะพร้าวเป็นพืชที่ไม่ต้องดูแลมากนักเพียงแต่บำรุงให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์จะเพิ่มปริมาณผลผลิตได้มาก วิธีการเพิ่มปุ๋ยที่ดีที่สุดของมะพร้าว คือ การไถดินหรือการลอกเลน บางรายอาจจะใส่ปุ๋ยคอกที่ไถดินก่อนแล้วไถดินกลับ จะทำให้มะพร้าวปีนั้นออกผลดกงามลูกใหญ่ แต่ปัจจุบันค่าแรงงานในการลอกเลนมีราคาสูงขึ้นและแรงงานลอกเลนหายาก ทำให้ปริมาณผลผลิตและขนาดคุณภาพลดลงเนื่องจากมะพร้าวเสื่อมโทรมขาดการดูแล

๔. โรคของมะพร้าวและการป้องกัน

๔.๑ โรคยอดเน่า (Heart leaf rot)

โรคยอดเน่า มักเกิดกับมะพร้าวพันธุ์ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ เช่น พันธุ์มลายูสีเหลืองต้นเตี้ย โรคนี้มักพบบ่อยในระยะต้นกล้า ในสภาพที่มีฝนตกชุก และอากาศมีความชื้นสูง

เชื้อสาเหตุ เกิดจากเชื้อรา *Pythium* sp.

ลักษณะอาการ ระยะแรกจะพบแผลเน่าสีดำบริเวณตรงโคนยอด จากนั้นจะขยายลุกลามต่อไปจนทำให้ใบย่อยทั้งใบแห้งเป็นสีน้ำตาล สามารถดึงหลุดออกได้ง่าย ต้นกล้าจะเหี่ยวเฉาและแห้งตายไปในที่สุด หากเกิดกับมะพร้าวใหญ่ อาจมีทางใหม่เกิดขึ้นแต่ใบจะผิดปกติ ก้านทางจะสั้น มีใบย่อยเล็กๆ เกิดเฉพาะบริเวณปลายก้านทาง

การป้องกันกำจัด ในการย้ายต้นกล้าอย่าพยายามให้หน่อซ้ำ เพราะโรคอาจจะเข้าทำลายได้ง่าย หากพบอาการของโรคในระยะแรกให้ตัดส่วนที่เป็นโรคออก แล้วฉีดพ่นด้วยสารฆ่าเชื้อราที่มีสารประกอบทองแดง ต้นกล้าหรือส่วนที่โรคทำลายให้เผาทำลายให้หมดเพื่อป้องกันการทำลายต่อไป

๔.๒ โรคใบจุด (Helminthosporium leaf rot)

โรคนี้จะทำความเสียหายให้แก่มะพร้าวในระยะต้นกล้ามากและลุกลามอย่างรวดเร็ว

เชื้อสาเหตุ เกิดจากเชื้อรา *Helminthosporium* sp.

ลักษณะอาการ เริ่มแรกจะเกิดจุดแผลสีเหลืองอ่อน ขนาดหัวเข็มหมุด ต่อมาจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลแดง มีวงสีเหลืองล้อมรอบแผลจะขยายใหญ่ออก มีลักษณะค่อนข้างกลม กลางแผลจะมีจุดสีน้ำตาลแดง ขอบแผลสีน้ำตาลเข้ม ในที่สุดจะขยายรวมกันทำให้ใบแห้ง ต้นมะพร้าวชงักการเจริญเติบโตและตายในที่สุด

การป้องกันกำจัด ฉีดพ่นด้วยสารกำจัดศัตรูพืช เช่น เธรอร์แรม (thiram) อัตรา ๕๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ผสมสารลงไป ๑๕ ซีซี ฉีดพ่นทุก ๑๐-๑๔ วัน

๔.๓ โรครากเน่า (root rot) เชื้อสาเหตุ

เกิดจากเชื้อรา *Ganoderma lucidum*

ลักษณะอาการ มะพร้าวที่เป็นโรคจะแสดงอาการใบแก่ห้อยพับลงขนานกับลำต้นนานหลายเดือนและหลุดร่วงลงไป ในที่สุด ใบอ่อนยังมีสีเขียวอยู่ระยะหนึ่ง ต้นมะพร้าวจะไม่ออกดอกหรือขนาดดอกเล็กลง ใบที่งอกใหม่สีเหลืองและสั้นกว่าปกติ บริเวณโคนต้นมีของเหลวสีน้ำตาลปนแดงไหลออกมา ต้นจะโค่นในที่สุด

การป้องกันกำจัด เผาทำลายต้นที่เป็นโรค ทำลายเชื้อในดินโดยขุดรอบต้นกว้าง ๐.๕ เมตร ลึก ๑ เมตร ห่างจากโคนต้นประมาณ ๒ เมตร แล้วใส่กำมะถัน ๐.๕ กิโลกรัม และปูนขาว ๑ กิโลกรัม

๔.๔ เชื้อราที่ทำลายมะพร้าวแห้งในโรงเก็บ

เชื้อสาเหตุ เกิดจากเชื้อรา *Aspergillus flavus*, *A. niger*, *A. glaucus* และ *Rhizobus* spp.

ลักษณะอาการ เชื้อจะเข้าทำลายเมื่อความชื้นในโรงเก็บสูง ในสภาพความชื้นสูงมากอาจพบ *Penicilium* spp. ด้วย เชื้อรา *Aspergillus* spp. จะงอกเส้นใยอย่างรวดเร็วแทรกเข้าไปในเนื้อมะพร้าว ทำให้เนื้อเสื่อมสลาย สีเปลี่ยนแปลงไป ส่วนประกอบทางชีวเคมีเปลี่ยนไป เกิดกรดอะมิโนอิสระในปริมาณมาก

๕. แมลงศัตรูมะพร้าว/การป้องกันและกำจัด

๕.๑ ตัวงแตรงมะพร้าว (Rhinoceros beetle)

ตัวงแตรง เป็นแมลงที่สำคัญของมะพร้าวและปาล์มน้ำมัน มี ๒ ชนิด คือ ตัวงแตรงชนิดเล็ก และตัวงแตรงชนิดใหญ่ ตัวงแตรงชนิดเล็ก พบทั่วทุกภาคของประเทศไทยและพบบ่อยที่สุด สำหรับตัวงแตรงชนิดใหญ่มักพบไม่บ่อยนัก พบได้ตั้งแต่จังหวัดชุมพรลงไปทางภาคใต้ของประเทศไทย จากการปลูกปาล์มน้ำมันแทนการปลูกมะพร้าวจำนวนมากในประเทศไทย ตัวงแตรงมะพร้าวจึงเริ่มมีความสำคัญมาก เนื่องจากเมื่อมีการโค่นล้มต้นมะพร้าวหรือต้นปาล์มที่มีอายุมากและปลูกต้นปาล์มทดแทนใหม่ ทำให้มีแหล่งขยายพันธุ์ของตัวงแตรงมากขึ้นจึงเข้าทำลายต้นปาล์มที่ปลูกใหม่ และต้นมะพร้าว โดยปกติตัวงแตรงมะพร้าวไม่สามารถรระบาดได้ เหตุที่เกิดการรระบาด อาจกล่าวได้ว่าส่วนใหญ่เกิดจากความละเลยของมนุษย์ที่ปล่อยให้แหล่งขยายพันธุ์จำนวนมาก ทำให้ตัวงแตรงเพิ่มปริมาณมากจนเข้าทำลายพืชให้ได้รับความเสียหาย สาเหตุของการรระบาดที่เกิดเองตามธรรมชาติมีน้อยมาก เช่น การเกิดวาทภัย พายุลมแรงทำให้ต้นมะพร้าวและปาล์มน้ำมันล้มตายเป็นจำนวนมาก จึงเป็นแหล่งขยายพันธุ์ขนาดใหญ่ของตัวงแตรงในเวลาต่อมา

ลักษณะการทำลาย เฉพาะตัวเต็มวัยเท่านั้นที่เป็นศัตรูพืช โดยบินขึ้นไปกัดเจาะโคนทางใบมะพร้าว หรือปาล์มน้ำมัน ทำให้ทางใบหักงาย และยังกัดเจาะทำลายยอดอ่อน ทำให้ทางใบที่เกิดใหม่ไม่สมบูรณ์ มีรอยขาดแห้วเป็นริ้วๆ คล้ายรูปสามเหลี่ยม ถ้าโดนทำลายมากๆ ทำให้ใบที่เกิดใหม่แคระแกรน รอยแผลที่ถูกตัวงแตรงกัดเป็นเนื้อเยื่ออ่อน ทำให้ตัวงแตรงมะพร้าวเข้ามาวางไข่ หรือเป็นทางให้เกิดโรคยอดเน่า จนถึงต้นตายได้ในที่สุด

แหล่งขยายพันธุ์ของตัวงแตรง

แหล่งผสมพันธุ์และวางไข่ซึ่งตัวงแตรงใช้เป็นแหล่งอาหารของหนอนวัยต่างๆ จนเข้าระยะยดักแด่และเป็นตัวเต็มวัย ได้แก่ ซากเน่าเปื่อยของลำต้นหรือตอของต้นมะพร้าวและปาล์มน้ำมัน ซากพืชที่เน่าเปื่อยเช่น ซากเปลือกมะพร้าว และทะเลาะปาล์ม กองมูลสัตว์เก่า กองปุ๋ยคอก กองขุยมะพร้าว กองกากเมล็ดกาแฟ กองขยะ เป็นต้น

รูปร่างลักษณะและชีวประวัติ

รูปร่างลักษณะ ตัวงแตรงชนิดเล็ก และตัวงแตรงชนิดใหญ่ มีรูปร่างลักษณะและชีวประวัติคล้ายคลึงกันมาก ต่างกันที่ขนาดของลำตัว และขอบของแผ่นปกคลุมด้านหลังของส่วนอกซึ่งมีลักษณะคล้ายฟันเล็กๆ โดยตัวงแตรงชนิดใหญ่มี ๓ ซี่ ขณะที่ตัวงแตรงชนิดเล็กมี ๒ ซี่

ไข่ มีลักษณะกลมรี สีขาวนวล มองเห็นได้ชัด ขนาดกว้าง ๒-๓ มิลลิเมตร ยาว ๓-๔ มิลลิเมตร เมื่อใกล้ฟักไข่จะมีสีน้ำตาลอ่อน ไข่ถูกวางลงลึกไปประมาณ ๕-๑๕ เซนติเมตร ในแหล่งขยายพันธุ์ที่ผุพัง

หนอน เมื่อฟักออกมาจากไข่ใหม่ๆ มีลำตัวสีขาว ขนาด ๒x๗.๕ มิลลิเมตร หัวกะโหลกสีน้ำตาลอ่อน กว้างประมาณ ๒-๒.๕ มิลลิเมตร มีขาจริง ๓ คู่ ด้านข้างลำตัวมีรูหายใจจำนวน ๙ คู่ เมื่อหนอนกินอาหารแล้วผนังลำตัวจะมีลักษณะโปร่งใส มองเห็นภายในสีดำ หนอนเมื่อเจริญเติบโตเต็มที่จะมีขนาดลำตัวยาวประมาณ ๖๐-๙๐ มิลลิเมตร

ดักแด่ เมื่อหนอนเจริญเติบโตเต็มที่จะหยุดกินอาหารและสร้างรังเป็นโพรง หนอนจะหอดตัวอยู่ในเป็นเวลา ๕-๘ วัน จึงเปลี่ยนรูปร่างเป็นดักแด่สีน้ำตาลแดง ขนาด ๒๒x๕๐ มิลลิเมตร สามารถแยกเพศได้ โดยดักแด่เพศผู้สามารถมองเห็นส่วนที่เป็นระยางค์คล้ายเขยี่นยาวชัดเจนกว่าของเพศเมีย

ตัวเต็มวัย เป็นตัวงปักแข็งสีดำ เป็นมันวาว ใต้ท้องสีน้ำตาลแดง มีขนาดกว้าง ๒๐-๒๓ มิลลิเมตร ยาว ๓๐-๕๒ มิลลิเมตร สามารถแยกเพศได้ โดยตัวเต็มวัยเพศผู้ส่วนหัวมีเขาลักษณะคล้ายเขารด

ยาวโค้งไปทางด้านหลังเล็กน้อย เพศเมียมีเขาสั้นกว่า และบริเวณท้องปล้องสุดท้ายของเพศเมีย มีขนสีน้ำตาลแดงขึ้นหนาแน่นกว่าของเพศผู้

การขยายพันธุ์

ด้วงแรดมีอายุยืนยาวหลายเดือน และมีการผสมพันธุ์หลายครั้ง ด้วงแรดเพศเมียที่ได้รับการผสมพันธุ์ครั้งเดียว สามารถวางไข่ที่สมบูรณ์ได้นานถึง ๑๓๐ วัน ด้วงแรดชอบวางไข่ในแหล่งขยายพันธุ์ที่มีความชื้นพอเหมาะที่อุณหภูมิระหว่าง ๒๐-๓๐ องศาเซลเซียส ด้วงแรดเพศเมีย จะรับการผสมพันธุ์และวางไข่เมื่อออกจากดักได้แล้ว ๔๐-๕๐ วัน ปกติวางไข่ครั้งละ ๑๐-๓๐ ฟอง สูงสุดประมาณ ๑๕๒ ฟอง

วงจรชีวิต ตั้งแต่ไข่จนถึงตัวเต็มวัย ใช้เวลา ๔-๕ เดือน โดยเฉลี่ยประมาณ ๖ เดือน
วงจรชีวิต ตั้งแต่ไข่จนถึงตัวเต็มวัย ใช้เวลา ๔-๕ เดือน โดยเฉลี่ยประมาณ ๖ เดือน

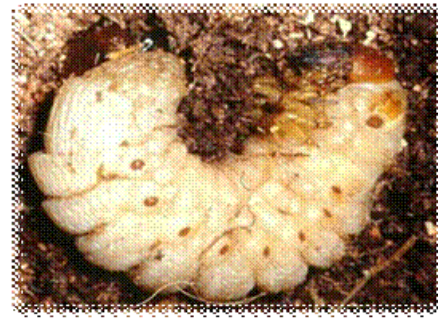
ตัวเต็มวัยมีอายุ ๙๐-๑๒๐ วัน

ระยะไข่ ๑๐-๑๒ วัน

ระยะดักแด้ ๒๓-๒๘ วัน

ระยะหนอน ๘๐-๑๕๐ วัน

พฤติกรรมของด้วงแรด

ด้วงแรด เป็นแมลงที่ชอบซ่อนตัว ทั้งตัวเต็มวัย หนอนวัยต่างๆ ดักแด้ และไข่ จึงพบอยู่ในที่มืด ตัวเต็มวัยของด้วงแรดเท่านั้นที่ทำลายพืชสด มักพบในแหล่งอาหาร เช่น ภายในรูเจาะบนยอดมะพร้าวหรือปาล์มน้ำมัน ซึ่งอาจพบมากกว่า ๑ ตัว ในต้นปาล์มประดับเคยพบด้วงแรดชุกซ่อนตามโคนกาบทางมากกว่า ๑๐ ตัว นอกจากนี้ยังพบในแหล่งขยายพันธุ์อีก ตัวเต็มวัยด้วงแรดจะบินออกหากินในเวลาพลบค่ำและเวลาก่อนตะวันขึ้น มักพบด้วงแรดมาเล่นแสงไฟหลังฝนตก ในเวลากลางคืน ด้วงแรดมักบินไปมาในระยะทางสั้นๆ ระหว่างแหล่งอาหารและแหล่งขยายพันธุ์เท่านั้น มีรายงานว่าด้วงแรดบินได้นาน ๒-๓ ชั่วโมง รวมเป็นระยะทางไกล ๒-๔ กิโลเมตร

ดักแด้ มักพบในแหล่งขยายพันธุ์ที่แตกต่างกันออกไป เช่น ในซากท่อนมะพร้าว ปาล์มน้ำมันที่ผุพัง หนอนวัยสุดท้ายจะสร้างโพรงรูปไข่เพื่อเข้าดักแด้ แต่ถ้าอยู่ในกองปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก กองขี้เลื่อย กองขยะ กองเศษพืชที่เน่าเปื่อย หนอนวัยสุดท้ายจะสร้างรังด้วย วัสดุเหล่านั้นจะมีลักษณะเป็นก้อนรูปไข่ขนาดใหญ่ และ

มีหนอนเข้าดักแต่อยู่ภายใน นอกจากนี้ยังพบหนอนเข้าดักแต่ในดินลึกถึง ๑๕๐ เซนติเมตร และตัวเต็มวัยที่ออกจากดักแต่ จะอาศัยอยู่ในรังดักแต่อีกประมาณ ๑๑-๒๐ วัน จึงจะออกมาหากินต่อไป

หนอน ลักษณะหนอนของด้วงแรดสามารถสังเกตได้อย่างหนึ่ง คือ หนอนจะงอตัวเป็นอักษร “C” บางครั้งเห็นส่วนหัวกับส่วนท้ายลำตัวเกือบชนกัน ถ้าอยู่ในสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม อาจมีอายุยืนยาวถึง ๔๒๐ วัน

พืชอาหาร

สกุลปาล์มน้ำมันทุกชนิด เช่น มะพร้าว ปาล์มน้ำมัน ปาล์มประดับ

การแพร่กระจายและฤดูกาลระบาด

ด้วงแรดสามารถแพร่กระจายได้ทั่วประเทศและเพิ่มจำนวนได้ตลอดปี ปริมาณมากหรือน้อย ขึ้นกับแหล่งเพาะขยายพันธุ์ จากผลของการศึกษาพบว่าในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ฤดูที่ด้วงแรดผสมพันธุ์ และวางไข่มากที่สุดอยู่ระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม ดังนั้นจะพบความเสียหายอยู่ระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนพฤษภาคม

การป้องกันกำจัดด้วงแรดมะพร้าว

๑. การควบคุมโดยวิธีเขตกรรม คือการกำจัดแหล่งขยายพันธุ์ ซึ่งเป็นวิธีที่ดีที่สุด ลงทุนน้อย และสะดวกเพราะอยู่บนพื้นดิน สามารถกำจัดได้ หนอน ดักแต่และตัวเต็มวัย ไม่ให้เพิ่มปริมาณได้ โดยยึดหลักปฏิบัติดังนี้

๑.๑ เผาหรือฝังซากลำต้นหรือตอของมะพร้าว

๑.๒ เก็ยกองซากพืช กองมูลสัตว์ให้กระจายออกโดยมีความสูงไม่เกิน ๑๕ เซนติเมตร

๑.๓ ถ้ามีความจำเป็นต้องกองมูลสัตว์นานเกินกว่า ๒-๓ เดือน ควรหมั่นพลิกกลับกอง หรือนำใส่ในถุงปุ๋ยผูกปากให้แน่นและนำไปเรียงซ้อนกันไว้

๒. การควบคุมโดยวิธีกล หมั่นทำความสะอาดบริเวณค่อมะพร้าวหรือปาล์ม ตามโคนทางใบ หากพบรอยแผล เป็นรูใช้เหล็กแหลมแทงหาดังแรดเพื่อกำจัดเสีย

๓. การควบคุมโดยใช้กับดักล่อฟีโรโมนล่อจับตัวเต็มวัย และนำมาทำลาย

๔. การควบคุมโดยชีววิธี ใช้เชื้อราเขียวและเชื้อไวรัสช่วยทำลายหนอนและตัวเต็มวัยด้วงแรด

๕.๒ ด้วงงวงมะพร้าว มี ๒ ชนิดคือ

ความสำคัญและลักษณะการทำลาย

ด้วงงวงมะพร้าวมี ๒ ชนิด ได้แก่ ด้วงงวงมะพร้าวชนิดเล็ก และ ด้วงงวงมะพร้าวชนิดใหญ่ ตัวเต็มวัยเป็นแมลงปีกแข็ง ขนาดเล็กกว่าด้วงแรด ลำตัวสีน้ำตาลแดง ส่วนหัวมีงวงยื่นออกมา เพศเมียจะมีงวงยาวกว่าเพศผู้

การทำลายด้วงงวงมะพร้าวจะขยายพันธุ์อยู่ภายในค่อมะพร้าว บางครั้งพบเข้าทำลายที่โคนลำต้น ทำให้ต้นตาย อาการบ่งชี้ที่แสดงว่าด้วงงวงทำลายคือยอดอ่อนเหี่ยวแห้ง ใบเหลืองสอหดหักพับ เมื่อพบอาการนี้แล้ว จะไม่สามารถแก้ไขได้ เนื่องจากหนอนด้วงงวงจำนวนมากได้เข้ากัดทำลายภายในจนหมด ตัวเต็มวัยของด้วงงวงจะเข้าวางไข่ที่รอยแผลบริเวณยอด รอยแตกของโคนทางใบ โคนลำต้น หรือรอยแผลที่เกิดจากการตัดทางใบ เป็นต้นไข่จะฟักออกเป็นหนอนกัดกินอยู่ในเนื้อเยื่ออ่อนจนเข้าดักแต่

รูปร่างลักษณะและชีววิทยา

ไข่ สีขาว รูปร่างยาวรี วางไข่เดี่ยวๆ โดยด้วงงวงเพศเมียจะใช้งวงเจาะเข้าไปในรอยแผลที่ด้วงแรดเข้าทำลายให้เป็นรูก่อนแล้วจึงใช้หัวเจาะสำหรับวางไข่สอดเข้าไปวางไข่ในรูดังกล่าว ไข่มีความกว้าง

ประมาณ ๐.๗ มิลลิเมตร ยาว ๒ มิลลิเมตรไข่บางฟองจะมีช่องอากาศ สามารถ มองเห็นเป็นลักษณะใสๆ อยู่ที่ปลายอีกข้างหนึ่ง

หนอน หนอนที่ฟักออกจากไข่ใหม่ๆ สีขาวหัวสีน้ำตาลแดง ไม่มีขา ลำตัวย่นเป็นปล้องๆ ความกว้างประมาณ ๐.๙ เซนติเมตร หนอนจะเจริญเติบโต และลอกคราบ >๑๐-๑๑ ครั้ง หนอนที่โตเต็มที่ที่มีความยาวประมาณ ๓-๔ เซนติเมตร กว้างประมาณ ๑.๕-๑.๘ เซนติเมตร

ดักด้งหนอนที่เตรียมตัวจะเข้าดักด้งจะสร้างรังโดยใช้เส้นใยจากอาหารที่มันกิน เช่น ถ้าเป็นหนอนที่เลี้ยงด้วยเปลือกมะพร้าวอ่อน หนอนจะใช้ใยของเปลือกมะพร้าวสร้างรัง ถ้าหนอนเกิดอยู่ภายในต้นมะพร้าวก็จะใช้เส้นใยจากต้นมะพร้าวสร้างรังดักด้ง ลักษณะรังดักด้งเป็นรูปยาวรี เส้นใยที่ใช้สร้างรังกหนาแน่นมากจนมองไม่เห็นตัวหนอน หนอนในรังที่เตรียมเข้าดักด้งจะไม่กินอาหารประมาณ ๒-๓ วัน จากนั้นจึงเปลี่ยนรูปเป็นดักด้งสีขาวนวล ลักษณะคล้ายตัวเต็มวัย

ตัวเต็มวัยเมื่อเจริญเป็นตัวเต็มวัยใหม่ๆ จะยังไม่เจาะออกมาจากรังที่หุ้มตัวอยู่ และจะอยู่ในรังดักด้งประมาณ ๒-๕ วัน จึงกัดรังออกมาภายนอก ลักษณะของด้วงวงเล็ก สีของลำตัวโดยทั่วไปเป็นสีน้ำตาลแดงหรือน้ำตาลดำ ส่วนหัวมีวงยาวเรียวยื่นออกมาปลายวง ซึ่งเป็นส่วนปากที่มีขนาดเล็กมาก บนส่วนหลังของอกสีน้ำตาลแดงอาจมีจุดหรือลายลักษณะต่างๆ ด้วงวงเพศผู้และเพศเมียมีลักษณะของปลายวงแตกต่างกันคือ วงของเพศผู้มีขนสั้นๆ ขึ้นหนาแน่นตามแนวยาวของวง ขนาดของวงสั้นกว่าของตัวเมีย วงของเพศเมียจะมีขนาดยาวกว่า และไม่มีขนบริเวณปลายวง ด้วงวงเพศเมียหนึ่งตัวสามารถวางไข่ได้สูงสุด ๕๒๗ ฟอง ในเวลา ๑๑๒ วัน ใน ๑ วันสามารถวางไข่ได้สูงสุด ๓๐ ฟอง การฟักของไข่ประมาณ ๘๐ %

วงจรชีวิต

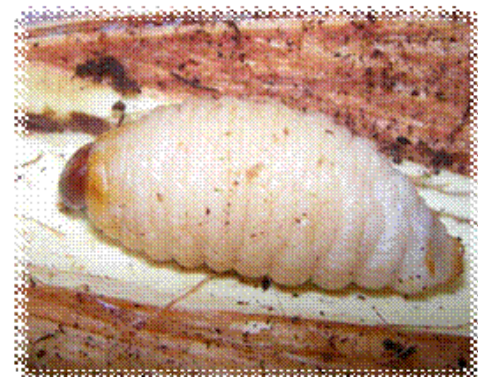
ระยะตัวเต็มวัย ๖๑-๑๓๙ วัน

ระยะไข่ ๒-๓ วัน

ระยะดักด้ง ๙-๒๕ วัน

ระยะหนอน ๖๑-๑๐๙ วัน มีการลอกคราบ ๑๐-๑๑ ครั้ง

การแพร่กระจายและฤดูกาลระบาด

ด้วงงวงเล็กเกิดแพร่กระจายทั่วประเทศไทย ปริมาณการระบาดขึ้นอยู่กับเกษตรกรเอง ถ้าเกษตรกรรู้จักดูแลรักษามะพร้าว สังเกตการเปลี่ยนแปลงของมะพร้าวที่ปลูก ถ้าพบด้วงงวงเข้าทำลายก็จะทราบได้ ซึ่งในระยะแรกสามารถป้องกันกำจัดได้ แต่ถ้าเกษตรกรไม่ดูแลความเสียหายก็จะมีมาก อาจเกิดการระบาดทำให้ต้นมะพร้าวตายทั้งสวนได้

การป้องกันกำจัดด้วงงวงมะพร้าว

๑. ป้องกันกำจัดด้วงแรด ไม่ให้ทำลายมะพร้าวเพราะรอยแผลที่ด้วงแรดเจาะจะเป็นช่องทางให้ด้วงงวงเข้ามาวางไข่ และทำลายจนมะพร้าวล้มตายได้

๒. หมั่นดูแลทำความสะอาดบริเวณคอมะพร้าว ถ้าพบรอยแผล รอยเจาะและยอดอ่อนที่ยังไม่เหี่ยว ให้ใช้เหล็กยาวปลายเป็นตะขอแทงเข้าไปเกี่ยวเอาตัวหนอนทำลาย และทาบริเวณรอยดังกล่าวด้วยสารทาร์ ซึ่งเป็นส่วนผสมของน้ำมันเครื่อง ๑ ลิตร ผสมกับกำมะถันผง ๑๐๐ กรัม คนให้เข้ากัน เพื่อป้องกันไม่ให้ด้วงงวงเข้าทำลายซ้ำ

๓. รอยแผลที่เกิดจากการตัดทางใบ หรือรอยตัดจั่นมะพร้าวเพื่อทำน้ำตาล รอยแตกที่โคนลำต้น เหล่านี้ควรใช้สารทาร์ทาเพื่อป้องกันการวางไข่

๕.๓ แมลงดำหนามมะพร้าว

แมลงดำหนามมะพร้าวเป็นแมลงศัตรูมะพร้าวที่สำคัญชนิดหนึ่ง แม้ว่าในประเทศไทยจะเคยพบมาก่อน แต่เป็นคนละชนิดกับที่กำลังระบาดอย่างรุนแรงในปัจจุบัน แมลงดำหนามที่เคยพบมาก่อน มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Plesispa reichei* Chapuis หรือ *P. sispinae* ซึ่งเข้าทำลายหรืออาศัยอยู่ในใบอ่อนของมะพร้าวอยู่เป็นประจำ แต่ไม่เคยมีการระบาดมาก่อน ในขณะที่มีแมลงดำหนามสายพันธุ์ใหม่ ที่เข้ามาระบาดและเข้าทำลายใบมะพร้าวให้ได้รับความเสียหายในหลายพื้นที่ทางภาคใต้ และอีกหลายจังหวัดในภาคกลาง ภาคตะวันตก และภาคตะวันออก รวมทั้งสิ้น ๒๐ จังหวัด มีชื่อว่า “Coconut Hispine Beetle” ชื่อวิทยาศาสตร์ "*Brontispa longissima* Gestro" ซึ่งมีถิ่นกำเนิดในประเทศอินโดนีเซีย ปาปัวนิวกินี และมาเลเซีย เป็นแมลงที่เคยระบาดรุนแรงมาแล้วในประเทศแถบมหาสมุทรแปซิฟิก เช่น ซามัว ตาฮิติ ใต้หวัน ฯลฯ และระบาดไปยังมัลดีฟส์ สิงคโปร์ เวียดนาม สันนิษฐานว่าติดเข้ามาในประเทศไทยจากการนำเข้าพืชตระกูลปาล์ม เช่น มะพร้าว ปาล์มน้ำมัน หมากเหี่ยว หมากเหลืองและหมากแดง เป็นต้น เริ่มระบาดเป็นครั้งแรกในประเทศไทยที่จังหวัดนราธิวาส ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ และพบว่ามีการระบาดในหลายจังหวัด ที่ระบาดมากคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปัจจุบันพบการระบาดรุนแรง ที่อำเภอเกาะสมุย พะงัน ทัพสะแก บางสะพานน้อย ฯลฯ แมลงดำหนามมะพร้าวเป็นแมลงศัตรูสำคัญของพืชตระกูลปาล์ม พบระบาดรุนแรงในมะพร้าว ทำให้ผลผลิตมะพร้าวไม่มีคุณภาพและมีปริมาณลดลง นอกจากนี้ยังให้ทัศนียภาพที่งดงามของแหล่งท่องเที่ยว ขาดความสวยงามเนื่องจากมะพร้าวเป็นโรคหัวหงอก

ชีวประวัติ

ตัวเต็มวัย เป็นด้วงปีกแข็ง ลำตัวค่อนข้างแบน ขนาดยาวประมาณ ๑ เซนติเมตร กว้าง ๒-๒.๕ มิลลิเมตร ส่วนหัวและท้องมีสีน้ำตาล ออกมีสีเหลืองปนส้ม ปีกมีสีดำ มักซ่อนตัวอยู่ตามใบอ่อนหรือใบที่ยังไม่คลี่ ระยะตัวเต็มวัยมีอายุขัย ๓-๖ เดือน

ไข่ ตัวเมียวางไข่เป็นฟองเดี่ยวหรือเป็นแถว ๒-๔ ฟอง ใต้ใบที่ยังไม่คลี่ ไข่มีลักษณะยาว ค่อนข้างแบน รูปร่างคล้ายแคปซูล มีขนสีน้ำตาลปกคลุม ระยะไข่ประมาณ ๕ วัน จึงฟักเป็นตัวหนอน ตลอดอายุขัยตัวเมียสามารถวางไข่ได้ประมาณ ๑๐๐ ฟอง

หนอน มีสีขาวบริเวณด้านข้างของลำตัวมีลักษณะคล้ายหนอนยี่นออกมา ปลายสุดของส่วนท้องมีหนาม รูปร่างคล้ายคีมยื่นออกมา ๑ คู่ หนอนมี ๔ วัย ระยะหนอนประมาณ ๓๐-๔๐ วัน

ดักแด้ มีสีน้ำตาลเข้ม มีปีก ๒ คู่ ยาว ๑ ใน ๒ ของลำตัว หนอนที่เจริญเติบโตเต็มที่ จะหยุดกินอาหารและเข้าดักแด้ในกาบใบมะพร้าว ระยะดักแด้ประมาณ ๔-๗ วัน

ลักษณะการทำลาย

ตัวหนอนและตัวเต็มวัยจะกัดกินยอดอ่อนที่สุดของมะพร้าวที่ยังไม่คลี่ โดยซ่อนตัวในใบอ่อนที่พับอยู่ และจะย้ายไปกินอีกใบอ่อนอีกใบหลังจากที่ใบเดิมคลี่ออก ทำให้ยอดอ่อนของมะพร้าวชะงักการเจริญเติบโต เมื่อมีการทำลายรุนแรงหลายๆ ใบในแต่ละต้นจะมองเห็นเป็นสีขาวโพลนชัดเจน ซึ่งชาวสวนมะพร้าว เรียกว่า “โรคหัวหงอก” ระยะตัวหนอนสำคัญที่สุด เพราะทำลายได้รุนแรงกว่าตัวเต็มวัย โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีอากาศแห้งแล้งและขาดน้ำ

ตัวหนอนและตัวเต็มวัยกัดกินยอดอ่อนที่สุดของมะพร้าวที่ยังไม่คลี่ ทำให้ใบเป็นสีน้ำตาล และยอดชะงักการเจริญเติบโต

เมื่อมีการทำลายรุนแรงในแต่ละต้นจะมองเห็นเป็นสีขาวโพลน ที่ชาวบ้านเรียกว่า “โรคหัวหงอก” แมลงค้ำหนามมะพร้าวระบาดทำลายยอดมะพร้าวทั้งต้นเล็กและต้นสูงที่ให้ผลผลิตแล้ว มักพบทั้งตัวหนอนและตัวเต็มวัยในยอดเดียวกันเป็นจำนวนมาก และในมะพร้าวที่ให้ผลแล้ว จะทำให้ผลผลิตลดลงมากนอกจากนี้ยังทำลายปาล์มน้ำมัน และปาล์มประดับประเภทหมากเขียว หมากเหลือง และหมากแดงอีกด้วย พบระบาดในแหล่งปลูกมะพร้าวทั่วไปในภาคใต้ ได้แก่จังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ชุมพร ภูเก็ต กระบี่ ฯลฯ และได้แพร่ระบาดไปยังภาคกลางแลภาคตะวันออก

แนวทางการควบคุมแมลงค้ำหนามมะพร้าว

๑. ใช้วิธีการ ในมะพร้าวต้นเตี้ย ตัดยอดที่ถูกแมลงกัดกินมาเก็บไข่หนอนและตัวเต็มวัยไปทำลาย

๒. ใช้ชีววิธี โดยใช้ตัวห้ำ ตัวเบียนและเชื้อจุลินทรีย์ เช่น แมลงหางหนีบ แตนเบียนแมลงค้ำหนามมะพร้าวและเชื้อเมตาไรเซียม

๒.๑ แมลงหางหนีบ กินไข่ หนอนและดักแด้แมลงหางหนีบกัดกินหนอนแมลงค้ำหนาม

๒.๒ แตนเบียนแมลงค้ำหนามมะพร้าว *Asecodes hipinarum*

ช่วยทำลายหนอนแมลงค้ำหนามมะพร้าว พฤติกรรมการเข้าทำลายของแตนเบียน เกิดจากเพศเมียที่ผสมพันธุ์แล้วจะใช้อวัยวะวางไข่แทงเข้าไปในลำตัวของหนอนแมลงค้ำหนามมะพร้าว หนอนแตนเบียนที่เกิดขึ้นภายในตัวแมลงค้ำหนามฟักออกเป็นไข่คูดกินของเหลว แล้วเข้าทำลายตัวแมลงในที่สุด ระยะการเจริญหนอนแมลงค้ำหนามถูกแตนเบียนทำลาย เติบโตตั้งแต่ไข่จนถึงตัวเต็มวัยประมาณ ๑๗-๒๐ วัน

๒.๓ เชื้อราเขียวเมตาไรเซียม (*Metarhizium anisopliae*) อัตราการใช้ ๑ กิโลกรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร (นำเชื้อราที่เจริญบนเมล็ดธัญพืชมาขยี้เพื่อแยกกากออกและเอาเฉพาะสปอร์ที่อยู่ในของเหลว) ผสมสารจับใบฉีดพ่นบนยอดมะพร้าว กำจัดหนอน ดักแด้และตัวเต็มวัยของแมลงค้ำหนามมะพร้าว หนอนแมลงค้ำหนามถูกทำลายโดยเชื้อเมตาไรเซียม

๓. ใช้สารเคมี ใช้สารเคมีที่มีอันตรายน้อยและสลายตัวเร็ว เช่น คาร์บาล (เซฟวิน ๘๕% wp) อัตรา ๓๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นในแปลงเพาะกล้าพืชตระกูลปาล์ม ก่อนการเคลื่อนย้ายจากแหล่งที่มีการระบาดทุกครั้ง

๔. การกักกันการเคลื่อนย้ายต้นกล้าและพืชอาศัยตระกูลปาล์มจากพื้นที่ที่มีการระบาด เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของแมลงค้ำหนามมะพร้าว

๖. การป้องกันกำจัดวัชพืช

๑. ใช้แรงงาน โดยการถากด้วยจอบ หรือตายด้วยมีด

๒. ใช้เครื่องทุ่นแรง เช่น รถไถหญ้า รถไถนาขนาดเล็ก

๓. ปลูกพืชคลุม ใช้พืชตระกูลถั่ว เช่น คาโลโปโกเนียม เพอร์ราเรีย หรือ เซ็นโตรมา โดยการปลูกให้ห่างโคนต้นเกินรัศมี ๑ วา

๔. ใช้สารเคมี เช่น ไกลโฟเซท(ชื่อการค้าว่า ราวด์-ออฟ หรือ คาวบอย) หรือดาลาพอน (ชื่อการค้าว่า คาลาล่า หรือ ดาวพอน ฯลฯ) กำจัดวัชพืชข้ามปี เช่น หญ้าคา ใช้พาราควอท (ชื่อการค้าว่า กรัสม็อกโซน กลีาสโซน เพลนโซน น็อกโซน ฯลฯ) กำจัดวัชพืชล้มลุกต่างๆ เช่น ตีนนก ตีนกา สาบแร้งสาบกา (อัตราและวิธีใช้ตามฉลากยา เวลาใช้ต้องระวังอย่าให้ละอองสารเคมีถูกต้นหรือใบมะพร้าว)

๖.๑ การใช้สารเคมีกำจัดโรคและแมลง

เกษตรกรชาวสวนมะพร้าวผลไม่นิยมการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดโรคและแมลง จะใช้วิธีทางภูมิปัญญา เช่น การใช้ทรายโรยที่คอกมะพร้าวหรือฉีรดที่คอกมะพร้าวเพื่อป้องกันด้วงแรด ใช้แตนเบียนหนอนอะซีโคเดสที่ทางราชการแจกให้เพื่อป้องกันกำจัดแมลงค้ำหนามมะพร้าวหรือใช้มดแดง มดดำ ในการป้องกันแมลงค้ำหนามมะพร้าว

๖.๒ การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช

เกษตรกรจังหวัดสมุทรสงคราม ไม่นิยมใช้ยาเคมีกำจัดวัชพืช ในสมัยก่อนนิยมการตายหญ้าโดยเกษตรกรตายหญ้าเอง ปัจจุบันเกษตรกรมีอายุมากและแรงงานมีราคาสูงจึงนิยมตัดหญ้าด้วยเครื่องตัดหญ้ามักจะตัดหญ้าในช่วงฤดูฝน ประมาณเดือนพฤษภาคม เดือนสิงหาคม และเดือนพฤศจิกายน ในช่วงฤดูแล้งไม่ต้องตัดหญ้าเพื่อรักษาความชื้นในดิน

๗. การเก็บเกี่ยวและเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว

การเก็บเกี่ยวมะพร้าวผลแก่ใน ๑ ปี สามารถเก็บได้ ๖ ครั้ง ต่อปี เกษตรกรจะจ้างคนขึ้นมะพร้าว ในราคาต้นละ ๑๐-๑๕ บาท (๒๕๐ - ๓๗๕ บาท/ไร่) และจ้างคนเก็บมะพร้าวนำไปกองไว้ในจุดที่ผู้ซื้อสามารถนำรถเข้ามาขนมะพร้าวได้ ค่าจ้างคนเก็บมะพร้าวประมาณ วันละ ๓๐๐ หรือผู้ซื้อจะเป็นคนขึ้น และคนขนมะพร้าวมะพร้าวเอง เกษตรกรมีหน้าที่รับเงินอย่างเดียว ก่อนเก็บมะพร้าวชาวสวนจะกักน้ำให้เต็มท้องร่อง และลำเลียงมะพร้าวออกจากท้องร่องใช้ เรือขนมะพร้าว บางรายผูกมะพร้าวเป็นคู่ต่อๆ กันแล้วลาก อาจจะใช้คนลาก หรือเรือลาก ภูมิปัญญาการขนมะพร้าวใช้ตาข่ายไบล่อนเย็บเป็นถุง ยาวประมาณ ๑๐ เมตร กว้าง ๑.๕ เมตร ใส่มะพร้าวในถุงแล้วใช้คนลาก คนที่ลากจะยืนในน้ำแล้วถูงไป

๘. ประโยชน์ของมะพร้าว

๘.๑ ทุกส่วนในมะพร้าว ๑ ต้นสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้มากมาย ตั้งแต่

๑) กะลามะพร้าว

วัสดุเหลือใช้จากผลมะพร้าว สามารถนำมาแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าได้มากมาย ได้แก่ ทำ ถ่านหุงต้ม ถ่านกัมมัน น้ำควันทันสำหรับใช้ป้องกันมอดแมลง ประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ และอุปกรณ์งานครัว กะลามะพร้าว นำไปใช้ทำสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ เช่น กระบาย โคมไฟ กระดุม ซอฮู้ ฯลฯ น้ำมันจากกะลามะพร้าว ใช้รักษาโรคผิวหนังได้

๒) มะพร้าวผลอ่อน

นอกจากจะนิยมบริโภคผลสดแล้ว ยังนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆ ได้อีก เช่น มะพร้าวเผา คุกกี้มะพร้าว และเป็นส่วนประกอบของอาหารคาวหวาน อีกมากมาย

๓) มะพร้าวผลแก่

เนื้อมะพร้าว นำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้มากมาย ได้แก่ คั้นเป็นกะทิสดและกะทิ ก่อ่ง มะพร้าวอบน้ำผึ้ง น้ำมันมะพร้าว น้ำมันไบโอดีเซล เป็นต้น

- เนื้อในของมะพร้าวแก่ นำไปทำกะทิได้ โดยการชูดเนื้อในเป็นเศษเล็ก ๆ แล้วบีบเอาน้ำกะทิออก

- กากที่เหลือจากการคั้นกะทิ ยังสามารถนำไปทำเป็นอาหารสัตว์ได้

- น้ำมันมะพร้าว ได้จากการบีบหรือตีตากมะพร้าวสด นำไปใช้ในการปรุงอาหารหรือนำไปทำเครื่องสำอางก็ได้ และในปัจจุบันยังมีการผลิตไบโอดีเซลจากน้ำมันมะพร้าวอีกด้วย

- จาวมะพร้าวใช้นำมาเป็นอาหารได้ ในจาวมะพร้าวมีฮอร์โมนออกซิน และฮอร์โมนอื่นๆ แต่ มี ฮอร์โมนออกซินปริมาณมากที่สุด ซึ่งเมื่อนำไปคั้น และนำน้ำที่ได้จากจาวมะพร้าว ไปรดต้นพืช จะช่วยกระตุ้นการเจริญเติบโตของพืชได้

๔) น้ำมะพร้าว

ในน้ำมะพร้าวมีฮอร์โมนโปรเจสเตอโรน ซึ่งเป็นฮอร์โมนที่จำเป็นสำหรับผู้หญิง จึงเหมาะในการบริโภคโดยเฉพาะผู้หญิงวัยหมดประจำเดือน หรือหญิงที่ต้องการฮอร์โมนเพื่อปรับสมดุลของร่างกาย นอกจากนี้ น้ำมะพร้าวยังสามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ อีกมากมาย ได้แก่ คุกกี้ น้ำมะพร้าว น้ำส้มสายชู และเครื่องดื่ม

- ในผลมะพร้าวอ่อนจะมีน้ำอยู่ภายใน เรียกว่าน้ำมะพร้าว ใช้เป็นเครื่องดื่มเกลือแร่ได้ เนื่องจากอุดมไปด้วยโพแทสเซียม นอกจากนี้ น้ำมะพร้าวยังมีคุณสมบัติปลอดเชื้อโรค และเป็นสารละลายไอโซโทนิค ซึ่งด้วยเหตุนี้จึงสามารถนำน้ำมะพร้าวไปใช้ฉีดเข้าหลอดเลือดในผู้ป่วยที่มีอาการขาดน้ำหรือปริมาณเลือดลดผิดปกติได้

- น้ำมะพร้าวสามารถนำไปทำคุกกี้มะพร้าวได้ โดยการเจือกรดอ่อนเล็กน้อยลงในน้ำมะพร้าว

- น้ำมะพร้าวและเนื้อมะพร้าวใช้ถ้ำยพยาธิได้

๕) จันทมะพร้าว

ช่อดอกมะพร้าว ให้น้ำตาล อุดมด้วยน้ำตาลฟรุคโทส อันเป็นแหล่งอาหารของผึ้งและแมลงต่างๆ ด้วยเหตุนี้ จึงได้มีการนำน้ำหวานจากจันทมะพร้าวมาทำน้ำตาล ไว้ปรุงอาหารคาวหวาน และทำน้ำตาลสด ไว้เป็นเครื่องดื่มที่ให้พลังงานได้อย่างดี

๖) ยอดมะพร้าว

ปัจจุบันเกษตรกรหันมาปลูกมะพร้าวตัดยอดกันมากขึ้น เนื่องจากได้ผลผลิตเร็ว และเป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น ยอดอ่อนของมะพร้าว หรือเรียกอีกชื่อว่า หัวใจมะพร้าว (coconut's heart) สามารถนำไปใช้ทำอาหารได้ ซึ่งยอดอ่อนมีราคาแพงมาก เพราะการเก็บยอดอ่อนทำให้ต้นมะพร้าวตาย ด้วยเหตุนี้จึงมักเรียกยำยอดอ่อนมะพร้าวว่า 'สลัดเจ้าสัว' (millionaire's salad) ซึ่งยอดมะพร้าวสามารถนำมาประกอบอาหารได้หลากหลายเมนู เช่น แกงส้ม แกงคั่ว ยำ ส้มตำ ผัด เป็นต้น

๗) ใบมะพร้าว

เป็นวัสดุที่คนทุกยุคทุกสมัย ได้นำมาทำสิ่งของเครื่องใช้มากมาย ก้านใบ หรือทางมะพร้าว ใช้ทำไม้กวาดทางมะพร้าว กระเช้า กระจาด ตะกร้า

๘) เปลือกมะพร้าว

เป็นเศษวัสดุที่มีมูลค่าไม่น้อยเช่นกัน เพราะสามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้แก่ ทำที่นอน ที่เช็ดเท้า ไม้กวาด และด้วยคุณสมบัติของเปลือกมะพร้าวที่มีการเก็บความชื้นได้ดี จึงนำมาใช้ประโยชน์ในการเป็นวัสดุเพาะกล้วยไม้ และเป็นส่วนผสมของดินปลูกต้นไม้ อีกด้วย ใบมะพร้าว นำไปใช้ยัดฟูก ทำเสื่อ หรือนำไปใช้ในการเกษตร

๙) รกมะพร้าว

อาจเป็นสิ่งที่คนทั่วไปมองข้ามไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์ แต่ยังมีบางคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ นำรกมะพร้าวมาประดิษฐ์ตกแต่งในงานศิลปะมากมาย เช่น การ์ด ของชำร่วย กล้อง สมุดโน้ต อัลบั้ม ฯลฯ

๑๐) ลำต้น

เมื่อมะพร้าวหมดอายุหรือถูกโค่นทิ้งแล้ว ลำต้นมะพร้าวยังนำมาใช้ประโยชน์ได้อีก เช่น ทำเฟอร์นิเจอร์ โต๊ะ เก้าอี้ ทำฝาผนังอาคารบ้านเรือน ทำรั้ว กระถางต้นไม้ และตกแต่งจัดสวน เป็นต้น

๑๑) ราก

เปลือกหุ้มรากมะพร้าวใช้รักษาโรคคอติปได้

๘.๒ การเพิ่มรายได้

ในสวนมะพร้าว

เนื่องจากมะพร้าวจะเริ่มให้ผลหลังจากปลูกประมาณ ๕-๖ ปี ดังนั้นในขณะที่ต้นยังเล็กอยู่ จึงควรปลูกพืชแซมระหว่างแถวมะพร้าว เป็นประเภทพืชที่มีอายุสั้น อาจเป็นพืชไร่ เช่น สับปะรด ถั่วต่าง ๆ หรือ พืชผัก เช่น พริกทอง แตงกวา แตงโม ข้าวโพดหวาน ฯลฯ เมื่อมะพร้าวโตขึ้น มีอายุได้ ๔-๕ ปี จะมีทรงพุ่มใหญ่ บังแสงแดดจึงไม่ควรปลูกพืชแซม เพราะจะได้ผลไม่คุ้มค่า และทำให้ต้นมะพร้าวโตช้า แต่เมื่อมะพร้าวมีอายุได้ ๑๒-๑๕ ปี ทาง(ใบ) จะเริ่มสั่นลง เปิดให้แสงแดดส่องถึงพื้นดินได้มากขึ้น จึงควรปลูกพืชยืนต้นที่เจริญเติบโตได้ดี ในที่มีร่มเงาแซมลงในสวนมะพร้าว เช่น กาแฟ โกโก้ พริกไทย ดิบลิ ฯลฯ ในสวนมะพร้าวที่ให้ผลแล้ว นอกจากจะเพิ่มรายได้โดยการปลูกพืชแซมแล้ว ยังอาจเลี้ยงผึ้งหรือเลี้ยงวัวในสวนมะพร้าวได้ ซึ่งเป็นวิธีการเพิ่มผลผลิตของมะพร้าวอีกทางหนึ่งด้วย

ลูกมะพร้าว (บอนไซมะพร้าว)

การทำ “บอนไซมะพร้าว” เป็นแนวทางในการเพิ่มมูลค่า และสร้างรายได้อีกทางหนึ่ง โดยอาศัยองค์ความรู้จากการทำไม้ประดับบอนไซและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาผสมผสานให้เข้ากันได้ลงตัว

๑. คัดเลือกมะพร้าวที่งอกในสวน โดยเลือกทรงต้นที่มีลักษณะโค้ง

๒. ปอกเปลือกชั้นนอกของมะพร้าวออกให้หมด รมด้ระวังไม่ให้โดนรากมะพร้าว แช่น้ำ ความสูงของน้ำประมาณครึ่งลูก ประมาณ ๑ เดือน

๓. นำมะพร้าวที่ได้มาแกะเอาเปลือกชั้นในของมะพร้าวออกจนเหลือแต่กะลาและรากมะพร้าว ระวังมะพร้าวกระทบกระเทือน

๔. นำกระดาษทรายมาขัดที่กะลา และทาแลกเกอร์บริเวณกะลา เพื่อความสวยงาม ขั้นตอนนี้ต้องดำเนินการให้เสร็จภายใน ๑ วัน

๕. ย้ายไปปลูกในกระถาง โดยใช้ขุยมะพร้าวและกลบดำเป็นวัสดุเพาะ ใช้เวลาประมาณ ๑ เดือน เพื่อให้รากงอกเพิ่มขึ้น

๙. ภูมิปัญญาท้องถิ่น

หัตถกรรมกะลามะพร้าว

มะพร้าวเป็นพืชที่มีความผูกพันกับวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนไทยมาช้านาน คุณสมบัติที่ดีของมะพร้าว คือ ส่วนต่าง ๆ ของมะพร้าวสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า และสามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ หลากหลาย ตั้งแต่ ลำต้น ใบ ก้าน ผล กะลา รากมะพร้าว กาบมะพร้าว รากมะพร้าว ประเภทของรูปแบบผลิตภัณฑ์มะพร้าว เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานหัตถกรรม มีมากมายหลายชนิด ขึ้นอยู่กับวัสดุที่มาจากส่วนต่าง ๆ ของมะพร้าว เช่น

ก้านมะพร้าว หรือแกนใบ นำมาผลิตงานหัตถกรรมได้หลายอย่าง เช่น ไม้กวาด เสวียนหม้อ หรือก้นหม้อ ที่ก้นหม้อ ที่รองจาน เครื่องประดับข้างฝา โป๊ะไฟฟ้า พัด ที่หุ้มภาชนะปิดดอกไม้ กระเป๋าสตริง กระดาษใส่ผลไม้ เป็นต้น

กาบมะพร้าวหรือเปลือกมะพร้าว มีคุณสมบัติแข็งแรง คงทนต่อน้ำและน้ำทะเล มีความยืดหยุ่น และสปริงดี นำมาทำเชือก ทำพรม กระสอบ แปรชนิดต่าง ๆ อวน ไม้กวาด เส้นใบสั้นใช้อัดไส้ของที่นอน เบาะรถยนต์ เป็นต้น

ใบมะพร้าว ใช้สานเป็นภาชนะใส่ของชั่วคราว ห่อขนม สานหมวกกันแดด สานเป็นเครื่องเล่นเด็ก และผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกรูปสัตว์ต่าง ๆ ของที่ระลึกประดับตกแต่ง

รากมะพร้าว เป็นเส้นยาว เหนียวมาก ใช้สานเป็นผลิตภัณฑ์ใช้สอย จำพวกตะกร้า ถาด ภาชนะสำหรับดอกไม้หรือใส่ของต่าง ๆ ประดิษฐ์เป็นหัตถกรรมของที่ระลึก

รกมะพร้าว หรือเยื่อหุ้มคอมะพร้าว ลักษณะเป็นแผ่นใยหยาบบาง ๆ ยืดหยุ่นได้ แต่แยกขาดง่าย ใช้ผลิตหัตถกรรมประเภท กระเป๋า หมวก รองเท้าแตะ ก่อ่งใส่ของ ดอกไม้ประดิษฐ์ เป็นต้น

กะลามะพร้าว มะพร้าวแก่จะมีความคงทนมาก ไม่หดตัวแม้ถูกน้ำ ถูกแดด แต่จะเปราะง่ายหักง่าย หากกระทบกับสิ่งที่แข็ง ๆ ใช้ทำผลิตภัณฑ์ ภาชนะ เครื่องประดับ เครื่องดนตรี ที่วางแก้วน้ำ กระบายตักน้ำ ที่เชี่ยบูหรี เป็นต้น

๑๐. แหล่งท่องเที่ยว

จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นจังหวัดที่มีความเจริญเติบโตทางท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว เนื่องจากเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้กับกรุงเทพฯ และติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงหลายจังหวัด อาทิเช่น จังหวัดราชบุรี เพชรบุรี สมุทรสาคร ประกอบกับแหล่งท่องเที่ยวบางแห่ง มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น ดอนหอยหลอด เตาตาล ตลาดน้ำ ฯลฯ จึงทำให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศเดินทางมาเที่ยววันหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนมาก ทั้งที่ตั้งใจเที่ยวที่จังหวัดสมุทรสงครามโดยตรง และส่วนที่แวะเที่ยวชั่วคราว เพื่อเดินทางไปยังจังหวัดอื่น ๆ และปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กำลังเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว รายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สำคัญ คือ การพักบ้านทรงไทย ล่องเรือชมหิ่งห้อย ชมการผลิตน้ำตาลมะพร้าว

ในบริเวณอำเภอบางคนที และอำเภอมัมพวา มีเตาตาลอยู่หลายเตาด้วยกัน เตาขนาดเล็กส่วนใหญ่จะอยู่ตามบ้านสวน ซึ่งนักท่องเที่ยวเข้าถึงได้ค่อนข้างยาก แต่ก็มีเตาตาลขนาดใหญ่หลายเตาตั้งอยู่ริมทางหลวงหมายเลข ๓๒๕ ช่วงกิโลเมตรที่ ๓๐ - ๓๔

บ้านกะลาบรรเลง จำหน่ายผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าวหลากหลายรูปแบบ ทั้งของใช้และของตกแต่งบ้าน มีการออกแบบที่แปลกใหม่ เน้นความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังมีงานศิลปะจากเศษไม้และวัสดุท้องถิ่นรวมทั้งเฟอร์นิเจอร์จากวัสดุธรรมชาติที่แต่ละชิ้นไม่ซ้ำแบบกัน งานศิลปะกะลามะพร้าวที่เลื่องชื่อของที่นี่มีหลายแบบมากมาย

แผนงานโครงการที่เกี่ยวข้องกับมะพร้าว ปี ๒๕๖๓

เป้าประสงค์ ๑. สรรพมูลค่าเพิ่มให้กับภาคการเกษตร ๒. เพิ่มคุณภาพผลผลิตทางการเกษตร และอุตสาหกรรมเกษตร และได้มาตรฐาน
๓. เกษตรกรเข้าถึงปัจจัยการผลิต ๔. เพื่อส่งเสริมรายได้ และลดภาระหนี้เกษตรกร

โครงการ			กลยุทธ์	ข้อมูลฐาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย
สถานะ : การพัฒนาการ ท่องเที่ยว กิจกรรมและ ของที่ระลึก	สถานะ : การวางแผนและการบริหาร	สถานะ : การตลาด				
โครงการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ภาครัฐที่ส่งเสริมมาตรฐานสินค้าเกษตรของ จังหวัดสมุทรสงคราม	โครงการสร้างและปรับปรุงถนนเพื่อส่งเสริมการตลาด จำนวน ๘ เส้นทาง	โครงการส่งเสริมและปรับปรุงถนนเพื่อส่งเสริมการตลาด จำนวน ๘ เส้นทาง	ส่งเสริมการเข้าถึง และพัฒนาคุณภาพปัจจัยการผลิต	ปี ๒๕๖๐ ร้อยละ ๘๘.๘๘	สัดส่วนหมู่บ้านที่มีน้ำใจเพื่อ การเกษตรเพียงพอต่อปี	การเข้าถึง และข้อมูลคุณภาพ ปัจจัยการผลิตได้รับการส่งเสริม จากภาครัฐ
	๑.โครงการปรับปรุงมะพร้าวครบวงจรสินค้ามูลค่าสูง (High Value) ๒.โครงการพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ได้การรับรอง มาตรฐานสากล ๓.โครงการเสริมสร้างความรู้ในการจัดระบบ (Food Safety) มาตรฐาน GMP แก่ผู้ประกอบการแปรรูปสัตว์น้ำของ จังหวัดสมุทรสงคราม ๔.โครงการเสริมสร้างศักยภาพการผลิตหัตถกรรมกุ้งก้ามกราม ในแหล่งน้ำธรรมชาติ ๕.โครงการผลิตสินค้าเกษตรตามครัวเรือน	๑.โครงการส่งเสริมการนำผลผลิตมาแปรรูปสินค้ามูลค่าสูง ชุมชน ๒.โครงการส่งเสริมกลุ่มอาชีพกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าว แปรรูปน้ำมะพร้าวสกัดเย็น ๓.โครงการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของ อุตสาหกรรมอาหารและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร โครงการเสริมสร้างกลุ่มอาชีพกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าว แปรรูปน้ำมะพร้าวสกัดเย็น	เพิ่มประสิทธิภาพและมาตรฐานการผลิต	ปี ๒๕๖๐ ร้อยละ ๓	สัดส่วนแปลงที่มีที่ได้รับกรม/ รับรอง GAP เพิ่มขึ้น	ผลผลิตทางการเกษตรที่ได้รับรอง มาตรฐาน
	๑.โครงการส่งเสริมการใช้ตลาดค้าปลีกสำหรับผลิตภัณฑ์ ชุมชน ๒.โครงการส่งเสริมกลุ่มอาชีพกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าว แปรรูปน้ำมะพร้าวสกัดเย็น ๓.โครงการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของ อุตสาหกรรมอาหารและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร	๑.โครงการส่งเสริมการใช้ตลาดค้าปลีกสำหรับผลิตภัณฑ์ ชุมชน ๒.โครงการส่งเสริมกลุ่มอาชีพกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าว แปรรูปน้ำมะพร้าวสกัดเย็น ๓.โครงการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของ อุตสาหกรรมอาหารและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร	พัฒนา สร้างมูลค่าเพิ่ม และส่งเสริมอุตสาหกรรม การเกษตร	ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕.๙	ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น	อุตสาหกรรมภาคการเกษตรได้รับการ พัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่ม
โครงการประชาสัมพันธ์สินค้าทางการเกษตร ปลอดภัย สินค้า OTOP และสินค้าเกษตร สมุทรสงคราม	โครงการส่งเสริมช่องทางทางการตลาดสินค้า OTOP (ตลาดนัดชุมชน OTOP สมุทรสงคราม)	โครงการประชาสัมพันธ์สินค้าทางการเกษตร ปลอดภัย สินค้า OTOP และสินค้าเกษตร สมุทรสงคราม	พัฒนาตลาดเกษตรรูปแบบใหม่ (ผลิตภัณฑ์เกษตร ใหม่ / เกษตรอินทรีย์ / ก่อตั้งวิสาหกิจเกษตร)	ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕.๑๔	สัดส่วนผลิตภัณฑ์รายได้มั่นคง สุทธิทางเกษตรลดลง	ตลาดเกษตรรูปแบบใหม่ (ผลิตภัณฑ์เกษตรใหม่ / เกษตร อินทรีย์ / ก่อตั้งวิสาหกิจเกษตร ได้รับการพัฒนา
โครงการส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตร และประมง สลัดกับชุมชน (SMEs)	โครงการเสริมการตลาดสินค้าเกษตร และประมง สลัดกับชุมชน (SMEs)	โครงการเสริมการตลาดสินค้าเกษตร และประมง สลัดกับชุมชน (SMEs)	พัฒนาตลาดสินค้าเกษตร	ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕.๑๔	สัดส่วนผลิตภัณฑ์รายได้มั่นคง สุทธิทางเกษตรลดลง	ตลาดสินค้าเกษตรได้รับการ พัฒนา

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นางสาวสายสุณี ปั่นพงษ์

เกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสงคราม

ผู้จัดทำ/รวบรวมข้อมูล

นายวรวรรช กระจ่างแจ่ม

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

นางสาวหนึ่งฤทัย มหาชยานนท์

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

นายวิญญู คงรักษา

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

นางสาวกมลเนตร สุวรรณ

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

กลุ่มสารสนเทศการเกษตร

ข้อมูลเพื่อการวางแผนมะพร้าวผล
จังหวัดสมุทรสงคราม
ปี ๒๕๖๒

กลุ่มสารสนเทศการเกษตร
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสงคราม
เอกสาร กษ.สส. ที่ /๒๕๖๒
พฤษภาคม ๒๕๖๒

คำนำ

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสงคราม ได้ดำเนินการจัดทำระบบข้อมูลรายสินค้า เพื่อการวางแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ตามโครงการศูนย์บริการข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์ของ จังหวัดแบบเบ็ดเสร็จ โดยการศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำระบบข้อมูลด้านการเกษตรของจังหวัดเป็นรายสินค้า เพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์รายสินค้าของจังหวัด โดยรวบรวมข้อมูลด้าน นโยบายของจังหวัด และข้อมูลเฉพาะ เช่น ข้อมูลพันธุ์ ข้อมูลด้านกายภาพ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของพืชเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

จังหวัดสมุทรสงครามมีสินค้าเกษตรหลายชนิดที่เป็นสินค้าหลักและทำรายได้สูงให้แก่เกษตรกร เช่น ส้มโอ ลิ้นจี่ ข้าว และมะพร้าวเป็นพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่มีศักยภาพทั้งในด้านการผลิตและการตลาดที่ สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร และนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการแปลงการผลิตของเกษตรกร เป็นแปลงใหญ่ เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มโอกาสในการแข่งขันให้กับสินค้าเกษตร

ดังนั้นในปี ๒๕๖๒ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสงครามจึงจัดทำระบบฐานข้อมูล มะพร้าวผล เพื่อการวางแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์รายสินค้าของจังหวัด การจัดทำข้อมูลมะพร้าวผล เพื่อการวางแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์นี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูล จากหน่วยงาน ดังนี้ ข้อมูลด้านการผลิตจากสำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม สำนักงานเศรษฐกิจ การเกษตรเขต ๑๐ ราชบุรี จึงขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

กลุ่มสารสนเทศการเกษตร
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสงคราม
พฤษภาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

	หน้า
แผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกมะพร้าว จังหวัดสมุทรสงคราม	๑
แผนที่แสดงความเหมาะสมของดินสำหรับมะพร้าว	๒
ข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนามะพร้าว	๓
นโยบายการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (มะพร้าว)	๓
นโยบายจังหวัดสมุทรสงคราม	๔
การวิเคราะห์ศักยภาพผลผลิตมะพร้าว	๕
ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ	๖
ข้อมูลเฉพาะของมะพร้าว	๗
ลักษณะทั่วไปของมะพร้าว	๗
ข้อมูลทั่วไปของมะพร้าว	๗
พันธุ์มะพร้าว	๘
ข้อมูลมะพร้าวผลจังหวัดสมุทรสงคราม	๑๗
จุดเด่นของมะพร้าว	๑๗
วิธีเลือกซื้อมะพร้าว	๑๗
ลักษณะทั่วไป	๑๘
อายุการเก็บเกี่ยว	๑๘
ประโยชน์ของมะพร้าว	๑๙
ข้อมูลด้านกายภาพ	๒๕
พื้นที่ปลูก	๒๕
การคัดเลือกพันธุ์มะพร้าว	๒๖
ลักษณะดินที่ปลูก	๒๖
สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม	๒๗
ปฏิทินการปลูกมะพร้าว	๒๗
ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของมะพร้าว	๒๘
ปริมาณการผลิตมะพร้าวผล	๒๘
ค่าใช้จ่ายการผลิต/ต้นทุนการผลิตมะพร้าว	๒๙
การแปรรูปและการใช้ประโยชน์	๓๐
ช่องทางการตลาด	๓๒
วิถีตลาดมะพร้าวผล	๓๒
ราคาสินค้าเกษตร/ผลผลิตรวมทั้งจังหวัด ปี ๒๕๖๑	๓๓
ราคาจำหน่าย	๓๔
แหล่งจำหน่าย	๓๔
พื้นที่ปลูกมะพร้าวผล	๓๕
ข้อมูลการบริหารจัดการสินค้ามะพร้าว ปี ๒๕๖๒	๓๗

	หน้า
องค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น	๓๘
การปลูก	๓๘
การดูแลรักษา	๓๘
การใส่ปุ๋ยเพื่อเพิ่มผลผลิต	๓๘
โรคของมะพร้าวและการป้องกัน	๓๙
แมลงศัตรูมะพร้าว/การป้องกันและกำจัด	๔๐
การป้องกันกำจัดวัชพืช	๔๗
การเก็บเกี่ยวและเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว	๔๗
ประโยชน์ของมะพร้าว	๔๘
ภูมิปัญญาท้องถิ่น	๕๐
แผนงาน/โครงการที่เกี่ยวกับมะพร้าว ปี ๒๕๖๓	๕๒
คณะผู้จัดทำ	